

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 19. NOVOBRA 1981

ŠTEVILKA: 45 • LETO: XXX

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

V OKTOBRU ZMANJŠAN PADEC REALNEGA OSEBNEGA DOHODKA

Proizvodne temeljne organizacije naše železarnice so v oktobru dosegle 125.686,9 ton skupne proizvodnje, kar predstavlja v odnosu na operativni plan 95,4 %. Boljši rezultat je bil dosežen pri gotovi proizvodnji. Prodali smo nekaj devet ton več, kot smo načrtovali. Kljub razmeroma dobrim proizvodnim rezultatom pa je redni mesečni osebni dohodek na zaposlenega minimalno večji kot predhodni mesec. V produktivnosti namreč nismo napredovali. Delovne ure so bolj povečale obseg kot proizvodnja.

Skladno s sprejetimi ukrepi za uravnavanje osebnih dohodkov je bil izplačan skupaj z osebnim dohodkom za oktober tudi poračun v višini 40 % poprečnega mesečnega osebne dohodka v obdobju devetih mesecev, kar znaša 29.734 tisoč din neto sredstev za osebne dohodke, oziroma povprečno 4650 din na zaposlenega.

Izplačani osebni dohodek za mesec oktober znaša brez poravnave povprečno 12.157 din neto na zaposlenega, torej je za 64 din višji od septembrskega poprečja, računano na 182 ur pa se je osebni dohodek zmanjšal za 60 din na zaposlenega (od 12.130 na 12.070 din). Tako je povprečni osebni dohodek za oktober višji od poprečja za leto 1980 za 31,7 % od lanskega oktobra pa za 25,6 %.

Zaradi izplačila poravnave se je zbirno poprečje OD močno povečalo in je za 30,4 % višje od poprečja lanskega leta in 40,5 % višje od istega meseca lanskega leta. S takšno rastjo smo krepko zmanjšali upadanje realnega osebne dohodka.

Število plačanih ur na zaposlenega se je v mesecu oktobru povišalo za 1,7 ure na zaposlenega. Redno število plačanih ur je v septembru in oktobru 184, povečanje pa gre na račun večjega števila delovnih ur v proizvodnji z neprekinjenim obratovanjem.

Ob sicer nekoliko višji proizvodnji je povprečni odstotek učinka za 0,84 % nižji od septembrskega, stimulacija za rast produktivnosti pa je ostala enaka. Kot že rečeno, boljši

(Nadaljevanje na 7. strani)

TESTNO OBRATOVANJE ODPRAŠEVALNE NAPRAVE ELEKTROJEKLARNE

Po napovedi, ki smo jo dali ob uspešni rekonstrukciji strehe elektro jeklarne, se je v prejšnjem tednu pričelo testno obratovanje odpraševalne naprave elektro jeklarne. Pričeli so se vrteti vsi štirje veliki odsesalni ventilatorji in pokazale so se tudi že prve spremembe v zapašenosti jeklarne in okolice.

V torek, 10. novembra, je po večmesečni montaži strojev in delnem preizkušanju pomožnih naprav napočil veliki trenutek, ko so se drug za drugim pričeli vrteti veliki ventilatorji. Sam start je bil sorazmerno težaven, saj smo porabili pred tem tri dneve, da smo skupaj s tujimi in domačimi strokovnjaki ugotovili in odstranili nepravilnosti v električnem napajanju pogonskih motorjev

za ventilatorje. Vsekakor ni majhna odgovornost prvič pognati 800 kW motorje in z njimi ventilatorje, saj bi vsaka okvara pomenila zastoj in še podaljševanje slabega stanja delovnih pogojev jeklarjev.

Pogon in odsesavanje je bilo izvedeno le delno. Po programu je predvideno preizkušanje motorjev in

(Nadaljevanje na 2. strani)

INOVACIJSKA DEJAVNOST V MESECU OKTOBRU

V preteklem mesecu so odbori za gospodarstvo v TOZD na treh sejah obravnavali osem v proizvodnjo uvedenih tehničnih izboljšav. Sedem so jih pozitivno ocenili in odobrili nadomestila, eno pa zavrnili. Obenem so obravnavali tudi tri idejne predloge, katere pa so zavrnili. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 2.284.064,00 din, zato je 21 novatorjev prejelo 131.570,00 din posebnih nadomestil ali 5,76 % od ugotovljenih koristi.

TOZD ŽICARNA

Avtorjema Milošu Gašperinu in Ivanu Sušteršiču je bilo za predelavo navijalnih bobnov na patentirni progi C odobreno posebno nadomestilo. S predelavo, ki je bila izvedena, je na izredno uspešen način rešen stalen problem zastojev in poškodb žice zaradi neustrezne konstrukcije navijalcev. Izboljšava

je koristna, saj gre za pomembno pridobitev, ki prispeva k boljšemu delovanju patentirne proge C. Z njeno uporabo se je povečala proizvodnja proge, zmanjšali so se vzdrževalni posegi in povečala akumulacija TOZD zaradi večje prodaje patentirne žice.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZBORI SKUPŠČINE OBČINE O OSNUTKU LETNEGA NAČRTA 1982

Prihodnji teden se bodo na ločenih sejah sestali vsi trije zbori skupščine občine Jesenice, in sicer družbenopolitični zbor v torek, 24. novembra, zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa v sredo, 25. novembra. Osrednja točka sej bo obravnava osnutka letnega načrta izvajanja družbenega plana občine 1981 – 1985 v letu 1982.

NOMINALNO POVEČANJE DOHODKA V LETU 1981 32,2 %

Osnutek letnega načrta za leto 1982 je oblikovan na osnovi ocene uresničitve najpomembnejših plan-

skih nalog družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1981. Pri tem je ocenjeno, da bodo posamezne rasti v letošnjem letu v primerjavi z letom 1980 dosežene: celotni prihodek 36,3 %, porabljena sredstva

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRODUKTIVNOST IN SMOTRNA IZRABA DELOVNEGA ČASA

Občinski svet zveze sindikatov Jesenice sklicuje v četrtek, 26. novembra, tematsko razpravo o produktivnosti in smotni izrabi delovnega časa v okviru priprav na tretjo konferenco Zveze sindikatov Slovenije, ki bo februarja prihodnjega leta. Obsežno gradivo za razpravo so pripravili delavci sektorja za ekonomiko in organizacijo ter kadrovskega sektorja naše železarnice in so ga prejeli vsi vabljeni, ki jih je 78.

Prvi prispevek za to razpravo obravnava produktivnost dela v jeseniški železarni. Že v uvodu je poudarjeno, da se le-ta lahko opredeli, oziroma meri na različne načine, pri čemer je potrebno predvsem razlikovati fizično in ekonomsko produktivnost dela. Fizična produktivnost se lahko meri z doseženo proizvodnjo zaposlenega delavca ali

s porabo ur za količinsko enoto izdelka. Ekonomska produktivnost rezultatov dela se meri z ustvarjenim dohodkom na zaposlenega delavca ali na izdelavno uro. Fizična produktivnost dela je, navajajo v uvodu, zato merilo opremljenosti delovnega procesa in delovne prizadevnosti sodelujočih delavcev, ekonomsko pa

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prizadevamo si, da bi tisto, kar je najbolj dragoceno v znanosti, umetnosti, na vseh področjih ustvarjanja, postalo last delovnega človeka. Obenem si prizadevamo, da bo tudi njegovo socialistično samoupravno delovanje samo – kulturno dejanje, graditev nove kulture. Zato je nujno da se v družbi nenehno razvijajo pogoji za uveljavljanje vseh človekovih ustvarjalnih možnosti.

To ne bo šlo lahko in hitro. Toda če bomo dobro delali, se bodo nujno, egoizem in lenost duha vse bolj umikali pred notranjo potrebo ljudi po ustvarjanju, pred našo trdno odločenostjo za družbeno preobrazbo, pred občutki solidarnosti in razumevanja za druge, pred močjo nacionalne enakopravnosti in bratstva naših narodov in narodnosti.

Čedalje več naših ljudi tako čuti in misli, tako ravna v vsakodnevnem življenju. Naše organizirane socialistične sile morajo s svojim vztrajnim delom še bolj prispevati, da bo tako pojmovana kultura močno prežemala vsa področja življenja, zavest in delovanje našega delovnega človeka.

Tovariš Tito na XI. kongresu ZKJ, 1978

Sodelavke v našem elektronsko-računalniškem centru (Foto I. Kučina)

KULTURA BISTVENI DEJAVNIK RAZVOJA SOCIALISTIČNE DRUŽBE

»Brez kulturnega napredka delavci ne bodo zmogli upravljanja«, je med drugim dejal tovariš Tito ob sprejetju zakona o delavskem samoupravljanju leta 1950. Ker kultura v socialistični samoupravni družbi v bistvu pomeni bitko za osvoboditev človeka in dela, smo to izrazito poudarili tudi v ustavi, v kateri je v temeljnih načelih opredeljeno:

»Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura so bistveni dejavniki razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe...«. Glede na tako znanstveno opredeljeno vlogo in nalog kulture v socialistični samoupravni družbi kongresni dokumenti vseh družbenopolitičnih organizacij posebej opredeljujejo naloge zavestnih socialističnih sil z zvezo komunistov na čelu na tem področju. Ravno zato v ustavi opredeljene dejavnosti tvorijo z materialno proizvodnjo določeno celoto združenega dela, kar se v ustvarjenem dohodku v materialni proizvodnji izražajo tudi rezultati dela v ustavi navedenih, pa tudi drugih družbenih dejavnosti. Zaradi tega so bila tudi velika prizadevanja usmerjena v to, da bi vprašanja ustvarjalnih možnosti in kulturnega življenja delovnih ljudi, oziroma kulturno delovanje nasploš postal sestavina razvojnih programov temeljnih in drugih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti kot temeljnih družbenih skupnosti.

Po večletnih prizadevanjih, v katere se je vključeval tudi naš tednik Železar, smo v naši delovni organizaciji le uspeli, da so v samoupravnem sporazumu o temeljnih srednjeročnega plana za obdobje 1981 – 1985 vgrajene tudi naloge s področja kulture, in sicer:

- uveljavljati sistematično kulturno in estetsko vzgojo in zadovoljevanje kulturnih potreb med delavci,
- v skladu z možnostmi nuditi materialno in moralno podporo kvalitetni kulturni ustvarjalnosti in poustvarjalnosti,
- prizadevati si, da bo delavcev prosti čas čim bolj izpopolnjen s sproščeno kulturno dejavnostjo,
- skrbeti za varstvo kulturne dediščine v okviru Železarnice,
- v skladu z možnostmi, prostorskim planom in razvojem kulture v občini podpirati naložbe v kulturne objekte, za katere se bomo dogovorili vsi delavci in občani in
- podpirali razvoj kulture na množični podlagi.

Žal pa tem usmeritvam samoupravnega sporazuma, ki smo ga demokratično sprejeli vsi delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti, niso sledili srednjeročni in letni plani niti Železarnice kot celote niti plani TOZD in delovnih skupnosti. Ostali smo na »mrtvem tiru« in ob periodičnih poslovnih poročilih nihče nikogar ne vpraša, kako je z uresničevanjem opredeljenih nalog v samoupravnem sporazumu, oziroma kakaj opredelitve v samoupravnem sporazumu niso konkretizirane v letnih planih TOZD in delovnih skupnosti, oziroma delovne organizacije kot celote. Pri tem gre prav gotovo za neuresničevanje samoupravnega dogovora, o čemer bi med drugim morala spregovoriti tudi samoupravna delavska kontrola.

Prav gotovo je to predvsem posledica tovrstne inertnosti ali vsaj premajhne prodornosti subjektivnih socialističnih sil v Železarni, kar pa je nedvomno povezano z neosveščenostjo in nerazumevanjem vloge in nalog kulture v socialistični samoupravni družbi, ki, kakor smo že poudarili, pomeni bitko za osvoboditev človeka in dela.

Ta kulturni boj, kakor je dejal Boris Zihnerl, pomeni boj za odpravo razlik med umskim in fizičnim delom, »je boj za osvoboditev neposrednega proizvajalca izpod suženjske podrejenosti delitvi dela. Gre za ukinitve njegove vezanosti na določen, ozko omejen sektor fizičnega dela, za ukinitve stanja, v katerem je neposredni proizvajalec, v manjši ali večji meri, vsekakor pa zgolj potrošnik, ne pa ustvarjalec višjih duhovnih dobrin. Gre za to, da bo sleherni človek lahko uveljavil svoje pridobljene in prirojene zmognosti in sposobnosti, se po svojih osebnih nagnjenjih uveljavljal na različnih področjih družbene dejavnosti, materialne in duhovne. Skratka, gre za spremembo njegove okrnjene osebnosti v celovito človeško osebnost...«. Cilj boja za dvig kulturne ravni neposrednih proizvajalcev v okviru boja za socialistično samoupravno demokracijo in na podlagi nenehne rasti proizvajalnih sil je potemtakem vzpostavitev celovitosti človeka kot proizvajalca materialnih in duhovnih dobrin. (Boris Zihnerl: Temelji marksistične obče sociologije.)

To praktično pomeni, da si naših prizadevanj za nadaljnji razvoj delegatskega sistema produktivnosti dela, humanejših samoupravnih odnosov in sploh za nadaljnji razvoj družbe ne moremo predstavljati brez bitke za socialistično samoupravno kulturo. Zato je bila kultura vgrajena tudi v naš samoupravni sporazum o temeljnih srednjeročnega plana za obdobje 1981 – 1985 in za uresničevanje tega odgovorjamo vsi, ker smo ga vsi samoupravno sprejeli, v okviru »nas vseh« pa še posebno odgovornost nosijo vse organizirane socialistične sile v TOZD in delovnih skupnosti od družbenopolitičnih organizacij do samoupravnih organov, strokovnih služb in poslovnih organov. Zahtevamo njihovo odgovornost tudi na tem področju!

INOVACIJSKA DEJAVNOST V MESECU OKTOBRU

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

Avtorjem Ladu Sodju, Karlu Koblarju, Janezu Rozmanu, Janesu Peterneju, Francu Arhu, Francu Grahju in Ladu Podlipniku je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za usposobitev diseling črpalke za bluming. Z usposobitvijo črpalke so avtorji rešili problem obratovanja, ki nastopa pri valjanju. S strokovnim in zahtevnim popravilom, v katerega so vložili mnogo iniciative in strokovnosti, so omogočili normalno valjanje, oziroma odpravljanje in ustrezne pogoje za kvaliteto površino izvaljenih travkov.

Avtorjem Vladimirju Podlipniku, Aleksandru Mandelcu, Tomažu Kavčiču in Zdenku Cundu je bilo odobreno drugo posebno nadomestilo za spremenjen način izdave dna izenačevalne cone Rustove peči. Bloki so položeni samo po linijah drsnih tračnic, vmes je pozidano z magnezitno opeko pri nato nasuto z dolomitom. Prednost spremenjenega načina izdave dna je v nižjih stroških izdelave dna oziroma tračnic in v mnogo lažjem in hitrejšem čiščenju dna.

Avtorju Božidarju Brudarju je bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za skrajšanje časa homogenizacije v globinskih pečeh. Predlog za skrajšanje časa homogenizacije blokov pri temperaturi zalažanja v globinskih pečeh je z metalurškega, toplotno-tehničnega in ekonomskega pogleda pravilen in predstavlja dobro tehnološko izboljšavo. Prihranki izvirajo iz primerjave časa homogenizacije in manjše porabe mazuta oziroma zemeljskega plina za eno komoro.

Avtorju Karlu Pogacarju je bilo za vgraditev gume pod nosilno konstrukcijo obračalne naprave pri brusilnih strojih odobreno enkratno posebno nadomestilo. Da bi se izognili možnosti prepgostih poškodb temeljev, je avtor predlagal in vgradil med nosilce in temelje zaščitno gumo, ki ima nalogo blažila. S tem se sila, ki deluje ob udarcih na nosilce, ublaži in vzdržnost temelja podaljša. **TOZD JEKLARNA**

Avtorjema Dragu Kodriču in Marjanu Dobravcu je bilo za koristen predlog namestitve varnostnega in izbirnega stikala za upravljanje drsnega zapirala pri ponvi kontiliva odobreno enkratno posebno nadomestilo. Vgrajeno dodatno stikalo ima izbirno funkcijo tako, da omogoča operaterju vklopitev le tistega komandnega mesta, na katerem dela. Z namestitvijo stikala se je močno povečala varnost vlivanja.

Avtorjem Janezu Markovcu, Francu Novaku, Ivanu Razingerju in Antonu Pazlarju je bilo deljeno posebno nadomestilo za uspešno izvedeno popravilo premične stene na hladilni komori kontiliva. Za nemoteno delovanje kontiliva je nujno, da je hladilna komora zatesnjena. Prodor jekla je zadnja steno hladilne komore močno poškodoval. Potrebno je bilo popravilo oziroma zamenjava, ki pa je bila vezana na uvoz. Avtorji pa so s hitrim ukrepanjem in uspešno izvedenim popravilom, pri katerem so zamenjali tudi osnovni material, zagotovili nemoteno obratovanje kontiliva, obenem pa prihranili tudi dragocena devizna sredstva.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi tri idejne predloge tehničnih izboljšav, in sicer:

— predlog šte. 2579 »racionalizacija porabe livnih plošč v jeklarji«, avtorjev Otona Endliherja in Marjana Endliherja;

— predlog šte. 2581 »izboljšanje izplena valjarne bluming-štekel pri

glavi« in predlog šte. 2582 »izboljšanje izplena valjarne bluming-štekel pri nogi« avtorja Marjana Endliherja;

ter sprejel sklep, da se predlogi ne izvedejo, saj so bili ukrepi za izboljšanje stanja že storjeni, vendar brez pravega uspeha.

TESTNO OBRATOVANJE ODPRAŠEVALNE NAPRAVE ELEKTROJEKLARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

ventilatorjev na obremenitve, ogrevanje in vibracije, pri tem pa je sesanje izvedeno le skozi nape nad pečmi. Kljub temu, da odsesavanje še ni izvedeno skozi četrto luknjo direktno iz PEČI, je bila uspešnost čiščenja prahu v jeklarji zelo dobra. Le manjši del prahu je uhajal ob napaž skozi streho in to v najslabših fazah delovanja elektro peči.

V drugi fazi preizkušanja, v tem in v prihodnjem tednu, bodo montirane še odsesovalne cevi »fajfe« iz četrte luknje v pokrovih peči, kjer bo največji del prahu direktno odzvet iz peči in bo le manjši del uhajal izpod pokrova ali ob elektrodah in se ujemal v napaž. Ta del preizkušanja je precej zapleten, saj je za uravnavanje jakosti vleka, prave temperature plinov, izgorevanje CO itd. vgrajenih vrsta merilnih in regulacijskih elementov. Le pravilno in usklajeno delovanje zagotavlja pravilno in varno odsesavanje.

Po opravljeni drugi fazi preizkusov bo možno dati končno oceno, kako deluje naprava. Sigurno bodo nastopile še razne težave, ki jih bomo sproti odpravljali. Tudi tehnični pregled za pridobitev obratovnega dovoljenja, ki bo opravljen naslednji teden, bo pokazal na marsikatero nepravilnost. Ne glede na to z gotovostjo lahko ugotovljamo, da je odpraševalna naprava v elektro

jeklarji uspešno štartala in da že kaže svojo učinkovitost.

Na ta način se izpolnjuje dolgoletna želja, da se uredijo delovni pogoji jeklarjev, ki so bili v zadnjem obdobju že kar nemogoči. Poleg tega je to še en velik korak v vrsti tistih, ki smo jih v Železarni že naredili v zadnjih desetletjih, da bi uredili naše okolje, da bi imeli čistejše ozračje.

Sektor novogradenj

OTVORITEV ODPRAŠEVALNE NAPRAVE

Ob praznovanju letošnje
ga DNEVA REPUBLIKE
vas **VABIMO**

na svečano otvoritev OD-
PRAŠEVALNIH NAPRAV
JEKLARNE.

Svečanost bo v soboto,
28. novembra, ob 10.20 na
prostoru ob odpraševalnih
napravah.

S pričetkom dela naprav
dajemo železarji pomemben
prispevek k čistejšemu
okolju, še posebej pomen
pa imajo za izboljšanje de-
lovnih pogojev jeklarjev.

Vabljeni.

PRODUKTIVNOST IN SMOTRNA IZRABA DELOVNEGA ČASA

(Nadaljevanje s 1. strani)

nomna produktivnost dela pa še poslovne uspešnosti s pomembnim vplivom dosežene cene izdelkov. Zato je med njima razlika in ni nujno, da sta obe produktivnosti usklajeni in da dosežata enak trend v času. Tako lahko razmeroma visoke cene pokrivajo šibko organizacijo dela, slabe poslovne odločitve in slabo gospodarjenje z delovnimi sredstvi in predmeti dela.

Na osnovi te uvodne razlage v nadaljevanju gradivo konkretno obravnava produktivnost dela v naši železarni z nekaterimi sklepnimi ugotovitvami. Podatki so ilustrirani tudi z ustreznimi shemami.

Drugi del gradiva obravnava vprašanje nagrajevanja po delu v naši železarni, kar na osnovi zakona o združenem delu in družbenega dogovora o osnovah in merilih oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke in sklada skupne porabe v naši železarni ureja samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skup-

ne porabe ter ustrezni pravilniki v TOZD in delovnih skupnostih. V gradivu je zelo celovito obdelana celotna, problematika nagrajevanja po delu. Tudi ta del je opremljen s shemami in razpravljalcem predlaga nekaj sklepnih misli.

V zadnjem delu gradiva za razpravo pa razgrinja vprašanje planiranja kadrov in kadrovske politike. Ob tem je že v uvodu poudarjeno, da tako kot velja na splošno za SR Slovenijo in za Gorenjsko, še prav posebno pa za našo železarno, da so kadri omejevalni dejavnik rasti. Za našo industrijsko razvitost namreč razmeroma šibek naravni prirastek ne more zadovoljevati teženj po ekstenzivnem zaposlovanju, zato zaposlujejo razmeroma precejšnje število delavcev iz drugih krajev, republik in pokrajin.

Delovne organizacije v naši občini namreč izvajajo ekspanzijo s tehnološko nezahtevnimi proizvodnjami — te pa zahtevajo zlasti nekvificirane delavce. Za takšen način rasti pa iz okoliškega delovnega potenciala ni moč dobiti zadostnega števila delavcev. V občini smo namreč dosegli tisto točko razvoja, ko je potrebno ekstenzivnost dopolniti s kvalitativnimi dejavniki, ali pa bomo še globlje zabredli v začarani krog problemov, ki jih povzročajo kadrovanje delavcev iz drugih področij, republik in pokrajin (socialni problemi, nizka tehnološka in varnostna usposobljenost, slaba prilagodljivost delu, nezadovoljstvo, težave v proizvodnji, bolezenska odsotnost, stanovanjski problemi in drugo).

Gradivo za tem podrobno obravnava planiranje kadrov in kadrovske politike.

Vabljeni so tako dobili izredno obsežno in dovolj strokovno gradivo, ki pa je morda celo preobširno za kvalitetejšo razpravo, kakor je tudi krog vabljenih preobsežen za učinkovito razpravo.

ČESTITAMO

Florijan MEJAC — delavec v sektorju za ekonomiko, je 14. oktobra letoš diplomiral na prvi stopnji visoke šole za organizacijo dela — organizacijsko proizvodno usmeritve. Z opravljenim diplomskim delom si je pridobil višjo strokovno izobrazbo.

V mesecu oktobru sta dokončala delovodsko šolo — metalurške smeri delavca Arif Bečarevič iz TOZD Jeklarne in Ibrahim Hadžić iz TOZD Žičarna.

Sodelavcem čestitamo za izobraževalno vztrajnost ob delu in jim želimo veliko delovnih uspehov in osebnega zadovoljstva.

PREDSTAVLJAMO PREDSEDNIKE SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Peter KISIČ je predsednik delavskega sveta v TOZD Transport. V Železarni je zaposlen od 1946. leta. Končal je vajeniško šolo in se zaposlil na transportu. Kot strugar je prišel naprej v kurilnico, potem v vozovno delavnico. Sedaj je delovodja na tovoru. Doma je na Blejski Dobravi, po rodu pa je Tržičan.

Delavski svet v TOZD Transport je do sedaj imel šest sej. Peter pravi, da je sodelovanje delegatov dobro. Vesel je, da so delegati tako delavni. Tudi z vodstvom temeljne organizacije dobro sodelujejo. Samoupravne delovne skupine se pri njih sestajajo po potrebi, pri tem pa imajo velike težave. Njihov obrat je raztresen po vsej Železarni in težko je, kot pravi, spraviti ljudi skupaj. »Glede na pogoje, ki jih imamo, kar precej dobro delamo,« je še povedal. Prav zaradi tega imajo težave tudi z obveščanjem samoupravnih delovnih skupin in s povratnimi informacijami, saj je časovni razmak med dvema sestankoma le predlog. Vsem pa so na voljo zapisniki delavskega sveta. »Pogrešam pa,« je poudaril, »večjega sodelovanja s samoupravnimi organi temeljnih organizacij, s katerimi sodelujemo na poslovnem področju, recimo s samoupravnimi organi TOZD Jeklarne ali TOZD HVJ...«

Mnogi problemi bi se lažje rešili, ko bi se več dogovarjali med seboj. Odbora za delovna razmerja in gospodarstvo v njihovi temeljni organizaciji tudi zelo dobro delujeta, je pa res, kot je povedal, da sta kadrovske dobro zasledena, kar pa ne bi mogli reči za nekatere druge samoupravne organe, denimo za nekatere delegacije in odbore. Delo delegacij za posamezne SIS je po njegovih besedah slabo, le delegacija za zbor združenega dela deluje tako, kot je treba. Tudi če je sklican sestanek kakšne delegacije, je udeležba pičila. Pravi, da bi pri odpravljanju teh težav bilo treba nastopati bolj energično. Eden od vzrokov je najbrž v tem, da rezultati dela delegacij niso vidni. »Veliko govorimo in pišemo, zgodi pa se nič. Prijeti bi bilo treba tiste, ki so krivi za spodrsilaje. Nekdo bi moral odgovarjati za napake, ki se zgrešijo, tako pri delu SIS kot drugje. Ne prostovoljec, ampak tisti, ki je za kakšno stvar plačan.«

Velik problem po njegovih besedah predstavljajo tudi gore gradiva, ki naj bi jih posamezne delegacije proučile. Velikokrat je to gradivo preobširno in napisano v tako zavozlanem jeziku, da ga je težko razumeti. »Vodje delegacij bi verjetno morali biti tudi člani delavskega sveta, potem bi ta na njih najbrž lahko tudi kaj vplival,« je še dodal.

Sindikalna in mladinska organizacija dobro delata. Zlasti mladi so v zadnjem času vedno bolj aktivni. Morda pri delu teh dveh organizacij prihaja do določenih težav zaradi opravljanja funkcij med delovnim časom. Pri tem je mislil na sodelovanje s predsedstvom sindikalne organizacije v Železarni in predsedstvom mladine.

Odbor samoupravne delavske kontrole se redno sestaja in v okviru svojih možnosti tudi dobro dela. Zlasti pri tem odboru je treba paziti pri izbiri članov. Tu morajo delovati ljudje, ki imajo izkušnje in ki poznajo tudi poslovanje cele temeljne organizacije.

Komisija za inovacije pa dela slabo. Ko bi bila bolj agilna, bi najbrž bilo več inovacij v njihovi temeljni organizaciji. »Sam imam tri predloge za izboljšave, toda tu je treba opisati predlog in pripraviti dokumentacijo, zato pa nimam dovolj časa, pa tudi ljubi se mi ne. Vem, da imajo tudi nekateri drugi delavci v naši temeljni organizaciji predloge za inovacije in izboljšave, toda pravijo, da so tu za to, da delajo, ne pa, da pišejo. Tako se mnoge koristne ideje ali predlogi enostavno pozabijo. Veliko je tudi takih inovacij, ki so že izvedene, niso pa nikjer dokumentirane.«

TOZD Transport je »dolga« temeljna organizacija, je povedal, ko sva se začela pogovarjati o težavah, ki jih pestijo. Segla od Bele do železni-

ške postaje. Razdeljena je na tri oddelke: železniški transport, cestni transport in vzdrževanje transportnih sredstev. Opravlja pa razne prevoze, razkladanja, nakladanja in dostavo. Težave imajo predvsem s kadri. Več kot polovica delovnih mest je, kot je povedal, individualnih. Če delavca na takem delovnem mestu ni v službo, ga ne more nihče nadomestiti, npr. strojevodja. Dela se večji del zunaj na dežju, snegu ali mrazu. Narava dela je taka, da delavec na tem delovnem mestu ne more dočakati upokojitve. Prav zaradi tega so že večkrat posredovali, da bi delavci na nekaterih delovnih mestih imeli priznано beneficirano delovno dobo, toda do sedaj so vedno naleteli na gluha ušesa. Taka dela opravljajo strojevodje in premikači. Za isto delo imajo pri železnici priznано beneficirano dobo. Premalo je tudi takih delovnih mest, ki bi jih lahko zasedali invalidi.

»Zaradi pomanjkanja kadrov je delavski svet skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami iz temeljne organizacije organiziral problemsko konferenco, na kateri so bili prisotni tudi sodelavci s kadrovskega sektorja. Hoteli smo nekako rešiti problem zaposlovanja, zlasti premikačev in strojevodij. Za delo premikača nam kadrovske sektor sicer priskrbi dovolj delavcev, toda ti ponavadi ne ostajajo dolgo, saj je delo nevarno, težko pa tudi slabo vrednoteno. Tudi pri strojevodnjih je težko. Večina jih je pred upokojitvijo, pri mladih za ta poklic ni zanimanja, poleg tega pa strojevodje ne postaneš čez noč. Pri nas, recimo, imamo štiri različne lokomotive, ki jih mora znati upravljati, ena od teh je še na paro.«

Za svoje delo, delovodja na tovoru, pravi Peter, da je raznoliko in razgibano. Dela po vsej Železarni, tudi na Beli in Javorniku. »Rad delam tukaj,« je povedal ob tem, »čeprav so včasih težave. Svoje delo včasih primerjam z Rubikovo kocko. Veliko je različnih možnosti, le da s kakšno potezo hitreje prideš do cilja, z drugo pa počasneje.« Veliko manj dela bi imeli, kot je povedal, če bi imeli prenosne sprejemno-oddajne radijske postaje. Tako pa mora včasih iti sam po ljudi, recimo na Belo, če jih rabi. Ježi se tudi, ker mnogi ne naročajo prevozov pravočasno, da bi lahko bolje izkoristili svoje kapacitete, ampak čakajo do zadnjega, potem pa je treba spreminjati plan dela.

»Starejši delavci, ki delajo pri nas na cestnem oddelku in ki so hrbtnica obrata, so začeli delati še v mladinskih brigadah. Sli so skozi vse faze dela, da so prišli do dela na stroju. Seznanjeni morajo biti tudi z delom na več strojih, ob tem pa nimajo nobene možnosti za napredovanje, imajo pa večinoma sedmo plačilno kategorijo. To se mi ne zdi prav. Menim, da bi tistim, ki leta in leta vztrajajo na istem delovnem mestu, obenem pa nimajo možnosti za napredovanje, morali priznati večjo stimulacijo.«

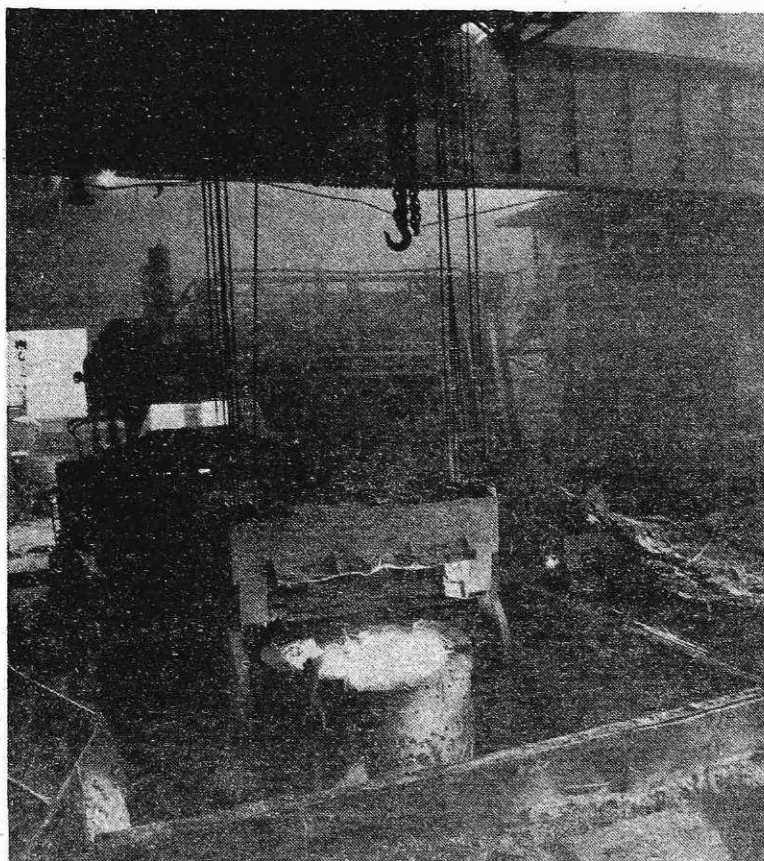
Ko bi bili posamezni obrati v Železarni bolje razporejeni, bi tudi TOZD Transport imela manj dela. Tudi ko se načrtuje kakšna nova gradnja, se nihče ne posvetuje z nami. Nihče nas ne vpraša, če imamo kakšno pripombo. Rampe za razkladanje so urejene le v Železarni in v predelovalnih obratih. Nova valjarna na Beli nima razkladalne rampe.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Zahodnonemški konzorcij, ki ga vodi podjetje Schloemann — Siemens, bo zgradilo v novi sovjetski železarni Oskol, ki leži v bližini mesta Kursk, novo valjarno gredic z letno zmogljivostjo 1,2 milijona ton in investicijsko vrednostjo 700 milijonov zahodnonemških mark. Pričetek obratovanja je predviden v letu 1985, ko bo pričelo obratovati tudi osem modulov Midrex naprave za izdelavo železove gobe. Ti predstavljajo drugo fazo izgradnje naprave za izdelavo železove gobe v tej železarni.

DOPIŠUJTE
V ŽELEZARJO

Tik pred vlivanjem jekla (Foto I. Kučina)

OSNOVA MORA BITI V PREVENTIVI

Zveza sindikatov Jugoslavije je v dneh 20. in 21. oktobra letos organizirala v Hercegovnem posvetovanje o aktualnih vprašanjih položaja delovnih invalidov Jugoslavije.

Posvetovanje se ni začelo šele 20. oktobra v Hercegovnem, začelo se je namreč že z razdelitvijo nalog za pripravo poročil o stanju na področju invalidske problematike. Za ta posvet so prispevali svoje ugotovitve vsi republiški sveti zveze sindikatov, nekateri strokovni odbori sindikatov, nekateri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, nekateri občinski sindikalni sveti in po dve delovni organizaciji iz vsake republike. Za slovenske delovne organizacije sta dala prispevke rudnik lignita Titovo Velenje in naša železarna. Glede na aktualnost te problematike in ker je bil prispevek železarne ugodno sprejet na posvetu, ga bomo v celoti objavili v prihodnji številki.

Uvodne besede in zaključek je podal predsednik komisije za življenjske pogoje pri Zvezi sindikatov Jugoslavije Jaskari Seftić. V razpravi je sodelovalo več kot 30 delegatov, med njimi tudi predsednik predsedstva zveze sindikatov Rade Galeb. Iz uvodnih besed je zlasti pomembna ugotovitev, da delovna invalidnost ne prizadene samo delavca - invalida, temveč prizadene tudi njegovo družino in družbo. So primeri, ko v nekaterih delovnih organizacijah gledajo na invalide kot na »balaste«.

So tudi primeri dobrih odnosov delovnih organizacij do invalidov. Pohvalo je izrekel nekaterim delovnim organizacijam, kot so 3. maj na Reki, NIK konfekcija Zagreb, železarna Jesenice in še nekateri. Problem je v rehabilitaciji in v zaposlovanju invalidov. Le okrog 3000 invalidov gre na poklicno rehabilitacijo, 15.000 delovnih invalidov čaka na zaposlitev. Ugotovljeno je, da posamezni delavci bežijo od težkega dela.

NEKAJ POMEMBNIH UGOTOVITEV IZ RAZPRAVE

- Invalidska pokojnina je zadnja zaščitna mera za delovnega invalida;

- V odprtem gospodarstvu so mesta za delovne invalide;

- Do prihoda na invalidsko komisijo s prizadetim delavcem pre malo ali nič ne sodelujemo;

- Tragično je, če delovnega invalida pošljemo domov in mu pošljemo polovico »plače« - dela zanj pa nimamo;

- Nadomestilo za čas čakanja na delo je nizko.

- S statusom invalidnosti rešujemo socialno vprašanje vasi. Analiza na določenem krajevnem področju je namreč pokazala, da je bistvo v načinu življenja, ker je ugotovljeno, da nezgode pri delu padajo, število invalidov pa raste. Problem je v prehrani, alkoholizmu, v nadurnem in dopolnilnem delu, kreditih, v pogojih življenjske sredine. Vse to vodi v invalidnost;

- Razredno vprašanje postaja uvoz tuje tehnologije, to je tiste, ki tam, kjer je bila ustvarjena, ni mogla zaživeti, ker duši delovno prostost, delavca zaslužuje zaradi previse stopnje tehnike, oziroma avtomatizacije;

- Škodljive so zapreke med pokojninsko-invalidskim zavarovanjem in zdravstvenim zavarovanjem;

- Naša invalidska zakonodaja je gotovo najbolj napredna v svetu, in

- Škodljive so zapreke med pokojninsko-7invalidskim zavarovanjem in zdravstvenim zavarovanjem;

- Naša invalidska zakonodaja je gotovo najbolj napredna v svetu, le da bi jo morali tudi v praksi tako izvajati;

Železarski globus

KANADA

Na letošnji konferenci mednarodnega inštituta za železo in jeklo (IISI), ki je bila v kanadskem mestu Toronto, je eden izmed strokovnih poročevalcev nakazal tudi možnost za spremembo proizvodnega postopka v kisikovem konvertorju, ki bi omogočila znatno povečanje jeklenega odpadka v vložku. To bi lahko dosegli z vpihavanjem premogovega prahu v konvertor in bi tako znižali stroške vložka ter zmanjšali odvisnost kisikovih konvertorjev od plavžev. S tem bi nastala tudi možnost tehnološke povezave naprav za izdelavo železove gobe s pomočjo direktne redukcije s kisikovimi konvertorji.

- Dobra ocena delovne sposobnosti na invalidski komisiji je važna, saj mora sloneti na pravilo »pravega človeka na pravo mesto«. Če to ni tako urejeno, se invalid vrača ponovno na invalidsko komisijo - v ponovno oceno;

- Socialnih primerov ne rešujemo, z verifikacijo invalidnosti, če ta ne obstoja, kajti nepravilno izrečen status invalidnosti včasih lahko celo negativno deluje;

- V zvezi s stabilizacijo ne smemo poslabšati delovnih pogojev;

- Naš družbeni problem je, da nek odstotek ljudi beži od dela na škodo invalidskih skladov;

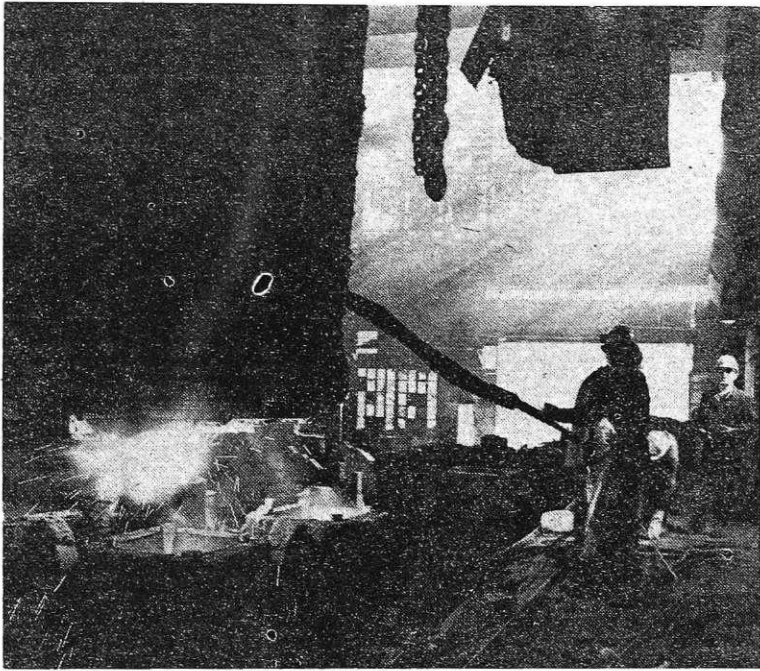
- Moramo se boriti za ohranitev standarda invalidskih upokojencev.

Se in še bi lahko pisali o izrečenih ugotovitvah, predlogih in pobudah, ki so bile zapisane v delegatom dostavljenih prispevkih za posveto-

vanje, vendar je vsega preveč, zato pa zaključimo sestavek z zaključnimi besedami na posvetu:

Invalidska problematika ima širši pomen, zato se moramo v sindikatih ukvarjati bolj z odpravo vzrokov za nastanek invalidnosti kot s posledicami. Zveza sindikatov ima mnogo dela na tem področju, zlasti na področju preventive, pri spremljanju delovnih pogojev, pri spremljanju nove tehnologije. Tehnologija naj gre v tej smeri, da bo delavec delal pod pogoji polne zaščite. Invalid mora biti materialno in socialno zavarovan. Naš cilj mora biti, da človek ostane čim dalj časa aktiven, da dočaka 40 let delovne dobe, da doseže polno starostno pokojnino.

Komisija za zaključke, v katero je bil izvoljen tudi naš delegat Zdravko Pogačnik, bo imela precej dela pri pregledu zapisnika in sestavi pravega predloga zaključkov, ki ga mora posredovati predsedstvu sveta Zveze sindikatov Jugoslavije v potrditev.

Kokile se polnijo z jeklom (Foto I. Kučina)

PREIZKUS UPORABNOSTI ZAKLONIŠČA

Komite za splošni ljudski odpor in družbeno samozashčito ter vodstvo enote civilne zaščite v delovni skupnosti E-TKR-NG sta v soboto, 14. novembra, dopoldne organizirala vajo, s katero sta hotela preizkusiti uporabnost zaklonišča in delovanje naprav v njem, pa tudi usposobljenost enot, ki s temi napravami rokujejo. Na vaji so poleg ekip civilne zaščite, narodne zaščite in delavcev elektronsko računskega centra (ERC) sodelovali tudi predstavniki vseh samoupravnih delovnih skupin v tej delovni skupnosti.

Zbor udeležencev vaje je bil v prostorih ERC ob 10. uri. Tu je predstavnik štaba civilne zaščite pri skupščini občine Jesenice tovariš Križnar povedal nekaj besed o pomeni in uporabnosti zaklonišča, enota narodne zaščite pa je organizirala varovanje zgradbe ERC in vhod ter izhod iz zaklonišča. Natanko ob 10. uri in 20 minut, kot je to bilo določeno s programom vaje, je bil dan znak za alarm. Udeleženci vaje so zapustili prostore centra in odšli v zaklonišče. Enota za vzdrževanje zaklonišča je takoj pričela z deli za vzpostavitev normalnih bivalnih pogojev v njem. Treba je bilo hermetično zapreti prostor in poskrbeti za normalen pretok zraka ter za razsvetljavo. V predprostoru zaklonišča je ostala ekipa, ki je pričakala delavce, ki so po znaku za alarm »onesposobili« računalnik in tiste, ki iz kakršnihkoli vzrokov niso prej prišli v zaklonišče. Postopek za sprejem novih ljudi v zaklonišče terja poznavanje tehničnih naprav, zato se je ekipa preizkusila tudi v tem. Treba je bilo hermetično zapreti vrata zaklonišča in odpreti zunanja vrata, tako da ljudje pridejo v predkomoro. Za njimi se vrata spet zapro in potem se zamenja ves zrak v predkomori (s tem ko se odpro vrata, lahko v predkomoro pride tudi kontaminiran zrak) in ustvariti enak tlak kot v zaklonišču, šele potem lahko odpro vrata v zaklonišče. V pripravljenosti je bila tudi ekipa civilne zaščite za nudenje prve pomoči.

Preizkusili so tudi, kako delujejo filtrirno ventilacijske naprave in razsvetljavo, ko pride do prekinitve električnega toka, oziroma ko morajo prebivalci zaklonišča preiti na samovzdrževanje. Filtrirno ventilacijska naprava deluje namreč avtomatsko, dokler ne pride do prekinitve električnega toka, potem pa je treba ročno poganjati generator, ki napaja napravo, ki pa kljub temu, da ima manjšo kapaciteto, še vedno omogoča poleg dovoda svežega zraka tudi določen nadpritisk v zaklonišču, ki preprečuje dotok zunanjega kontaminiranega zraka. Naprava obenem tudi razsvetljuje prostor. Po prenehanju nevarnosti so nekateri delavci zapustili zaklonišče skozi zasilni izhod. Delavci ERC, ki so za to zadolženi, so usposobili računalnik za delo v pičlih šestih minutah.

Na analizi vaje, ki je takoj nato sledila, so vsi navzoči poudarjali koristnost in uspeh vaje. Poudarili so, da jim je vajo uspelo pripraviti in realizirati v tednu dni, kar je ob vseh spreminjajočih organizacijskih pripravih in usposabljanju enot civilne zaščite zelo kratek čas. Ugotovili so tudi pomanjkljivosti, ki jih bo treba, kot so se dogovorili, odpraviti do novega leta, potem pa bodo vajo še enkrat ponovili. Tako so ugotovili nekaj tehničnih detajlov, ki so pomanjkljivi in ki jih bo treba rešiti. Izuriti bo treba tudi ekipo civilne zaščite in poskrbeti za rezervno ekipo. Točno bo treba določiti naloge v zaklonišču. Potrebno bo tudi izuriti ekipo za dekontaminacijo, pa še nekatere podrobnosti. Pojavila so se tudi nekatera nova vprašanja, ki jih bo treba rešiti, tako, na primer, do katere meje bo treba onesposobiti računalnik v primeru nevarnosti. Ali je potrebno, da ga popolnoma uničijo, ali pa je dovolj, če ga le delno onesposobijo. Menili so, da bo treba evakuacijski program bolj precizno izdelati. Vprašanje je tudi, kako bo s telefonskimi zvezami, saj ob odhodu v zaklonišče telefonske povezave prenehajo delovati. Najbrž bi bilo treba nabaviti induktorsko telefonsko centralo, ki bi bila nameščena v zaklonišču.

Skupna ugotovitev komiteja za splošni ljudski odpor in družbeno samozashčito, delavcev ERC, enote civilne zaščite in ostalih, ki so sodelovali pri vaji, je, da je bila vaja nujna, da bo treba odpraviti pomanjkljivosti in jo potem ponoviti. Vaja je uspela in želja vseh je, da bi tudi druge podobne vaje vzeli tako resno in jih izvajali s tako zavzetostjo.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 23. DO 29. NOVEMBRA

23. novembra, BORIS PESJAK, vodja FRS, Jesenice, C. revolucije 2 a, štev. telefona 82-726;
24. novembra, MARIN GABROVŠEK, vodja TKR, Jesenice, Kejžarjeva 1, štev. telefona 81-439;
25. novembra, JANEZ KOMEL, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Janševa 6;
26. novembra, EMIL AŽMAN, vodja SN, Jesenice, Titova 3, štev. telefona 82-262;
27. novembra, MARTIN ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, štev. telefona 77-130;
28. novembra, JOŽE KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje 112;
29. novembra, MIHA STOJAN, vodja TOZD Elektrode, Bohinjska Bela 49 a.
V času dežurstva je dežurni v sobi vodje splošnega sektorja štev. 19, štev. telefona 2435.
Dežurstvo je na delovni dan od 15. do 7. ure zjutraj. Dežurni je od 15. do 19. ure dosegljiv doma, od 19. do 7. ure zjutraj pa v Železarni. V prostih sobotah, nedeljah in praznikih je od 7. do 19. ure dosegljiv doma in od 19. do 7. ure zjutraj v Železarni.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 23. 11.	VINKO ROTAR	MARJAN DROLČ
TOREK - 24. 11.	JOŽE HRIBAR	AVGUŠTIN NOVŠAK
SREDA - 25. 11.	MIROSLAV ZUPAN	JOŽE CEJ
ČETRTEK - 26. 11.	MARJAN ENDLIHER	MATIJA URH
PETEK - 27. 11.	FRANC NEČIMER	JANEZ FALETIČ
SOBOTA - 28. 11.	STANE ERŽEN	VALENTIN MARKEŽ
NEDELJA - 29. 11.	STANE MENCINGER	IGOR MEŽEK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 23. do 28. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldne: II. obratna ambulanta - dr. Janez Resman in III. obratna ambulanta - dr. Želimir Cesarec,
popoldne: I. obratna ambulanta - dr. Janez Zaletel in IV. obratna ambulanta - dr. Marija Može-Kovačič.
V soboto, 28. novembra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta - dr. Janez Zaletel in IV. obratna ambulanta - dr. Marija Može-Kovačič.
Dispanzer za borce: IV. obratna ambulanta - dr. Marija Može-Kovačič.
ZOBNE AMBULANTE:
dopoldne: I. zobna ambulanta - v. dent. Viktor Stražišar.
Za Železarno v torek, 24. novembra in v četrtek, 26. novembra, dopoldne.
Popoldne: II. zobna ambulanta - dr. Alojz Smolej.
Za borce v četrtek, 26. novembra, dopoldne.
III. zobna ambulanta - v. dent. Marjan Hočvar v ponedeljek, 23. novembra, v sredo, 25. novembra in v petek, 27. novembra.
V soboto, 28. novembra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta - dr. Alojz Smolej.

PREGLED ODSOTNOSTI V OKTOBRU

	bolez. odsotn.	red. let. dopusti	ostala odsotn.	skupna odsotn.	% neizkor. red. let. dop.
PLAVŽ	8.72	9.85	1.43	20.00	31.2
JEKLA RINA	10.10	6.75	1.78	18.63	29.0
LIVARNA	7.16	8.40	0.27	15.83	23.9
VALJ. BL. ŠT.	8.88	7.57	0.73	17.18	25.6
VALJ. ŽICE	11.31	10.08	1.35	22.74	30.3
VALJ. DEB. PL.	8.18	8.56	0.39	17.13	30.5
HL. VALJ. BELA	7.12	7.28	2.64	17.04	17.5
HL. VALJ. JES.	9.84	7.81	0.85	18.50	29.0
ŽIČARNA	12.05	6.42	1.24	19.71	30.6
PROFILARNA	11.68	6.38	0.46	18.52	32.1
VRAT. POGB.	8.26	5.46	0.60	14.32	15.0
JEKLOVLEK	14.39	6.78	0.76	21.93	32.5
ELEKTRODE	12.72	8.21	0.88	21.81	27.9
ŽEELJARNA	10.20	8.49	0.66	19.35	27.4
STROJNE D.	7.26	8.56	0.58	16.40	29.4
REMONTNE D.	7.31	7.76	0.41	15.48	29.7
VZDRŽEVANJE	7.47	6.68	1.06	15.21	29.6
ENERGETIKA	5.12	8.96	0.51	14.59	28.7
TRANSPORT	6.55	7.59	1.13	15.27	29.5
DS KO-FI	5.55	9.08	0.51	15.14	31.1
DS K S I	8.15	8.88	0.31	17.34	32.6
DS E T N	4.79	8.16	0.53	13.84	30.4
DRUŽB. PREH.	11.00	9.11	0.24	20.35	37.1
S K U P A J	8.41	7.86	0.92	17.19	29.2

Tudi v mesecu oktobru skupna odsotnost v Železarni ne kaže nenormalnega stanja, bolj pa je zaskrbljujoča v posameznih TOZD, saj je taka, da je lahko povzročila težave v proizvodnji. Ko si po eni strani prizadevamo kar najbolj zaključiti poslovno leto z najrazličnejšimi ukrepi in iščemo razloge v zunanjih krogih, imamo prav na področju odsotnosti z dela še velike rezerve. Le-te niso samo v toliko poudarjeni bolezenski odsotnosti, temveč tudi v načinu izrabe letnega dopusta, neopravičenih izostankih, ostali plačani odsotnosti, katera je največkrat neskladna s proizvodnimi programi in možnostjo izrabe. Torej ni vprašanje samo količina odsotnosti, temveč tudi čas, saj je pri enaki odsotnosti izguba na dohodku lahko različna. Izguba bo tem manjša, čim bolj bomo znali odsotnost planirati, oziroma bomo o njej pravočasno obveščeni.

Vse tiste TOZD oziroma delovne skupnosti, pri katerih je odstotek bolezenske odsotnosti nad povprečjem delovne organizacije (8,41), smatramo za kritične in je potrebno to odsotnost posebej obravnavati (samoupravno in strokovno).

Ostanek rednega letnega dopusta je previsok in bo odsotnost zaradi koriščenja preostalega dela nenormalna. Vsi vodstveni in vodilni delavci morajo v skladu s proizvodnimi programi in nalogami takoj izdelati plan izrabe dopusta, kakor je določeno v pravilniku o delovnih razmerjih.

VABILO NA PREDAVANJE

ZIT občine Jesenice vabi jutri, v petek, 20. novembra, ob 18. uri v spodnje prostore restavracije Kazina na predavanje z naslovom:

MAZANJE S TRIDIMI MAZIVI

Predaval bo Jože Hlebanja.

5. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 6. novembra, je bila peta redna seja delavskega sveta TOZD Žičarna. Delavski svet je bil najprej seznanjen z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovil, da so bili sklepi realizirani, razen sklepa o nočnem delu žensk. Ta prošnja na republiški sekretariat za delo bo poslana v naslednjih dneh.

Devetmesečno poslovno poročilo je bilo na zboru delavcev sprejeto brez pripomb, zato tudi ni bilo potrebno usklajevanje.

Delegati delavskega sveta so na predlog vodje proizvodnje potrdili sestav inventurnih komisij za popis premoženja in sredstev s stanjem 31. decembra 1981. Sestava komisij je naslednja:

- za osnovna sredstva in investicije v toku: predsednik Anton Kelvišar, člana Sašo Piber in Feliks Koren;

- nedokončana proizvodnja: predsednik Ivan Sušnik, člani Franc Aleš, Vito Lavtižar, Ludvik Komljanec, Jože Šturm in Jakob Veber;
- gotovi proizvodi: Stane Gorenc, Peter Kežar in Janez Ambrožič;
- proizvodi v skladišču 32 za TOZD Željarna in TOZD Elektrode: Ciril Resman, Alojz Zorko in Peter Petercel;

- polproizvodi v TOZD - 37: Bogdan Marinkovski, Miro Lah, Miha Zemva (oba iz TOZD Željarna);

- polproizvodi v TOZD 36: Tomaž Štefelin, Ivan Sodja, Janez Kosmač (oba iz TOZD Elektrode);

- komisija za polproizvode v TOZD - 35: predsednik Tomaž Štefelin, člana Marjan Židan in Marjan Stojan (oba iz TOZD Jeklovlek);

- denarna sredstva, terjatve in obveznosti: Vinko Cerar, Vinko Pogačnik, Tone Jeršin;

- vložek iz ZVB: Slavko Justin (iz TOZD ZVB), člani Igor Kelvišar, Cerin Skandarevič, Ivan Vilman, Boris Vrtačnik, Borislav Dančič, Martin Komac;

- centralna inventurna komisija: Stane Gorenc, Ivan Sušnik in Franc Aleš.

Delavski svet je bil seznanjen z zapisnikom inventurne komisije v skladišču 61. Komisija je ugotovila, da se dejansko stanje ujema s knjiženim stanjem skladiščne kartoteke in mesečnim materialnim dnevnikom. Pri pregledu niso bile ugotovljene nobene razlike, skladišče je dobro urejeno in komisija ni imela pripomb. Tudi s poslovanjem, to je s prevzemom in izdajo materiala, je bilo vse v redu.

Delegati so obravnavali informacijo poslovnega odbora o osebnih dohodkih v letu 1981 in sprejeli naslednji sklep:

Delavski svet ugotavlja, da mesečni poslovni rezultati omogočajo, da v četrtem kvartalu uravnomo višino osebnega dohodka z doseženimi rezultati poslovanja na naslednji način: enkratna poravnava v višini 40 % poprečno doseženega OD v obdobju od I. do IX. 1981, ki se bo izplačala kot akontacija 15. novembra; dvig osnovnih vrednosti nalog za 7 % za mesec november in december; dokončna diferencirana poravnava se izvede na osnovi rezultatov poslovanja ob zaključnem računu v mesecu februarju.

Obravnavali so tudi pritožbo Jožeta Nučiča na sklep skupne disciplinske komisije in sklenili, da se njegovi pritožbi zoper odločbo skupne disciplinske komisije TOZD

in delovnih skupnosti Železarne ugotovi. Delavski svet je sprejela ukrep disciplinske komisije prenehanja delovnega razmerja v TOZD Žičarna v ukrep pogojnega prenehanja za dobo enega leta.

Na predlog izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žičarna so bili imenovani manjkajoči člani volilne komisije.

TOZD Remontne delavnice

5. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V petek, 6. novembra, je imel delavski svet TOZD Remontne delavnice pod predsedstvom Franca Novaka svojo peto redno sejo. Najprej so ugotovili, da so vsi sklepi prejšnje seje izvedeni, le sklep v zvezi s požarno varnostjo je dolgoročnejši značaja in je v izvajanju.

Delegati so brez pripomb potrdili tehnično in poslovno poročilo TOZD in Železarne za devet mesecev leta 1981. Ugotovili so, da devetmesečni poslovni rezultat omogoča, da se v tretjem kvartalu uravnomo višina osebnega dohodka z doseženimi rezultati na naslednji način:

- z enkratno poravnavo v višini 40 % poprečno doseženega osebnega dohodka v obdobju januar-september, ki se izplača kot akontacija 15. novembra;

- z dvigom osnovnih vrednosti nalog in opravil za 7 % z veljavnostjo od 1. novembra 1981 dalje;

- z dokončno diferencirano poravnavo na osnovi rezultatov poslovanja, ki se izvede ob zaključnem računu v mesecu februarju 1982.

Delavski svet kljub obširni razlagi in gradivu ni sprejel predlaganih sprememb normativa v obratu RTA, sprejel pa je normativne spremembe v vodstvu TOZD, kjer se število delovnih mest od 11 zniža na 8, število delavcev po normativu pa od 16 na 14.

Sprejel je reorganizacijo priprave dela TOZD Remontne delavnice in celotno dejavnost preimenoval v TEHNIŠKE SLUŽBE. Normativ se zmanjša za tri osebe, kar ostane na razpolago za reševanje kadrovske problematike na proizvodnih delovnih mestih v okviru temeljne organizacije. Reorganizacija in novi

Izpopolnjen sestav komisije, ki jo je potrdil delavski svet, je naslednji: predsednik Dragica Mohorič, namestnik Jože Šturm, člani: Jakob Solar, Marija Mikelj, Angelica Kragolnik in Klotilda Cimžar.

Razpisane so bile nadomestne volitve za dva delegata v delavski svet TOZD. Na kandidacijski konferenci sta bila predlagana Marjan Jamar in Ivica Merič, prvi iz žičarna II, drugi iz žičarna I. Nadomestne volitve bodo 18. novembra istočasno z referendumom.

Delegati so se strinjali s predlagano spremembo člena 26/a pravilnika o osnovah in merilih za delitev OD in sklada skupne porabe v TOZD Žičarna. Predlog spremembe se posreduje v obravnavo delavcem na sestankih samoupravnih delovnih skupin. V primeru pozitivnega mnenja se bo o sprejetju te spremembe glasovalo na referendumu 18. novembra.

A. S.

5. SEJA

ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo TOZD Jeklovlek Stane Horvat je 4. novembra sklical peto redno sejo. Odbor je ob pregledu sklepov zadnje redne seje ugotovil, da so izvršeni, razen tistih, ki imajo dolgoročnejši značaj.

Za tem so obravnavali poslovno poročilo TOZD in ugotovili, da je TOZD kljub nekaterim težavam dosegla pomembne proizvodne uspehe. Znižali so proizvodne stroške in za 1,8 % izboljšali izplen pri predelavi. Poslovni rezultati, ki so jih dosegli v devetih mesecih, so spodbuden dokaz stabilizacijskih prizadevanj.

Odbor je soglašal s predlogom, da je v prihodnjem obdobju potrebno nameniti večjo odgovornost krepitvi dohodkovnih odnosov, varčevanju in smotni porabi reprovromateriala in energije, zlasti pa izkoriščanju kapacitet in delovnega časa, da bi dvignili produktivnost in dohodek.

Odbor je predlagal delavskemu svetu, da se na referendumu dopolni in spremeni člen 26/a pravilnika o delitvi OD s tem, da se dosedanje besedilo nadomesti:

Z namenom, da se spodbudi interes vseh delavcev pri izvrševanju obveznosti, ki jih nalaga mesečni proizvodni program, se uvede stimulacija na doseganje vrednosti proizvodnega asortimenta v odnosu na plan. Vrednost se izraža v količniku med realizirano prodajno ceno in poprečno prodajno ceno preteklega leta, ki bi jo TOZD dosegla ob proizvodnji planirane strukture proizvodnje. Za vsak odstotek izboljšane strukture proizvodnje se prizna 1 % stimulacija, za vsake 3 % poslabšanja strukture, pa se stimulacija za rast produktivnosti zmanjša za 1 %.

Odbor je obravnaval realizacijo programa odobrenih, angažiranih in koriščenih sredstev za amortizacijske zamenjave in investicijsko vzdrževanje in ugotovil, da je sektor novogradenj šele meseca oktobra poslal pregled drobnih investicij, kar vpliva na realizacijo programa in prosta sredstva. Odbor je soglašal, da se del prostih sredstev za investicijsko vzdrževanje porabi za asfaltiranje ceste ob novi hali.

Potrdili so tudi program koriščenja sredstev za amortizacijske zamenjave ter naložbe za leto 1982. Predlagali so, da se nabavi nov Schumag II B vlečni stroj, ki je pomemben za proizvodnjo zaradi

zamenjave starih naprav in za povečan izvoz.

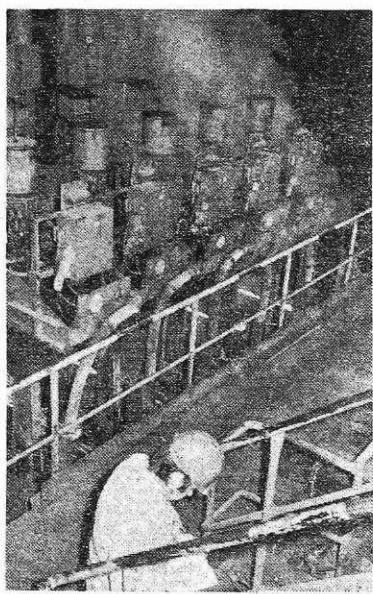
Pregledali so opravljene nadure in ure za manjkajoče za meseca septembra in oktobra in ugotovili, da so zaradi velike odsotnosti v porastu.

Potrdili so plan proizvodnje za mesec november, ki znaša skupaj 1.780 ton, od tega vlečenega jekla 1.450 ton, lučenega 40 ton, brušenega 120 ton in toplotno obdelanega 190 ton.

Odbor je obravnaval in odobril nadomestila za tehnični izboljšavi: števil. 2609 - avtorja Janeza Faletiča s sodelavci - racionalna obnova in rekonstrukcija žerjavne proge v TOZD Jeklovlek in števil. 2545 avtorjev Karla Koblarja in Staneta Pagona - predelava ležajnih blazin in aksialnih diskov na vretenu brusilnega stroja BBE-1.

Ob sklepu so obravnavali in potrdili plan fizične likvidacije osnovnih sredstev.

E. T.

Kontiliv (Foto I. Kučina)

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 6. novembra šesta redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil predsednik Janez Židan. Delegati so najprej pregledali sklepe zadnje seje in ugotovili, da so v glavnem izvršeni, razen nekaterih, ki zahtevajo več časa za uresničevanje.

V nadaljevanju so obravnavali poročilo in sklepe šeste redne seje odbora za delovna razmerja, ki jih je podal predsednik Anton Noč in nanj niso imeli pripomb.

Delegati so obravnavali tudi predloge odbora za gospodarstvo, ki jih je podal predsednik Stane Horvat in z njimi soglašali. Potrdili so tudi predlog tega odbora v zvezi s spremembo člena 26/a pravilnika o delitvi osebnega dohodka, ki jo bodo predložili delavcem v sprejem na referendumu.

Devetmesečno poslovno poročilo TOZD in delovne organizacije Železarne sta obrazložila vodja TOZD in računovodja. Ugotovili so, da je TOZD v tem času dosegla spodbudne rezultate in da so dosegli načrt skupne proizvodnje in prodaje.

Poslovno poročilo so sprejeli s pripombami in dopolnitvami odbora za gospodarstvo in samoupravnih delovnih skupin.

Razpravljali so o predlogu poravnave osebnega dohodka in povišanju

osnovnih vrednosti nalog in na osnovi ugotovitve, da devetmesečni rezultati poslovanja omogočajo, da v tretjem kvartalu uravnomo višino osebnega dohodka z doseženimi rezultati poslovanja, sprejeli sklep, da se to izvede:

1. Z enkratno poravnavo v višini 40 % poprečno doseženega osebnega dohodka v obdobju januar-september, ki naj se izplača kot akontacija 15. novembra.

2. Dvigom osnovnih vrednosti nalog za 7 % od 1. novembra dalje.

3. Dokončna diferencirana poravnava se izvede na osnovi rezultatov poslovanja ob zaključnem računu v mesecu februarju 1982.

Delavski svet je imenoval člane inventurne komisije in jih potrdil.

Delavski svet je ob sklepu obravnaval prošnjo delavke za spremembo kazni prenehanje delovnega razmerja, ki jo je izrekla skupna disciplinska komisija Železarne. Prošnjo niso ugodili, ker soglašajo z izrekom kazni skupne disciplinske komisije.

E. T.

6. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja je imel 3. novembra šesto redno sejo, ki jo je vodil predsednik Anton Noč. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so realizirani, razen nekaterih, ki so dolgoročnejšega značaja.

Odbor je v nadaljevanju obravnaval odgovor računovodstva osebnih dohodkov na vprašanje o izgubi pravice delavcev do otroškega dodatka in zadovoljil Danico Udir, delegatko v skupščini SIS za otroško varstvo, da to vprašanje sproži na konferenci delegacij Železarne.

Odbor je pri pregledu kadrovskih vprašanj potrdil razporeditev dveh delavcev in prestop delavca iz TOZD Transport.

Obravnavali so tudi poročilo kadrovskega sektorja o spremljanju in obravnavanju delavcev, ki že izpolnjujejo ali bodo v kratkem izpolnili pogoje za redno upokojeitev.

Na osnovi poročila so ugotovili, da trije delavci izpolnjujejo pogoje za redno upokojeitev, en delavec pa za invalidsko upokojeitev.

Pri obravnavi poslovnega poročila

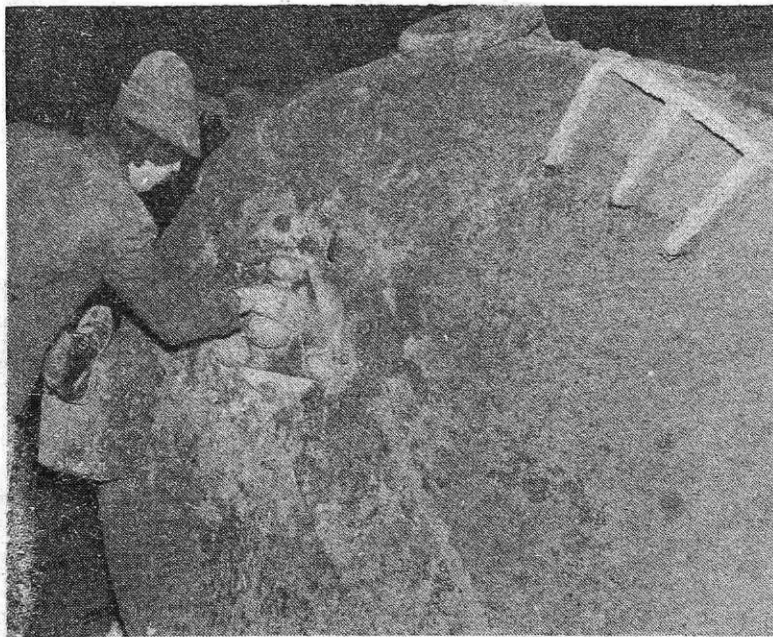
so ugotovili, da je TOZD kljub nekaterim objektivnim težavam dosegla pomembne proizvodne uspehe, zlasti na izplenu in pri zniževanju proizvodnih stroškov.

Iz poročila o kadrovski problematiki je razvidno, da je bilo v devetih mesecih letošnja leta poprečno zaposlenih 155 delavcev. V tem obdobju se je močno povečala bolezenska odsotnost do 30 dni, in sicer za 2,10 % in je zaradi tega tudi skupna odsotnost za 2,97 % večja.

Odbor je sklenil, da je v prihodnjem obdobju predvsem treba izboljšati strukturo zaposlenih delavcev in znižati bolezensko odsotnost.

Ob sklepu seje so obravnavali in odobrili tri prošnje za izredno neplačano in prošnjo za izredno plačano odsotnost.

E. T.

Obzidava dna ponve (Foto I. Kučina)

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

24. NOVEMBRA PROGRAMSKO-VOLILNA SEJA OBČINSKE KONFERENCE ZSMS

V ponedeljek, 16. novembra, so se v jeseniški železarni sestali predsedniki 21 osnovnih organizacij ZSMS od 23 in člani predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS in se najprej pogovorili o pripravi mladitve na referendum in okrasitvi glavnih mest. Najbolj prizadevni mladinci bodo dobili knjižna darila za izpolnitev knjižnic osnovnih organizacij.

Za tem je stekla beseda o gradivu za programsko-volilno sejo občinske konference ZSMS, ki bo 24. novembra. Mladi morajo v razpravah oceniti dosedanje delo osnovne organi-

zacije in sprejeti smernice za nadaljnje delo ne samo osnovne organizacije, ampak tudi občinske organizacije mladih.

Na seji konference mladih v občini naj bi spregovorili o najbolj perečih problemih mladih, o tistih, ki zavirajo učinkovitejšo delo mladih.

Se enkrat je potrebno pregledati, katere in koliko mladih so evidentirali za volitve prihodnje leto ter za organe koordinacijskega sveta ZSMS. V jeseniški železarni je doslej evidentiranih 18,9 odstotka mladih za skupščinske volitve prihodnje

leto, toda v posameznih temeljnih organizacijah sta le 2,3 odstotka mladih med evidentiranimi in s tem vsekakor ne smemo biti zadovoljni. V posameznih temeljnih organizacijah tudi ugotavljajo, da se koordinacijski odbor za vodenje skupnih akcij ni sestajal, evidentiranje je potekalo včasih le v sindikatu. Zato so se dogovorili, da mladi okrepijo svojo aktivnost na tem področju in povečajo število evidentiranih mladih, še posebej pa mladink, za katere prav tako ugotavljajo, da jih je premalo. Ugotovili so tudi, da evidentiranje za organe in vodstvo koordinacijskega sveta ne poteka po načrtih, čeprav so začeli že marca. Doslej je več evidentiranih za organe in predsedstvo, za volilne funkcije pa je prišel predlog le iz ene osnovne organizacije ZSMS.

Rk.

NAJBOLJŠA KOMBINIRANA EKIPA MEDICIN IN GRANIČARJEV

V ponedeljek, 16. novembra, je bilo v jedilnici ŽIC občinsko tekmovanje oziroma kviz pod naslovom Mladost v pesmi, besedi in spretnosti. Na tem tekmovanju so se v znanju na temo iz Titovega vojaškega življenja iz knjige Strategija miru, armadnega generala Nikole Ljubičiča, pomerile štiri mešane ekipe, in sicer: dijaki centra srednjih šol in vojniki iz karavle Matije Verdika Tomaža - Zirovnica, OO ZSMS TOZD Vzdrževanje - Železarna in vojniki iz karavle Belca, šole za zdravstvene delavce in vojniki iz karavle France Prešeren - Planina pod Golico in dijaki ŽIC in vojniki iz karavle Karavanskih kurirjev NOB Javornik - Koroška Bela.

Vse ekipe so pokazale zadosti znanja, vendar so največ pravih odgovorov priznali ekipi šole za zdravstvene delavce in karavle France Prešeren, katere je s 26 točkami osvojila prvo mesto in se uvrstila na regijsko tekmovanje. Sledijo ekipa CSS-karavla Matija Verdika Tomaž s 25 točkami, ekipa ŽIC-karavla Karavanskih kurirjev NOB 18 točk in ekipa OO ZSMS Vzdrževanje-karavla Belca. Vsi člani ekip so prejeli skromno knjižno darilo kot spomin na to tekmovanje.

Tekmovanje je bilo popestrjeno s kulturnim programom, ki so ga izvajali učenci OŠ Tone Čufar, dijaki ŽIC in dijakinje šole za zdravstvene delavce.

Vasjo Hribar

OSNOVNA ORGANIZACIJA ZSMS V OŠ TONE ČUFAR

Tako kot v vsaki drugi šoli imamo tudi v naši mladinski organizaciji. Imenuje se osnovna organizacija ZSMS osnovne šole Tone Čufar Jesenice.

Našega prvega sestanka se je udeležilo kar precej učencev, ki mislijo sodelovati v mladinski organizaciji. Na tem prvem sestanku smo imeli tajne volitve za odbor in referente. Volitve je vodila tovarišica Kolmanova, ki je mentorica organizacije. Drugič smo se zbrali na konferenci, na katero smo povabili tudi nekatere tovariše. Na konferenci smo prebrali pravilnik OO ZSMS, potrdili predlagane učence za organe organizacije in sprejeli delovni načrt.

Sedaj se naša organizacija sestaja vsak četrtek ob 13.20. Na vsakem sestanku najprej preberemo zapisnik, sledi pogovor o tem, če smo opravili vse prejšnje naloge in kako. Nato pride na vrsto prebiranje pošte, kar

opravi predsednica ali njen namestnik, ko pa je pošta pri kraju, se pogovorimo o tem, kaj je treba storiti še vnaprej. Naloge si med seboj razdelimo. Tovarišica nam daje potrebna navodila. Na koncu sestanka zberemo še prispevke za šolski stenski časopis.

Doslej je naša mladinska organizacija imela že eno delovno akcijo. Ta akcija je bilo urejanje tekaške steze v Podmežaklju, ki pa zaradi slabih organizatorjev žal ni povsem uspela. Udeležili smo se tudi veselih iger v Zirovnici, kjer smo si tudi priborili tretje mesto in dobili skromne, a lepe nagrade. Naše vsakdanje delo je urejanje šolskega stensca.

Upam, da smo kar dobro začeli z delom in da bomo tako tudi nadaljevali.

Branka Hudovernik,
novinarski krožek COŠ
Tone Čufar

DELOVNA AKCIJA OB SPOMENIKU DRAGOLJUBA MILOVANOVIČA

Lani smo v osnovni šoli Gorenjskega odreda v Zirovnici ustanovili mladinsko delovno brigado Dragoljuba Milovanoviča. Imena nismo izbrali po naključju. Dragoljub Milovanovič, prvi sekretar SKOJ, se je smrtno ponesrečil pri ilegalnem prehodu v strmih pečinah našega Stola.

Že prvo leto smo uspešno opravili več akcij. Očistili smo porečje Završnice v Mostah, pripravili pobočja v Rebru za smučišča, podrli barako za šolo, utrdili prostor za kontejner ob glavni cesti itd.

Vrsto nalog pa smo si zastavili za letošnje leto. Del čete, ki jo sestavljajo učenci našega razreda, se je v petek odpravil v dolino Završnice. Prireditveni prostor ob spomeniku Dragoljuba Milovanoviča je bilo treba zaščititi pred zimsko zmrzaljo.

Mentor mladinske organizacije Slavko Mežek je pripeljal cel sod olja. Prelili smo ga v manjše posode, vzeli vsak svoj čopič v roke in pričeli z barvanjem. Prebarvali smo vse lesene stopnice, ki jih sestavljajo kratki hlodi, postavljeni drug ob drugega in še ozadje prireditvenega prostora.

Kar dve uri smo se greti ob delu, saj je v tem času v Zavrhu kar precej mrzlo. Ko smo končali, smo se ob ori in coca-coli dogovorili za nove nalo-

ge: okolica spomenika je potrebna temeljite očistevalne akcije.

Marjan Kavčič, 8. b. razred
COŠ Gorenjskega odreda,
Zirovnica

PRVI MLADINSKI PLES

V petek, 13. novembra, smo sedmi in osmi razredi osnovne šole Prežihov Voranc imeli prvi ples. Že na mladinskem sestanku smo se pogovarjali, da bi povabili eno izmed jeseniških glasbenih skupin, da bi nam igrala. Odločili smo se za skupino Brez imena, ki jo sestavljajo fantje iz srednjih šol.

V petek smo se že pol ure prej drenjali pred telovadnico. Končno nam je tovarišica odprla vrata in kot plaz smo se vsuli noter. Radovedno smo ogledovali mikrofone, zvočnike, luči in instrumente. Kmalu je luč ugasnila in po telovadnici se je razlegala bučna glasba. Kot omamljeni smo nekaj časa strmeli v skupino, nato pa začeli plesati. Mimgrede sta minili dve uri in plesa je bilo konec.

Zahvaljujemo se instrumentalni skupini Brez imena, ki se je odzvala našemu povabilu in jo ob enem vabimo, da bi nam še kdaj prišla igrat.

Klemen Gričar, novinarski
krožek OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

SOCIALNO VARSTVO V SLO

Surove vojne razmere vzamejo številnim prebivalcem streho nad glavo. Tem je treba vnujiti zagotoviti življenjski minimum. Kolikšne težave ob tem nastopijo za socialno službo, je razvidno iz naslednjih podatkov iz druge svetovne vojne:

Mesto	Čas	Posledice
BEOGRAD	april 1941	672 stavb porušenih 1601 stavba močno poškodovana 6829 zgradb delno poškodovanih 1.000.000 ljudi brez strehe 267.000 stavb uničenih
TOKIO	marec 1945	mesto popolnoma uničeno
DRESDEN	februar 1945	uničeno 60 % stanovanjskega fonda
HAMBURG	avgust 1943	mesto popolnoma uničeno
KÖLN	maj 1942	

Ob takšnem uničenju je najtežja ločitev od družine. To pomeni za prizadete ljudi nov stres. Posebno težavo predstavlja želja po »združitvi družin«. Zato se na enem mestu znajde več prebivalcev, kot je predvideno. To pa pomeni dodatno obremenitev za socialne organe in službe, oskrbovanje nenazadnje tudi za službo zdravstvenega varstva.

Omenjene težave so še bolj izpostavljene ob spontani migraciji (ob organizirani!). Tedaj ljudje odhajajo na pot z minimalnimi gnotnimi sredstvi, ki komaj zadostujejo za preživetje.

Sprejemanje povratnikov predstavlja v času vojne skoraj nerешljiv problem. Ob začetku vojne moramo računati s skupinskim vračanjem domov in njihovih družin. Torej lahko pričakujemo, da se bo hkrati znašlo ob mejnem prehodu več deset ali več sto tisoč ljudi, ki iz različnih vzrokov ne bodo mogli nadaljevati svoje poti. To bi vsekakor predstavljalo hudo socialno problematiko. Kazalo bi že danes razmišljati o tem!

Prehrana: Oskrbovanje prebivalstva s hrano v vojnih pogojih nemalokrat »zašepa«. Predvsem prizadene prebivalstvo v sprejemnih centrih. Posledice so vsekakor usodne.

Izkušnje iz druge svetovne vojne potrjujejo, da velike epidemije bolezni in smrt zaradi lakote nastopijo že v nekaj tednih. Zaradi večjega pomanjkanja hrane med blokado LENINGRADA je za lakoto umrlo okrog 630.000 ljudi.

Epidemije bolezni zaradi pomanjkanja hrane se pojavijo tudi pri daljši podhranjenosti, kar se je dogajalo v okupirani NIZO-ZEMSKI v letih 1944 do 1945.

Zagotovitev zadostne količine hrane predstavlja posebno zamotano vprašanje.

V Kölnu je bilo nad sto družbenih kuhinj, ki so lahko zagotovile dnevno prehrano za okrog 100.000 ljudi po tri obroke na dan. Toda niti takšne zmogljivosti ob hudih letalskih napadih niso zadoščale, saj je bil ta kuhinjski fond prizadet 50 %.

Gmotna pomoč: V vojni vihri ostanejo številni prebivalci ne le brez premoženja trajnejše narave (stanovanje, pohištvo, rezerve hrane, proizvodna sredstva, živina), temveč tudi brez osnovnih potrebščin (obleke, obutve, pribora za osebno nego). V takšnih razmerah socialna služba nudi prizadetim pomoč v denarju, obleki, obutvi, odejah, rjuhah, posteljah ter posteljnini.

Socialna rehabilitacija: Ta predstavlja poklicno usposabljanje, da ljudje sami sebi zagotovijo nujno potrebne pogoje za normalno življenje. V socialno rehabilitacijo uvrščamo prilagajanje nove delovne sile, ki zaseda prosta delovna mesta zaradi odhoda delavcev v oborožene sile.

Učenci osnovne šole Prežihov Voranc pri nakladanju opeke na Beli (Foto S. Kokalj)

DVE, TRI PIKRE NA RAČUN...

»V mladih je bodočnost! Na mladini se gradi!« Takšna in podobna gesla nas spremljajo na vsakem koraku. A vedno, kadar slišim kaj podobnega, se ne morem ubraniti ironičnega nasmeha. Zakaj? Ali je lahko graditi bodočnost na mladih, ki nimajo niti enega svojega prostora? Na mladih, ki ne vedo, kam bi šli v prostem času? Na mladih, ki zdolgočasno posedajo (in popivajo) v hotelih? Prav gotovo ne! In vsi bodo zopet vneto odkimavali z glavami, a naredili ne bodo ničesar.

Mladi ne zahtevamo, da nam starejši vse prinesejo na krožniku. Sami bi si uredili mladinski klub, disko ali kaj podobnega. Toda kaj, ko nam neprestano polnijo glave s tem, da ni prostora. Pa bi se res v vsej Mojstrani ne našlo dveh ali vsaj ene sobe?

»Saj imate telovadnico,« boste rekli. Res jo imamo. A kaj, ko te neverjetno »prijazni« predstavniki starejših generacij (ne velja za vse) »vljudno« pospremi ven na hladno!

Bi telovadce res tako motili s svojo navzočnostjo? Kaj ti še ostane? Lepo pojdi domov, sedi v fotelji in bulji v televizijo. Čudovito!

O, saj nismo takšni reveži! Celo drsališče imamo, samo s to napako, da že nekaj let ne deluje več in vidno propada. Lanski osmi razred je hotel drsališče popraviti, narediti led in ga oskrbovati. Toda nekaterim ni bilo všeč, da bi to delali takšni zelenci in spet ni bilo nič. Kako pa bo letos? (isto)

Mladi Mojstranci! Najbrž se bomo še naprej le vozili z motorji, uničevali zelenice, popivali, pulili vrtnice, se dolgočasili...

Kdaj bomo torej dobili tistih nekaj kvadratnih metrov, ki nam jih bodo odgovorni le odstopili? Že vidim nekatere, ki kimajo in pravijo: »Kmalu, kmalu!« Kot vedno...

Eli Sprager

SINDIKAT NE IZVRŠUJE SVOJE USTAVNE VLOGE

Poslovno poročilo skozi katerega se kaže stanje in perspektiva delavčevega dela in življenja ter možnosti glede povišanja dohodka in s tem osebnega dohodka, delavca v živo zadeva. Ta tematika se je našla tudi na dnevnem redu seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje — dne 11. novembra — ko je bilo tako imenovano »odločanje delavcev z osebnim izjavljanjem« na zborih delavcev, oziroma sklepanje delavskih svetov o teh dveh zadevah že mimo. To pa je seveda navzkriž z zahtevo, da naj bi bil prav sindikat nosilec politične akcije o vseh zadevah, o katerih delavci odločajo z osebnim izjavljanjem.

V zakonu imamo ravno zaradi tega, da bi bil sindikat nosilec politične akcije o zadevah, o katerih delavci odločajo z osebnim izjavljanjem, predpisan takle postopek:

»Poslovni organ pripravi predlog vprašanj, o katerih naj se opravi poprejšnja obravnava in potrebno obrazložitev.

Delavski svet odloča, o katerih vprašanjih se bo opravila poprejšnja obravnava.

Delavski svet skliče zbor delavcev za poprejšnjo obravnavo.

O organiziranju poprejšnje obravnave obvesti delavski svet sindikat.« (glej člen 462 zakona o združenem delu)

V komentarju k zakonu o združenem delu (stran 322) pa piše: »Smisel obveznosti delavčevega sveta, da mora obvestiti sindikat v temeljni organizaciji o organiziranju poprejšnje obravnave, določene v šestem odstavku tega člena, ni samo v tem, da bi bil sindikat informiran o tej akciji, temveč, da bi bil tudi nosilec obravnave o vsakem izmed takšnih vprašanj.«

V statutu omenjene delovne skupnosti pa med pristojnostmi sindikalne organizacije piše celo (člen 159), da sindikalna organizacija »organizira predhodno obravnavo na zboru delavcev o vseh zadevah, o katerih odločajo delavci z osebnim izjavljanjem«.

Odkod takšna napaka pri izpolnjevanju ustavne in zakonsko določene vloge sindikalne organizacije in zakaj se ob njo nihče ne spotakne, komu ustreza? Čemu sindikat ob akciji, ki bi jo moral usmerjati, stoji ob strani kot pasivni opazovalec in le kaj naj še ugotavlja post festum (usmerjati ne more več), ko je akcija že mimo.

Napaka, ki pogujuje — dostikrat pa tudi opravičuje — cinično trditve ne tako majhnega števila delavcev, da je sindikat ustanova za organiziranje piknikov in izletov, izvršni

odbori pa »debatni klubi« — kar pa je seveda povsem v nasprotju z vlogo, ki naj bi jo sindikat odigral v podobnih primerih, še zlasti pa pri uveljavljanju delegatskega sistema.

Napaka, ki se ne more skriti za izgovorom, da v ubadanju s sila široko dejavnostjo (če vzamemo kar od organizacije piknikov, izletov, kulture, rekreacije, športa, družbene samozasčite, obravnavanja kršitev delovnih dolžnosti oziroma zaštite delavca, socialne pomoči ipd.), ki je usmerjena v zelo konkretne in praktične probleme, sindikatu zmanjka sape, ko se je treba spoprijeti s samoupravljanjem, z uveljavljanjem samoupravnih pravic delavcev in delegatskega sistema.

Napaka, ki navsezadnje opozarja na aktualnost približno leto dni starega nerealiziranega sklepa istega izvršnega odbora, da naj bi, poleg delegatske sestavljenosti (iz vsake SDS po en član) komisij za druge dejavnosti, obstajala tudi delegatsko sestavljena komisija za samoupravljanje.

Prav ob tem vprašanju pa se kaže zaustaviti.

Ugotavljamo namreč vrsto pomanjkljivosti pa tudi nepravilnosti tako na področju samoupravnega informiranja in odločanja kot tudi delovanja delegatskega sistema sploh. (Na pomanjkljivosti pri odločanju na zborih delavcev, informiranju, na nesklepnost delegacij, na primer, smo v Železaru že opozarjali).

Prav nesklepnost delegacij in »nemoč« oziroma neučinkovitost izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje pri reševanju tega vprašanja je že lani oziroma v začetku letošnjega leta spodbudila odbor k razmišljanju, kako čimbolj uspešno izvesti to nalogo. Tudi zadolžitve enega izmed članov odbora za spremljanje delovanja delegatskega sistema v posameznih SDS

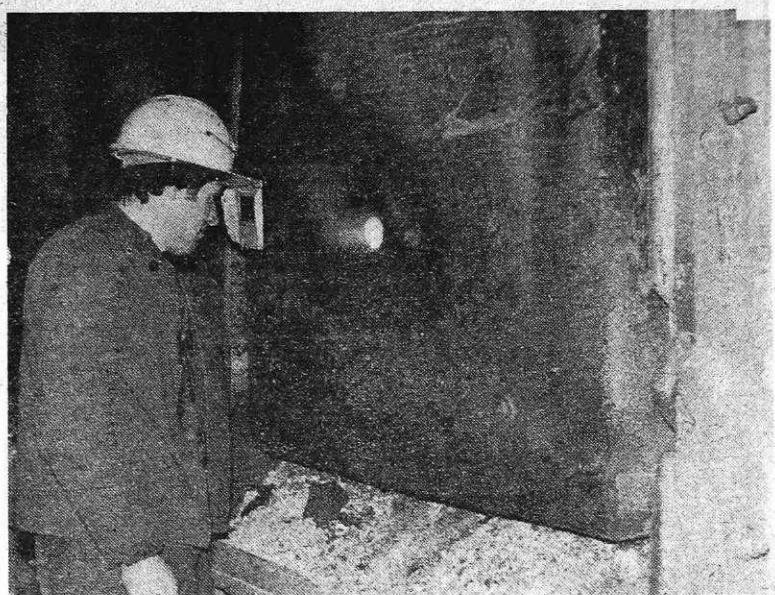
delovne skupnosti in za kontaktiranje s člani delegacij, katerih aktivnost je problematična, se je pokazala kot naloga, ki prerašča možnosti posameznika, da bi jo lahko učinkovito opravil.

Članom izvršnega odbora se je tedaj zdelo najprimerneje, da bi delo komisij, ki delujejo v okviru izvršnega odbora (doslej je delo v komisijah še vedno porazdeljeno zgolj med člane izvršnega odbora), bilo v vseh pogledih dosti učinkovitejše, če bi bili vanje delegirani člani iz vseh sedmih delovnih skupin v delovni skupnosti, ker stanje in interese v delovni skupini še najbolje poznajo in da bi to lahko pomenilo aktiviziranje dejavnosti na vseh področjih dela sindikata.

Razmišljanja na zadnji seji odbora, ki spet ni bila sklepna, pa so šla tudi v to smer, da naj bi izvršni odbor sestavljali le po en (o tem bi se bilo treba dogovoriti) član vsake komisije — kar bi prispevalo k odpravljanju siceršnjih težav glede nesklepnosti odbora. Dokončen predlog za sindikalno konferenco (ki naj bi potrdila tudi člane komisij) v februarju, pa naj bi izvršni odbor pripravil na podlagi opredelitev sindikalnih skupin.

V okviru izvršnega odbora deluje sedaj pet dva- do pet-članskih komisij, ki jih sestavljajo zgolj člani odbora. To so: komisija za šport in rekreacijo ter oddihe in izlete, za socialno dejavnost, za kulturo, za krsitve delovnih obveznosti (naloga sindikata v zvezi z disciplinskimi postopki) ter za samoupravljanje.

Delegatsko sestavljena komisija za samoupravljanje (bila bi sedem-članska, če bi bil iz vsake SDS po en delegat) bi se lahko posvetila oziroma poglobila v probleme, s katerimi se na področju samoupravljanja srečujejo delavci v vsaki SDS. Naloga članov komisije bi bila, da iz svoje sredine oziroma SDS prinašajo zapazanja o problemih, ki se kažejo na področju samoupravljanja in da neposredno kontaktirajo z delegati pa tudi z drugimi delavci, če se pokažejo kakšne pomanjkljivosti. Prednost takšne komisije je v tem, da se ne izgublja v neki širini, da lahko deluje poglobljeno in neposredno, da je zelo operativna, da se laže polnoštevilo sestane. Olajšala pa bi tudi — skupaj z drugimi, ki naj bi bile organizirane in delovale po istem principu — tudi delo izvršnemu odboru pri opravljanju njegove širše

Prvi topilec pri kontroli (Foto I. Kučina)

zastavljene funkcije in prispevala k njegovi večji operativnosti.

Pri razmišljanju o izpolnjevanju ustavne vloge sindikata kot subjektivne sile o takšni organizaciji in delu, ki naj bi pripomoglo k večjemu uveljavljanju delavčeve besede na vseh področjih dela in življenja, bi za konec lahko pritrtili besedam Radeta Galeba na seji sveta ZSJ (tej je tudi predsedoval) 3. novembra, ko je le-ta razpravljal o platformi predkongresne aktivnosti šestmilijske sindikalne organizacije:

»Samoupravljanje je naša velika, bistvena in še vedno premalo izkoriščena možnost, kajti treba ga je osvoboditi birokratskih in tehnokratskih vezi in mezdne miselnosti, vsega, kar nagaja delavcu, da bi bil gospodar svojega dela, da v osnovni organizaciji združenega dela odloča o dohodku in podobno. Zveza sindikatov mora vztrajati v boju za polno ponovno potrditev (reafirmacijo) načela, da se pravice zaslužijo na delu, na izpolnjevanju delovnih dolžnosti, obveznosti in odgovornosti.«

Mimogrede bi se lahko vprašali tudi tole: ali bi prišlo, če bi sindikat izpolnjeval svojo ustavno vlogo, do tega, da predlog za uravnavanje osebnih dohodkov in za povišanje vrednosti delovnih nalog ne bi bil sestavni del devetmesečnega poslovnega poročila in da gre ta predlog v

odločanje zgolj delavskim svetom — če pa naj delavci ob izteku vsakega trimesečja »z osebnim izjavljanjem odločijo o začasni delitvi ustvarjenega dohodka« (člen 151 ZZZ).

Božidar Lakota

Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

V bližini mesta Kustanaj v Kazahstanu odpirajo nov rudnik železove rude, ki bo že v kratkem pričel obratovati. Zaloge visoko kvalitete železove rude na tem nahajališču cenijo na dve milijardi ton, medtem ko bo letna proizvodna zmogljivost rudnika ob polnem obratovanju dosegla 20 milijonov ton.

ZDA

Na konferenci o svetovni železarski industriji, ki je bila v okviru združenih narodov, so ugotovili, da porabi ta industrijska veja od 10 do 15 % celotne energije na svetu. Naveden je bil tudi podatek, da se je v zadnjih desetih letih znižala svetovna poraba energije v železarske namene od 13 do 18 % in do leta 1990 predvidevajo še nadaljnje znižanje za 15–20 %.

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz štirih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli 11 zapisnikov s sestankov SDS oziroma zborov delavcev. Teme, o katerih so skupine razpravljale, so bile v glavnem iste, kot že nekaj tednov zapored (izstopala pa je predvsem obravnava devetmesečnega poslovnega poročila).

Zaradi manjšega števila zapisnikov v minulem tednu bomo tokrat lahko objavili tudi del zapisnikov, ki nam jih ni uspelo objaviti v prejšnjih dveh številkih Železjarja.

V TOZD LIVARNA so delavci na skupnem zboru obravnavali poslovno poročilo, in se seznanili s predlogom uravnavanja višine osebnih dohodkov ter s pripravami na referendum o sporazumu o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe. V zvezi s poslovanjem je delavce zanimala predvsem porast stroškov za reprezentanco v njihovi temeljni organizaciji. Pojasnjeno jim je bilo, da je komercialna služba Železarne del stroškov reprezentance knjižila na njihovo temeljno organizacijo. Govora pa je bilo tudi o pomanjkanju delavcev. Delavci so na vodstvo TOZD naslovili apel, da naj poskrbi za zaposlitev novih delavcev (do normativu), kajti sedanje stanje — pomožna dela morajo opravljati tudi livarji in modelni mizarji — negativno vpliva na rast produktivnosti.

V TOZD ZASTARNA pa so SDS obravnavale poslovno poročilo na štirih zborih delavcev. Na enem izmed zborov je bilo postavljeno vprašanje, zakaj osebni dohodki zaostajajo za rastjo dohodka. — V zvezi s temi zbori naj mimogrede omenimo, da nam označevanje delovnih skupin po primkih skupinovodij (na primer, da je bil zbor delavcev sestavljen iz delovnih skupin »Zorko, Veber, Oreški in del pocinkovalnice«, ali »Bremec, Štefelin, Sotlar in del pocinkovalnice«, ali, da so »bile prisotne dnine Pokljukar, Marinkovski, Sušnik, Resman, Šturme«) otežuje identifikacijo SDS, zlasti v primeru, ko kdo drug nadomešča rednega skupinovodjo ali ko pride do zamenjave. Pravilno po imenu so navedene na enem izmed zborov prisotne SDS vtičnice, adjutanta in vodstvo TOZD.

SDS vodstvo TOZD, priprava dela ter montaža 2 (TOZD REMONTNE DELAVNICE) so obravnavale poslovno poročilo ter predlog normativnih sprememb v oddelku RTA in v pripravi dela. Slednjega SDS montaža 2 zavrača, ker v predlogu sprememb normativu v vodstvu in pripravi dela ne vidi nobenega učinka. Glede povečanja normativu v obratu RTA pa menijo, da bi bilo potemtakem treba povečati tudi število kadrov v drugih obratih. V zvezi z uravnavanjem osebnega dohodka pa SDS meni, da bi morali pred koncem letošnjega leta o tem še enkrat razpravljati, »ker je ZIS sklenil, da osebni dohodki naslednje leto ostanejo na letošnji višini«. Pritožuje se tudi, da še vedno ni prejela odgovora v zvezi s postavitvijo novega delovodje. Tudi s prehrano ni zadovoljna. Zaradi pomanjkanja zapakirane hrane dobijo delavci v glavnem samo še konzerve. Zato želijo, da bi dobivali malico »spet po starem«.

SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 (TOZD VZDRŽEVANJE) si je pred referendumom nekoliko osvežila spomin na že obravnavan sporazum o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe. V zvezi s poslovnim poročilom pa sta SDS opozorili na pereg vprašanje orodja (stanje »je porazno«, ker ni evidence o porabi

in zadolžitvah, manjka pa tudi predalov. Delavci delajo brez svojega orodja tudi po več let. Predlagali so, da bi za orodje uvedli markice in poskrbeli za skladišče orodja za ključavnice in elektrifikacijo. Problem oskrbe z orodjem in materialom je postal še večji s preselitvijo strojnih delavnic, kajti prevoz je drag, pa tudi sicer avtomobila ni vedno na razpolago. SDS od sindikata zahteva tudi obrazložitev, zakaj ni izvedel akcije za nabavo premoga. »Če se nabavljajo oziroma, naj se izvede tudi nabava premoga, ker ga na tržišču ni!«, trdi skupina.

SDS prodaja DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIJALNE IN FINANČNE ZADEVE je razpravljala o reorganizaciji nabave in prodajne službe. Vodja SDS je obrazložil upravičenost združitve obeh služb v enotni sektor komercialne, člane SDS pa je seznanil tudi s sklepi sestankov strokovnega kolegija, sindikata in razširjene seje ŽK. Vendar pa ugotavlja, da so bila »dodatna izvajanja razpravljalcev preveč splošna« in da se »niso spuščala samo v mikroorganizacijo, kar so delavci pričakovali, tako da vsi niso bili zadovoljni z odgovori.

SDS kemični laboratorij HVB (DELOVNA SKUPNOST ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE) na poslovno poročilo ni imela pripomb. Seznanila pa se je tudi z informacijo, da se je, po posredovanju vodje OTK, dne 5. novembra začelo popravljati dotične cevi.

Nadaljujemo s pregledom zapisnikov s sestankov SDS, ki smo jih prejeli v tednu od 27. oktobra do 3. novembra. Uvodni del pregleda v 43 številki Železjarja velja tudi za te SDS, zato ga ne navajamo.

Iz TOZD ELEKTRODE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, rezalnica 1 in 2, oplaševalnica 1 in 2 ter priprava elektrodnih mas. Vse SDS v zvezi z reorganizacijo komercialne pripominjajo, da se število zaposlenih ne sme povečati. Na poslovno poročilo SDS niso imele pripomb, glede povečanja vrednosti delovnih nalog ter poročila pa sta imeli pripombe le SDS rezalnica 2 in oplaševalnica 2. Pravita, da »naj bi se v bodoče osebni dohodek ne povečeval procentualno na kategorijo«, ampak naj bi se našel »nek drug način, tako da bi bil stimulativnejši tudi za tiste, ki imajo nizke kategorije, kajti življenjski stroški se večajo za vse enake«. Vse SDS so se seznanile tudi s problemom glede surovin ter z nalogami na področju izvoza. V zvezi s to točko je bilo izpostavljeno predvsem vprašanje ustavljanja proizvodnje zaradi pomanjkanja vodnega stekla in vprašanje odrejanja dopustov.

Na sestanku SDS »Gasar« (?) v TOZD ŽEVLJARNA je bilo obravnavano poslovno poročilo, evidencialni pa so tudi možne kandidate za skupščinske volitve v prihodnjem letu. Problem predstavlja še vedno prevelik izmeček, ki nastaja predvsem v čistilnici. Da bi izpolnili izvozne obveznosti, bodo delali vse proste sobote do konca leta. Pod razno je bilo govora o problemu ogrevanja v zavijalnici (ki pa naj bi bil v kratkem rešen). Orodjarji so opozorili, da nekateri žebjarji, kljub temu da je urejen poseben prostor za dostavo iztrošenega orodja, še vedno hodijo v orodjarno in sami izbirajo orodje.

Iz zapisnika SDS RTA 2 (TOZD REMONTNE DELAVNICE) naj povzamemo, da se z reorganizacijo nabave in prodaje strinjajo, vendar s pripombo, da se ne sme povečati število zaposlenih. Razpravljala pa je tudi o selitvi delavnice v prostore bivše delavnice PIV in garderobe instalacije, ki naj bi bili urejeni za potrebe VMR in elektronike. SDS meni, da je treba vsa dela izvesti po programu ter da bodo prostori funkcionalni in primerni za normalno delo, ki ga narekuje razvoj, če bodo urejeni po predlagani prvi varianti. Tudi SDS RTA 6 je med drugim razpravljala o problematiki svojega oddelka. Zahtevala je, da naj zdravniška komisija poda strokovno oceno delovnih nalog in opravi telefonista »teleprintista ter da naj se kompletira manjkajoča oprema ATC (mize, koši). Opozarja tudi, da je prežrečevanje posredovalnice problematično, od poslovnega odbora pa pričakuje »odločitev o ukinitvi podaljšane delovnega časa telefonistk-teleprintistk«.

SDS vzdrževanje plavž 2 (TOZD VZDRŽEVANJE) pod razno zahteva točno razlago novega načina nagrajevanja in dela s pomočjo delovnih nalogov oziroma naročil za tekoče dežurstvo vzdrževanja. SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 sta evidencialni možne kandidate za volitve v prihodnjem letu.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 3 in 4, delavnica elektroenergije ter PIV energija 3. Obravnavale so predvsem vprašanje reorganizacije nabave in prodaje. Vse, razen treh, ki nimajo pripomb, pripominjajo, da se število zaposlenih ne sme povečati, ena pa to celo zastruje s stališčem, »da se pokliče na osebno odgovornost predlagatelje nove organiziranosti prodajnega in nabavnega sektorja, v kolikor se iz tega pokažejo slabosti«. Obe SDS parne naprave nista navdušeni nad uvajanjem premakljivega delovnega časa. SDS parne naprave 4 v zvezi z dodatki na posebne časovne pogoje dela med drugim opozarja, da bi nižanje višine teh dodatkov privedlo do tega, da bi se težje dobili delavci za delo v turnusu. Pravi tudi, da bi se moral denar za sindikalne izlete podeliti po dneh, kajti po sedanjem načinu organiziranja izletov, gre do izlet vedno eni in isti, drugi pa le v primeru, če vzamejo dopust ali zamenjajo dnino. Tudi pri osebnih dohodkih se čutijo prikrasane. Omenjajo namreč, da je bila pred dobrim letom in pol izvedena prekatgorizacija delovnih nalog, da so se skorajda vsem dvignile grupe, medtem ko so strojniki TBG ostali praznih rok. Tedaj so dobili približno takšne pojasnilo: »Ne bomo jim dvignili grupe, saj TBG stoji, ko pa bo šel v pogoni, pa jim jo bomo dali«. Sedaj je TBG v pogonu, strojniki pa imajo iste grupe kot kurjači K III in 4. Po eni strani slišijo, da so grupe zamrznjene, po drugi pa tudi, da so jih ponekod kljub zamrznitvi precej dvignili. Vprašujejo se, do kdaj bo še tako, tudi zato, ker so po drugi strani »deklice za vse«, saj ob zaustavitvah »rezervajo« od delavnice, do kotlov in TBV. O tem, kakšno je razpoloženje zaradi tega, govori tudi dejstvo, da dva strojnika, ki imata teoretični izpit, nočeta narediti še praktičnega, ker vesta, da bi ob premetitvi na TBG samo izgubila. Pravijo tudi, da iz zapisov SDS vidijo, da je veliko SDS proti malici v tetrapaku in vprašujejo, zakaj se ne preide zopet na stari način deljenja malic, oziroma zakaj nihče ne razloži, da se še vedno vztraja pri neprijeten tetrapaku. Meni tudi, da bi delovodje zaradi obsežnosti del in postavitev novih agregatov zaslužili povišanje grupe.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, promet + vleka 1, 2, 3 in 4, avtomobilski prevozi, vozovna delavnica, lokomotivna delavnica, delavnica motornih vozil ter vzdrževanje proge. Osrednjo temo je predstavljala razprava o reorganizaciji nabave in prodaje. SDS so se z zamisljivo strinjale, vendar pa je pretežna večina ob njej izražala tudi bojazen, da se ne bi povečalo število zaposlenih. Posamezne SDS so se seznanile tudi z ocenami delovne uspešnosti. SDS promet + vleka 3 je kritično spregovorila tudi o neresnem in neodgovornem obnašanju nekaterih posameznikov. Zgodilo se je namreč, da so zaradi nogogetne tekme na televiziji ostale lokomotive brez premikalnega osebja. SDS avtomobilski prevozi je na sestanku postavila več zahtev: da naj se ocene uspešnosti NDM izobesi na oglasno desko, da se nabavi kalorifer (fen) za kopalnico, da se osvetli globinski silos v aglomeraciji, da se uredi (kritično) stanje na haldi ter da naj se na Beli pri energetski postaji postavi parabolično ogledalo. Na skupnem sestanku SDS delavnice motornih vozil, lokomotivne delavnice ter vzdrževanja proge je eden izmed delavcev izrazil željo, da bi do naslednjega sestanka dobil odgovor na vprašanje, kako daleč so priprave za graditev nove elektromotivne delavnice.

Zapisnike s sestankov SDS, ki smo jih prejeli v tednu od 3. do 10. novembra, pa jih doslej še nismo povzeli, bomo objavili v prihodnji številki Železjarja.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

V OKTOBRU ZMANJŠAN PADEC REALNEGA OSEBNEGA DOHODKA

(Nadaljevanje s 1. strani)

proizvodni rezultati niso odraz povečane produktivnosti živega dela. Nasprotno, za večjo proizvodnjo smo porabili neprimerno več časa, kar pomeni, da je bila intenzivnost dela v poprečju celo manjša. Na padec produktivnosti je deloma vplival tudi povečan delež proizvodnje za izvoz, ki praviloma na enoto teže zahteva več vloženega dela.

V skupni proizvodnji in izvozu je dosegla zavidljive rezultate TOZD Željalna. Izdelali so 1054 ton žičnikov in od tega za izvoz kar 1025,6 ton ali 97,3 %. Tudi osebni dohodek se je pomembno povečal v tej TOZD za 5,8 %. Kljub večjemu številu opravljenih ur je bila dosežena boljše učinkovitost, dosežena je nadpovprečna rast produktivnosti ob maksimalni stimulaciji za izvoz.

Večje povečanje OD na zaposlenega sta dosegli še TOZD Jeklarna in TOZD Valjarna žice in profilov, sicer pa so z izjemo TOZD Plavž zelo majhna odstopanja od višine OD za september.

TOZD Plavž je v prejšnjem mesecu, to je v septembru, ob dokaj visoki proizvodnji dosegla najvišje poprečje OD v Železarni. K temu je nemalo prispevala tudi uvedena premija za doseganje čimvišje proizvodnje. V oktobru je bila proizvodnja močno ovirana, skupna količina je bistveno manjša kot pretekli mesec, program ni bil dosežen, zato tudi ni bilo osnove za izplačilo premije. Ob tem je seveda nižja učinkovitost tudi po rednih merilih. Zaradi slabih rezultatov je osebni dohodek celo nekoliko pod poprečjem.

Osebni dohodek na zaposlenega je bil tudi v oktobru za 6,2 % večji, kot je planiran za vse leto. Zbirno povprečje osebnega dohodka je nad planirano višino za 4,3 %. S tem je linearni plan sredstev za OD prese-

žen za približno 2 %. To preseganje se bo do konca leta še povečalo. Le z dobrim delom in nadaljevanjem takih rezultatov prodaje, kot so bili

doseženi v oktobru, bomo preseganje plana osebnega dohodka upravičili.

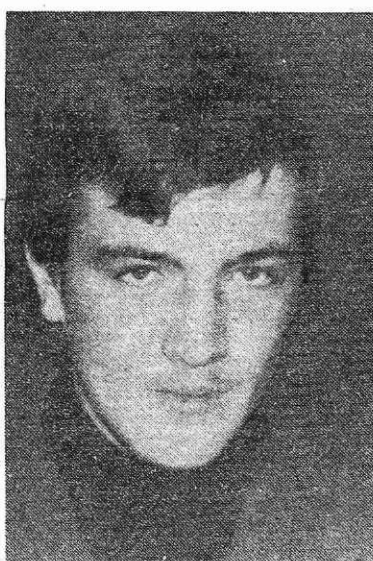
Oddelek za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV ZA OKTOBER 1981

Obdobje	ur na	OD na	Din na zap. brez bolov. nad 30 dni	Din na 182 brez bolov. nad 30 dni	% učinka	Indeks OD 1980 = 100
L 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	63,9
L 1979	183,1	41,87	7.688	7.620	36,7	83,1
L 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	100,0
I. 1981	184,3	58,76	10.828	10.694	44,0	116,7
II.	172,3	59,33	10.226	10.798	44,4	117,8
III.	182,7	57,71	10.544	10.503	44,6	114,6
IV.	184,4	58,44	10.776	10.636	45,0	116,0
V.	182,8	64,85	11.857	11.803	45,3	128,8
VI.	180,2	64,90	11.697	11.812	46,6	128,9
VII.	189,8	65,71	12.475	11.960	45,3	130,5
VIII.	178,7	67,48	12.062	12.281	46,5	134,0
IX.	181,4	66,65	12.093	12.130	46,2	132,4
X. 1981	183,3	66,32	12.157	12.070	45,4	131,7
poravnava	—	—	4.650	4.650	—	—
X. 1980	187,7	52,82	9.915	9.613	42,6	104,9
I-X. 1981	182,0	65,62	11.944	11.944	45,4	130,3
I-X. 1980	182,0	46,71	8.499	8.501	39,4	92,8

STRUKTURA OD ZA MESEC OKTOBER 1981

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %	24 = 100	21 = 100	17 = 100
1. Osnovni OD	34.930.941	5.462	43,7	45,2	50,6	
2. Učinek	15.842.360	2.477	19,8	20,4	23,0	
3. Stimul. za proiz.	2.001.542	313	2,5	2,6	2,9	
4. Ocena del. prisp.	4.626.062	723	5,8	6,0	6,7	
5. Skupaj 1-4	57.400.905	8.975	71,8	74,2	83,2	
6. Nočni dodatek	2.332.890	365	2,9	3,0	3,4	
7. Popold. dodatek	1.307.113	204	1,6	1,7	1,9	
8. Nadurni dodat.	848.884	133	1,1	1,1	1,2	
9. Nedelj. dodat.	879.775	138	1,1	1,1	1,3	
10. Sobotni dodatek	302.483	47	0,4	0,4	0,4	
11. Praznič. dodatek	3.218	—	—	—	—	
12. Skupaj 6-11	5.674.363	887	7,1	7,3	8,2	
13. Otežkoč. dodat.	1.009.780	158	1,3	1,3	1,5	
14. Dod. za del. dobo	2.773.195	434	3,5	3,6	4,0	
15. Sobotni dopust	502.652	78	0,6	0,6	0,7	
16. Ostala doplačila	1.648.303	258	2,1	2,1	2,4	
17. Skupaj 5+12 do 16	69.009.198	10.790	86,4	89,1	100,0	
18. Plačan praznik	640	—	—	—	—	
19. Redni, izr. dopust	6.116.878	957	7,7	7,9	8,9	
20. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	2.345.070	367	2,9	3,0	3,4	
21. Skupaj OD iz sred. delov. organiz.	77.471.786	12.114	97,0	100,0	112,3	
22. Nadom. OD za bol.	2.168.566	339	2,7	2,8	3,1	
23. Ostale refundac.	271.790	42	0,3	0,3	0,4	
24. Izplačani neto OD	79.912.290	12.495	100,0	103,1	115,8	
25. Poravnava OD	29.734.462	4.650	—	—	—	
26. Skupni izplač.	109.646.752	17.145	—	—	—	

RADOTA MARCOLA NI VEČ MED NAMI

Skromen, tih, toda priden in vesten sodelavec Rado Marcola se je pri popravilu žerjava v TOZD Željalna smrtno ponesrečil. Nismo mogli, nismo hoteli verjeti, da je usahnilo življenje našega sodelavca, ko ga je pravzaprav šele začel živeti. Prve dni decembra bi Rado dopolnil šele 21 let.

Rado je bil doma s Primorske, iz kraja Selo na Brkinih, ki jih je pred leti opustošil potres. Njegova družina je izgubila vse in le s skupno družbeno pomočjo so si postavili novo streho nad glavo. Oče in starejši sin Rado sta odšla za kruhom — mati pa je z mlajšim bratom ostala doma.

Radota je pot vodila na Jesenice, kjer se je izučil za električarja in po odsluženem vojaškem roku se je v novembru leta 1980 zaposlil kot električar v obratu vzdrževanja hladne valjarne — žičarne na Jesenicah. Toda komaj smo se dobro spoznali, že ga je kruta usoda iztrgala iz naše sredine, iz vrst sodelavcev in prijateljev, med katerimi mu ni bilo težko opravljati nadurnega dela, čeprav se je v prostih dnevih še posebno rad vračal v svoj rodni kraj k družini, ki jo je nadvse ljubil. Tokrat se je v svoj rodni kraj vrnil poslednjič — toda med sodelavci in znanci bo še dolgo živel.

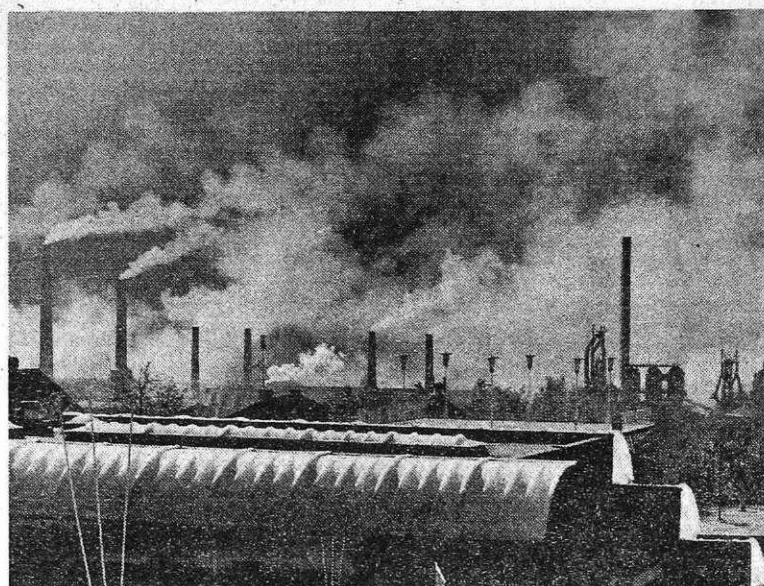
Sodelavci

Ročno pakiranje žičnikov (Foto I. Kučina)

Strojno pakiranje žičnikov (Foto I. Kučina)

»Parada« dimnikov (Foto I. Kučina)

PREDLOG PLANA KADRA ZA LETO 1982

Kadri postajajo v celotnem produkcijskem procesu eden od bistvenih faktorjev. S svojo prisotnostjo, ki je neobhodno potrebna, prinašajo specifično svojih osebnih in družbenih interesov in potreb, s katerimi se je potrebno soočiti, jim prisluhniti in v procesu planiranja s tem tudi računati. Predvsem so tu pomembni osebni in družbeni standard, pogoji in sistem dela, medsebojni odnosi, možnost izobraževanja, usposabljanja in napredovanja, osebnega zadovoljstva pri delu, stalnost dela itd.

Kadrovski plani so v tesni povezavi s proizvodnim programom, vendar ne morejo biti njemu podrejeni. Zato je zelo pomembno, kakšno je sodelovanje in usklajenost že v času načrtovanja novih investicij, sprememb programov ali njihovem ukinjanju. Kader s svojimi človeškimi lastnostmi postavlja pomembne omejitve, katerih v času operativnega izvajanja ni mogoče več uskladiti ali odpraviti. Ko postavljamo plane, niso pomembne samo številke, pomembna so tudi njihova strukturna razmerja, izobrazbenost kadra, usposobljenost, delovne navade, stalnost in podobno.

Uspešnost dela je v tesni povezavi z ustreznim razporeditvijo kadra na delovne naloge, ki ustrezajo njegovi sposobnosti in osebnemu zadovoljstvu.

V dogovorih za plan kadra za leto 1982 smo poizkušali vnašati širše poglede v razprave za uskladitev željenega in potrebnega števila zaposlenih, vendar smo se največkrat ustavili zgolj na številkah.

Predlog plana kadra za leto 1982 v primerjavi z nekaterimi kazalci za leto 1981, ki je prikazan ob koncu sestavka, predvideva 1,4 % več zaposlenih kot letos.

V večini TOZD oziroma delovnih skupnostih plani ostajajo v mejah letošnjih, razen v TOZD: Jeklarna, Željalna, Elektrode, Strojne delavnice, Vzdrževanje, Energetika, kjer plan zaposlenih zvišujemo in TOZD: Valjarna bluming-štel, Profilarna, Vratni podboji in delovna skupnost

za komercialne in finančne zadeve, kjer planirajo manj zaposlenih.

Odstopanja od letošnjega plana niso velika in so prilagojena proizvodnim programom in nalogam, ki jih bo potrebno opraviti.

S predlogom plana odstopamo od določil družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini, predvsem pa od resolucijskih določil in smernic za leto 1982, katere nas omejujejo v okviru 0,5 % rasti zaposlenih.

Razlog za višjo stopnjo rasti si razlagamo v večletnem zaostajanju zaposlovanja v primerjavi s plani, ki smo jih letno sprejemali. Praktično ponovno želimo na ta način pridobiti tisto, kar smo vsako leto načrtovali, pa iz že znanih razlogov nismo mogli tudi realizirati.

Realno planiranje ne pomeni samo vnašanje tistega, kar bi želeli, ampak tudi spoštovanje danih omejitev — v tem primeru kadrovskih virov in njihovih potencialov.

Vprašanje je tudi, ali nam bodo proizvodni programi, predvsem pa njihova količinska in kvalitativna realizacija, omogočili obdržati tako delitvena razmerja v dohodku in čistem dohodku, ki bodo v odnosu do kadra imeli pozitivne učinke (realna rast osebnega dohodka, stanovanjska gradnja, družbeni standard, modernizacija proizvodnje, izboljšava pogojev dela, varstvo okolja in podobno).

Ce bomo ostali pri postavljenih številkah, potem bomo morali še veliko narediti za zmanjševanje odliva kadra, istočasno pa zainteresirati tudi druge iz neposredne okolice za delo v Železarni.

PREDLOG PLANA KADRA ZA LETO 1982

TOZD-DS	Plan 81	Povprečni stalež v 9 mes.	Ocena staleža 31. 12. 81	Predlog plana 82	INDEKSI				
	1	2	3	4	2/1	3/1	4/1	4/2	4/3
PLAVŽ	220	211	218	220	95,9	99,1	100,0	104,3	100,9
JEKLARNA	690	680	700	713	98,5	101,4	103,3	104,8	101,9
LIVARNA	89	88	89	89	98,9	100,0	100,0	101,1	100,0
VALJ. BLUM. ŠT.	415	398	402	408	95,9	96,9	98,3	102,5	101,5
VALJ. ŽICE	185	181	176	185	97,8	95,1	100,0	102,2	105,1
VALJ. DEB. PL.	168	166	168	168	98,8	100,0	100,0	101,2	100,0
HL. VALJ. BELA	290	272	280	290	93,8	96,6	100,0	106,6	103,6
HL. VALJ. JES.	225	218	221	225	96,9	98,2	100,0	103,2	101,8
ŽIČARNA	280	265	270	283	94,6	96,4	101,1	106,8	104,8
PROFILARNA	84	78	78	80	92,8	92,8	95,2	102,6	102,6
VRATNI PODB.	75	68	68	64	90,7	90,7	85,3	94,1	94,1
JEKLOVLEK	160	155	159	160	96,9	99,4	100,0	103,2	100,6
ELEKTRODE	257	254	255	260	98,8	99,2	101,2	102,4	102,0
ŽEVLJARNA	85	84	84	85	98,8	98,8	100,0	101,2	101,2
STROJNE DEL.	330	317	326	335	96,1	98,8	101,5	105,7	102,8
REMONTNE DEL.	515	506	510	515	98,2	99,0	100,0	101,8	101,0
VZDRŽEVANJE	545	535	550	548	98,1	100,9	100,6	102,4	99,6
ENERGETIKA	240	239	245	245	99,6	102,1	102,1	102,5	100,0
TRANSPORT	380	358	375	380	94,2	98,7	100,0	106,1	101,3
DS KO-FI	286	285	285	283	99,6	99,6	98,9	99,3	99,3
DS KSI	350	356	352	353	101,7	100,6	100,9	99,2	100,3
DS ETN	492	474	476	492	96,3	96,7	100,0	103,8	103,4
DRUŽB. PREHR.	173	175	173	173	101,1	100,0	100,0	98,9	100,0
SKUPAJ	6534	6363	6460	6554	97,4	98,9	100,3	103,0	101,4
od tega pripravniki	27	31	38	30					

Kadrovski sektor

ŽELEZAR

ZBORI SKUPŠČINE OBČINE O OSNUTKU LETNEGA NAČRTA 1982

(Nadaljevanje s 1. strani)

37,3 %, družbeni proizvod 32,6 %, dohodek 32,2 %, obveznosti iz dohodka 44,9 %, čisti dohodek 25,3 %, masa bruto osebnih dohodkov 24 %, skupna poraba v organizacijah združenega dela bo za 16,8 % nižja, sredstva za reprodukcijo bodo porasla za 43,7 %, od tega rezerve za 39,2 %, čisti dohodek za razširitev materialne osnove dela 77,2 %, amortizacija 34 %, amortizacija nad predpisano stopnjo pa 11,9 %.

Primerjava teh rezultatov gospodarjenja v letošnjem letu z doseženimi v letu 1980 kaže, da planske naloge v prvem letu srednjeročnega obdobja 1981-1985 ne bodo uresničene. V smernicah za leto 1981 je bilo namreč opredeljeno, da bo dohodek gospodarstva realno porasel za 3,5 %, ocena porasta nominalne vrednosti dohodka v višini 32,2 % pa pomeni celo padec njegove realne vrednosti v primerjavi z letom poprej.

Na področju zunanjetrgovinskih odnosov začrtanih ciljev za leto 1981 v občini ne bomo dosegli v celoti, ker so doseženi slabši rezultati na konvertibilnem tržišču. V globalu bo izvoz za 15 % presegel načrtovano višino, kar pomeni 85 % povečanje glede na leto 1980 s pripombo, da je v oceni realizacije izvoza v letošnjem letu upoštevan tudi izvoz Železarne po 67. členu zakona o deviznem poslovanju v višini 4,5 milijona dolarjev, ki pa ni zajet v načrtu izvoza občine. Na konvertibilnem področju bo zaostanek znašal 3 % za planiranim in se bo delež izvoza na konvertibilno področje v celoti zmanjšal od načrtovanih 72 % na 59 %.

Do konca leta bomo uvozili za 24 % manj, kot smo načrtovali, kar je za 4 % manj kot v letu poprej. Manj se zmanjšuje uvoz s konvertibilnega področja, in sicer za 19 % v odnosu na plan. Pokritje uvoza z izvozom, ki je v devetih mesecih znašalo 50 %, se bo povečalo na 74 % v globalu, oziroma 66 % za konvertibilno področje.

Na področju investicijske dejavnosti je bilo doseženo precejšnje znižanje, ki je padlo že na prenikanje nivo, ki ga bo potrebno s povečanimi naložbami, predvsem v objektu oziroma dejavnosti, s katerimi bomo povečali izvoz na konvertibilno področje, popraviti.

Po ocenah bo v letošnjem letu poprečno zaposlenih v občini 14.646 delavcev ali 0,3 % manj kot v letu 1980. Od tega bo po oceni zaposlenost v gospodarstvu manjša za 0,6 %. V negospodarstvu se ocenjuje rast zaposlenih za 2,3 %, ki se nanaša predvsem na zdravstvo in nove kapacitete v otroškem varstvu, medtem ko se je število zaposlenih v izobraževanju, delovnih skupnostih družbenopolitičnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacijah in društvi nekoliko zmanjšalo.

Na področju skupne porabe bo uresničena resolucijska zahteva po 10 % zaostajanju rasti sredstev skupne porabe za rastjo dohodka. Po izvršeni valorizaciji znaša porast globala sredstev občinskih samoupravnih interesnih skupnosti 27,4 % v odnosu na leto 1980. Po valorizaciji bodo tako skupna sredstva za SIS družbenih dejavnosti letos znašala 543.556.000 din ali 27,4 % več kot v prejšnjem letu.

Obseg splošne porabe za letošnje leto bil planiran v višini 83.271.000 din, vendar so bile med letom dogovorjene nove obveznosti za čez 17 milij. din (kompenzacije, intervencije v kmetijstvu in stimuliranje izvoza). Vse obveznosti bodo po oceni pokrite iz obstoječih virov proračunskih dohodkov, za katere ocenjujejo, da bodo natečeni v višini 103.000.000 din, kar je za 22,3 % več kot v letu 1980 in pomeni 30 % zaostajanje za porastom dohodka v gospodarstvu. Obseg čistih proračunskih izdatkov pa se v primerjavi z letom 1980 povečuje za 22,8 %, kar pomeni 29 % zaostajanje za porastom dohodka v gospodarstvu.

NOMINALNO POVEČANJE DOHODKA V LETU 1982 OD 21 DO 22 %

Prvi del osnutka letnega načrta za leto 1982 opredeljuje temeljne naloge na področju družbenoekonomskega razvoja občine v letu 1982. Pri tem je dan poudarek povečanju izvoza blaga in storitev, zlasti na konvertibilno področje, doslednejšemu izvajanju politike gospodarske stabilizacije in politike cen ter nalog na področju pridelave hrane in preskrbe, krepitvi in delovanju samoupravnega družbenoekonomskega sistema in izpolnjevanju pripravljenosti za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito. Naloge na teh področjih so tudi dosti konkretno opredeljene.

V letu 1982 bo povečanju izvoza v občini podrejena tudi rast družbenega proizvoda in dohodka, kakor

tudi vse oblike porabe. Za doseganje realnega porasta družbenega proizvoda in dohodka bo v prihodnjem letu potrebno zaustaviti trend hitre rasti porabljenih sredstev od porasta celotnega prihodka. Tako je v letu 1982, v primerjavi z letom 1981, predvideno povečanje: fizičnega obsega proizvodnje realno za 4 %, nominalno pa nič; družbenega proizvoda realno od 2 do 3 in nominalno od 23 do 24 %; dohodka realno od enega do dveh, nominalno pa od 21 do 22 %; sredstev za osebne dohodke realno minus ena do minus dva odstotka, nominalno pa plus 19 %; sredstev za reprodukcijo realno od tri do štiri, nominalno pa od 24 do 25 %; sklopa porabe na nivoju občine nominalno 15,8 %; splošne porabe na nivoju občine 15,8 %; izvoza za 24 %, od tega na konvertibilno področje za 33 %; uvoza za 36 %, od tega s konvertibilnega področja 22 %; pokritja uvoza z izvozom 75 %, od tega za konvertibilno področje 86 % in povečanje zaposlenosti realno od 0,5 do enega odstotka.

Fizični obseg proizvodnje naj bi se po nepopolnih podatkih organizacij združenega dela povečal za okoli 4 %, kar pa ne pogojuje enakega realnega porasta družbenega proizvoda in dohodka zaradi hitre rasti amortizacije in manjšega finančnega učinka ob povečanem izvozu. Osnovna usmeritev pri tem mora biti boljša organizacija dela, dohodkovno povezovanje med OZD, boljše izkoriščanje delovnega časa in s tem v zvezi uresničevanje sistema delitve dohodka po delu in rezultatih dela. Posebna skrb mora biti namenjena varčevanju z energijo, surovinami in reprodukcijskim materialom. V tem okviru je v odnosu na leto 1981 predvideno povečanje fizičnega obsega proizvodnje v naši železarni za 5 %, največje povečanje pa je predvideno v Električni Moste (16,4 %). Lesno galanterijskem obratu Jesenice (12,5 %), Iskri TOZD Blejska Dobrava (8 %), Integral TOZD Potniški promet Jesenice (5 %) itd.

Pri opredelitvah občinskega letnega načrta je upoštevana usmeritev republiške resolucije o 10 % zaostajanju rasti sredstev za osebne dohodke in 25 % zaostajanju splošne in skupne porabe na ravni občine za porastom dohodka v primerjavi z letom 1981.

Ob tem osnutek omenja predlog novega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o amortizaciji osnovnih sredstev, ki predvideva povišanje stopenj minimalne amortizacije, kar pomeni realen porast amortizacijskih sredstev za 42 %, ki se bo lahko uveljavljalo v več variantah, kar pa bo seveda bistveno vplivalo na manjši dohodek. Iz tega razloga osnutek letnega načrta občine navaja, da v občini ne bi dodatno poviševali rasti sredstev amortizacije, kot ga bo pogojeval zakon. Če bo obveljal predlog SR Slovenije, da se v prihodnjem letu realizira 20 % efekt novega zakona, potem bi v občini dosegli planirani dohodek in zadržali vse oblike porabe na v tem osnutku planiranem nivoju.

Politika cen, poudarja osnutek, bo v letu 1982 bolj dosledno kot letos usmerjena k uresničevanju politike ekonomske stabilizacije in pospeševanja izvoza, s čimer naj bi dosegli odločno zmanjšanje stopenj inflacije. Tako rast cen v republiki ne bo presegla 15 % stopnje (december 1982 v primerjavi z decembrom 1981).

Po osnutku planov OZD naj bi bilo v občini v letu 1982 v družbenem sektorju gospodarstva zaposlenih 13.046 delavcev ali 1,2 % več kot letos, v negospodarstvu pa 1.763, oziroma toliko kot letos. Ocenjuje pa se, da bo v družbenem in zasebnem sektorju zaposlenih 14.77 delavcev ali 74 delavcev več kot v letu 1981, kar je za 0,5 % več kot v letu 1981. Za nadomestitev naravnega odliva bo potrebnih okrog 215 delavcev, kar skupno z dodatnimi 74 delavci predstavlja okoli 86 % generacijskega priliva iz šol v letu 1982.

V prihodnjem letu se predvideva izgradnja 161 družbenih stanovanj, 52 zadržnih stanovanj in 50 individualnih stanovanjskih hiš.

To je le nekaj generalnih povzetkov iz osnutka letnega načrta za izvajanje družbenega plana občine Jesenice 1981-1985 v letu 1985, medtem ko so v osnutku navedeni še številni drugi podatki in kazalci, razvoj po posameznih panogah in generalne usmeritve razvoja družbenih dejavnosti.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE PRORAČUNA OBČINE 1981

Delegati bodo na sejah vseh treh zborov razpravljali in sklepali o predlogu odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o proračunu občine za leto 1981. Dosedanji proračun je bil določen v višini 83.271.000 din, medtem ko je bila poraba do-

voljena v višini 96.713.000 din. Izvršni svet skupščine občine pa ocenjuje, da bodo proračunski dohodki realizirani v višini 103.000.000 din. Iz tega razloga predlaga, da se na ta nivo izvrši sprememba proračuna s tem, da razporeditev dohodkov popravi iz sedanjih 83.271.000 din na dovoljen nivo porabe to je 96.713.000 din. Ostala razlika do ocenjene realizirane višine, to je 6.287.000 din, pa naj bi se izločila na posebno pozicijo žiro računa občine in se v celoti odstopila skladu za investicije v kmetijstvu in porabo hrane v SR Sloveniji. S tem v zvezi predlaga tudi rebalans razporeditve dohodka občine za razliko 13.422.000 din. Pri tem je treba poudariti, da so bile med letom dogovorjene nove obveznosti, ki jih prvotni proračun ni upošteval (dodatno pokrivanje kompenzacij za sveže prodano meso, sredstva za sklad za intervencije v kmetijstvu in porabe hrane v SRS, iz katerega se krijejo kompenzacije za ostale prehrambene artikle in sredstva za stimuliranje izvoza).

OSNUTEK PRORAČUNA OBČINE ZA LETO 1982

Osnutek odloka o proračunu občine za leto 1982, oziroma osnutek proračuna upošteva osnovno usmeritev, to je 25 % zaostajanje rasti obsega splošne porabe za dohodkom gospodarstva. Tako so proračunski dohodki planirani v višini 112.000.000 din, oziroma z rastjo 15,8 % v primerjavi z dovoljenim obsegom letos (96.713.000 din). Ta sredstva bodo natečena iz istih virov kakor letos plus iz občinskega davka in bruto osebnega dohodka v višini 0,4 %, ki se v občini v obdobju od 31. marca do 31. decembra letos ni obračunaval. Proračunski izdatki so v globalu načrtovani v enakem obsegu kot dohodki, vendar je zelo pomemben del namenjen za blagovne rezerve, za kar je bilo letos namenjenih manj sredstev.

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE ODLOKA O JAVNEM REDU IN MIRU

Od sprejema naslovnega odloka do sedaj so bila posamezna območja, ki jih je urejal odlok, podrobneje urejena s posebnimi občinskimi predpisi in zato izvršni svet skupščine predlaga novelacijo tega odloka, ki naj bi bil sprejet po dvostopenjskem postopku, da bi nanj lahko delovni ljudje in občani dali svoje pripombe.

PODELITEV DOMICILA AKTIVISTOM OF JESENSKEGA OKROŽJA

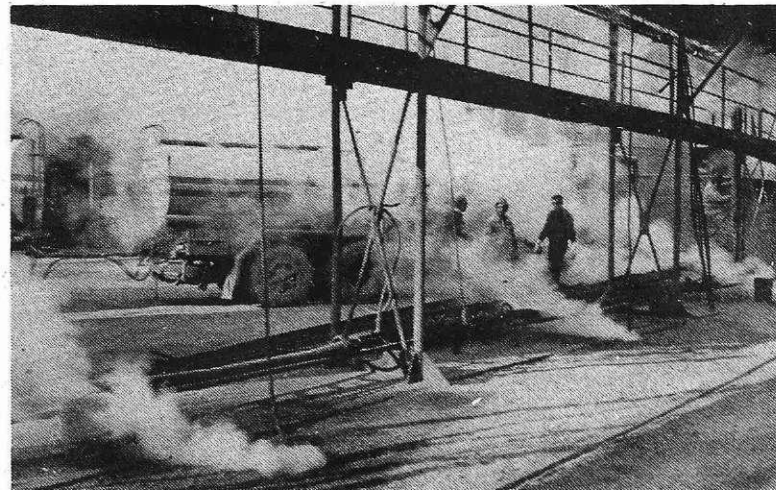
Občinski konferenci SZDL Jesenice in Radovljica predlagata zborom obeh občin, da sprejmejo odlok o podelitvi domicila aktivistom Osvobodilne fronte jesenjskega okrožja, ki so med narodnoosvobodilno borbo delovali na območju obeh občin.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA IN ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI BOSTA OBRAVNAVALA SE:

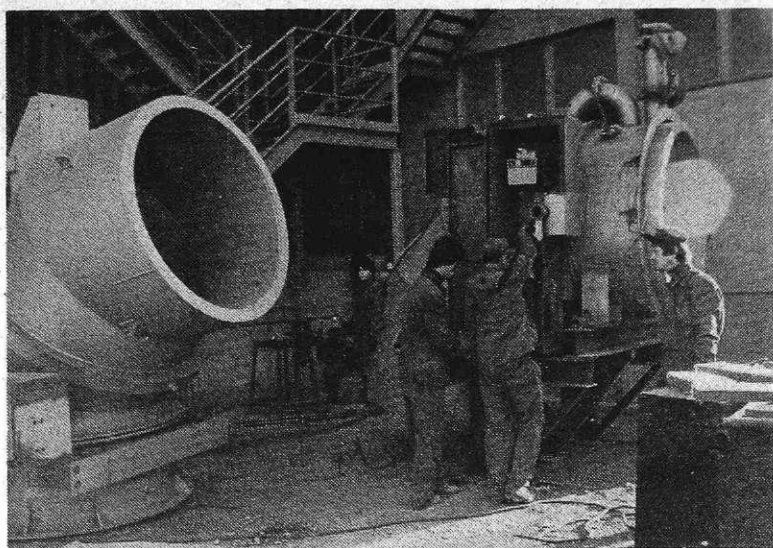
- osnutek odloka o ureditvi mestnega potniškega prometa in
- predlog sklepa o delitvi sredstev krajevnih skupnostim zbranih po samoupravnem sporazumu.

ZBOR ZDRUŽENEGA DELA PA BO OBRAVNAVAL SE:

- predlog dveh sklepov o dodelitvi sredstev solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč in sicer občini Zagorje v višini 71.216.000 din za sofinanciranje sanacijskih del, ki so predvidena v rudniku Kotredž zaradi vdora vode in mulja in občinam Sentjur pri Celju, Gornja Radgona, Ljutomer, Ormož in Ptuj v višini 131.144.840 din za odpravo posledic neurja s poplavi (Sentjur) in posledic zimske in spomladanske pobebe v ostalih občinah. Ta sredstva se združujejo na nivoju republike, o njihovi porabi pa sklepajo vse slovenske občine.

Dostava mazuta za Železarno (Foto I. Kučina)

Montaža odpraševalnih naprav za odsesavanje četrte odprtine (Foto I. Kučina)

PRIHODNI ČETRTEK SEJE SKUPŠČIN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI

V prihodnjem tednu se bodo sestale skupščine naslednjih samoupravnih interesnih skupnosti: za telesno kulturo, za kulturo, za otroško varstvo, skupnost za zdravstvo, za izobraževanje in za socialno skrbstvo.

Seja obeh zborov skupščine za **telesno kulturo** bo v četrtek, 26. novembra, ob 17. uri, konferenca delegacij na ravni Železarne pa v torek, 24. novembra, ob 13. uri. Delegati bodo poleg pregleda sklepov in delegatskih vprašanj obravnavali še:

- problematiko izvajanja dejavnosti pri nekaterih izvajalcih,
- rebalans finančnega načrta v letu 1981,
- predlog aneksa (dopolnila) k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Telesnokulturne skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985 v letu 1982.

Seja obeh zborov skupščine **kulturne skupnosti** bo v četrtek, 26. novembra, ob 17. uri, konferenca delegacij na ravni Železarne pa v sredo, 25. novembra, ob 6.15. Delegatom je predloženo v obravnavo in sprejem:

- devetmesečno poročilo izvajalcev in ocena do konca leta o izpolnjevanju dogovorjenega programa za leto 1981,
- predlog valorizacije programa kulturne skupnosti za leto 1981,
- rebalans finančnega plana kulturne skupnosti za leto 1981,
- predlog dopolnila k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana kulturne skupnosti za obdobje 1981-1985 za leto 1982,
- predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Kulturne skupnosti Jesenice.

(Gradivo v skrajšani obliki objavljamo v današnji številki.)

Seja obeh zborov skupščine **skupnosti otroškega varstva** bo v četrtek, 26. novembra, ob 17. uri, konferenca delegacij Železarne pa istega dne ob 6.15. V razpravo in sprejem je predloženo:

- obravnavo predloga in sklepanje o sprejetju samoupravnega sporazuma o oblikovanju cene storitev VVO Jesenice in VVE pri šolah v občini Jesenice,
- otrok - pomemben subjekt družbenega razvoja,
- obravnavo osnutka dopolnila k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana SOV Jesenice za obdobje 1981-1985 o izvajanju programa skupnosti v letu 1982,
- obravnavo in sklepanje o pristopu SOV Jesenice k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi SOV Slovenije,
- informacija o valorizaciji programa skupnosti otroškega varstva Jesenice za leto 1981 in prerazpore-

ditev sredstev za kritje pričakovane primanjkljaja v letu 1981, - informacija o možnosti poenotenja denarnih pomoči v gorenjski regiji.

Seja obeh zborov **zdravstvene skupnosti Jesenice** je tudi v četrtek, 26. novembra, konferenca delegacij v Železarni pa v sredo, 25. novembra, ob 6.15. Delegatom je predloženo naslednje gradivo:

- pregled prihodkov in odhodkov občinske zdravstvene skupnosti Jesenice v devetih mesecih letos,
- a) finančni načrt (valoriziran) občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za leto 1981,
- poročilo o poteku in problemih svobodne menjave dela v zdravstveni skupnosti v letu 1981,
- a) povečanje dogovorjenih sredstev in povečanje cen zdravstvenih storitev,
- b) poslovanje zdravstvenega doma Jesenice, obratne ambulante železarne Jesenice in SOZD Gorenjski zdravstveni center,
- obravnavo osnutka aneksa k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za leto 1982,
- obravnavo in sprejem predloga statuta občinske zdravstvene skupnosti Jesenice - obravnavo osnutka statuta medobčinske zdravstvene skupnosti Kranj,
- financiranje medobčinske organizacije slepih in slabovidnih Kranj - zavod za letovanje Kranj - dodatno plačilo še za 23 otrok.

Seja obeh zborov skupščine **skupnosti socialnega skrbstva** bo v četrtek, 26. novembra, konferenca delegacij za naše delegate pa v sredo, 25. novembra, ob 13. uri. Delegati bodo razpravljali o:

- valorizaciji programa skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za leto 1981,
- rebalansu (ponovnem) finančnega načrta skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za leto 1981,
- aneksu k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana skupnosti socialnega skrbstva Jesenice za obdobje 1981-1985 v letu 1982 in
- o samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi skupnosti socialnega skrbstva Slovenije.

V četrtek, 26. novembra, ob 16. uri je še seja obeh zborov skupščine **izobraževalne skupnosti Jesenice**. V Železarni je konferenca delegacij v sredo, 25. novembra, ob 6.15. Razprava bo tekla o:

- valorizaciji programa izobraževalne skupnosti Jesenice in o predlogu 2. rebalansa finančnega načrta za leto 1981,
- predlogu aneksa k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985 za leto 1982,
- predlogu planske bilance sredstev izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1982,
- sofinanciranju programa opremljenosti kabinetov šol srednjega usmerjenega izobraževanja v občini Jesenice in o
- imenovanju gradbenega odbora za nadzor pri gradnji šol s sredstvi drugega samoprispevka v občini Jesenice.

Gradivo v skrajšani obliki objavljamo v današnji številki.)

D. H.

SEJA SKUPŠČINE IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI

V četrtek, 26. novembra, sklicuje predsednik skupščine Božidar BARTOLJ 19. sejo obeh zborov skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice. Seja bo ob 18. uri v zgornji dvorani restavracije Kazine na Jesenicah.

Za sklic seje so predlagane naslednje osrednje točke dnevnega reda:

- Valorizacija programa izobraževalne skupnosti Jesenice in predlog 2. rebalansa finančnega načrta za leto 1981
- Predlog planske bilance sredstev izobraževalne skupnosti Jesenice za leto 1982
- Predlog dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985 za leto 1982
- Sofinanciranje programa opremljenosti kabinetov šol srednje usmerjenega izobraževanja.

VALORIZACIJA PROGRAMA IN PREDLOG DRUGEGA REBALANS FINANČNEGA NAČRTA IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1981

V skladu z določili resolucije in dogovora o uresničevanju družbene usmeritve dohodka v letu 1981 so bili programi osnovnega izobraževanja ovrednoteni glede na finančna sredstva, ki v globalu niso smela presegati 19,8% povečanje v primerjavi z letom 1980. V teh merilih je bilo mogoče oblikovati ceno storitev tako, da sta se povečala elementa cene: osebni dohodek za 18% in materialni stroški za 20%.

Kasneje med letom ugotovljene spremembe rasti dohodka gospodarstva spreminjajo tudi predvidena razmerja, med drugim tudi usmeritev glede rasti osebnih dohodkov in materialnih stroškov.

Na področju vzgoje in izobraževanja ugotavljamo, da so v ravni osebnih dohodkov delavcev na področju vzgoje in izobraževanja v primerjavi z osebnimi dohodki delavcev drugih področij, tako gospodarstva kot tudi družbenih dejavnosti, dokajne razlike, ki izhajajo in se ohranjajo iz preteklih let. Naraščajoče povečanje cen proizvodov in storitev občutno vpliva na povečanje materialnih stroškov v vzgojno izobraževalnih organizacijah.

Glede na poslabšani položaj v vzgojno izobraževalnih organizacijah izvršni odbor skupnosti predlaga, da se posamezna elementa cene vzgojno izobraževalnih storitev v letu 1981 povečata, in to:

- osebni dohodek za 20% namesto 18% po prvotno sprejetem sklepu o oblikovanju cen storitev ter
- materialni stroški za 35% namesto 20% po prvotno sprejetem sklepu o oblikovanju cen storitev.

Za uresničitev predlagane valorizacije cen vzgojno izobraževalnih storitev so potrebna naslednja sredstva:

- za valorizacijo občinskega programa	3.684.000 din
- za povečano solidarnost na republiški ravni	3.212.000 din
Skupaj	6.896.000 din

Za zagotovitev sredstev po predlagani korekturi cene vzgojno izobraževalnih storitev se uporabijo naslednja sredstva:

- 3,31% valorizacija lastnega programa	4.918.000 din
- odložitve odplačila 4. obroka obveznosti združevanja sredstev za pospeševanje izvoza po družbenem dogovoru	1.224.250 din
- zmanjšan program opremljenosti za potrebe SLO	300.000 din
- zavestna opustitev dela programa	4.53.750 din
Skupaj	6.896.000 din

Valorizacija programa je možna na podlagi ocenjene 31,8% rasti dohodka gospodarstva v občini Jesenice v letu 1981. Upoštevajoč 10% zaostajanje se sredstva skupne porabe lahko povečajo za 7,2%, da znaša indeks 128,4% glede na dogovorjena sredstva skupne porabe v letu 1980.

Tako valorizirana sredstva skupne porabe na ravni občine Jesenice za leto 1981 omogočajo valorizacijo programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v višini 6,37% razen zdravstvene skupnosti, kjer je predvidena valorizacija 8%.

6,37% valorizacija programa izobraževalne skupnosti Jesenice znaša 9.464.000 din in je nova vrednost programov izobraževalne skupnosti Jesenice 158.044.000 din, upoštevajoč primanjkljaj iz leta 1980 pa 158.877.000 din.

S temi sredstvi izobraževalna skupnost Jesenice valorizira sredstva lastnega programa po stopnji 3,31% v višini 4.918.000 din, za kritje izgube skupnosti otroškega varstva pa po stopnji 3,06% v višini 4.546.000 din.

PREDLOG PLANSKE BILANCE SREDSTEV IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE ZA LETO 1982

Izvršni odbor izobraževalne skupnosti Jesenice je na 40. seji 11. novembra razpravljal o programskih izhodiščih o politiki izvajanja družbenega plana SR Slovenije in občine Jesenice za obdobje 1981-1985 za leto 1982 in se opredelil, da posreduje obema zboroma skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice naslednje stališče:

- Zaostritev gospodarskih razmer in učinkov teh ukrepov, ki se že odražajo v gospodarskih gibanjih, zahtevajo dodatno ukrepanje tudi na področju razvoja vzgoje in izobraževanja. Ker je za leto 1982 možno načrtovati le 14,1% rast prihodka skupnosti, je skladno s tem načrtovan tudi 6% realni padec dejavnosti.
- Na podlagi teh ugotovitev se mora v letu 1982 dati prednost predvsem zagotavljenemu programu, ki je predpisan z zakonom o osnovni šoli.
- S prehodom na COŠ naj bi v letu 1982 nadaljevala le osnovna šola Tone Cufar, in sicer s tremi oddelki osmega razreda, tako da bi bila s šol. letom 1982/83 ta šola v celoti s celodnevno organizacijo pouka.
- Zaradi naraščajočega števila učencev in ob enakih prostorskih možnostih je ogrožen enozimski pouk in s tem tudi obstoj COŠ. Na mestnem območju Jesenic je v šol. letu 1982/83 vpisanih 1.963 učencev ali 156 učencev več kot v šol. letu 1981/82. Ker so v osnovni šoli Tone Cufar prostorske kapacitete omejene na maksimalno 35 oddelkov, je predlog oblikovan tako, da upošteva to število v osnovni šoli Tone Cufar ob normativu 36 učencev na oddelk. V letošnjem letu in v naslednjih letih tega petletnega obdobja, bodo šolski svetovalni delavci pri vpisu vsako leto sproti otroke usmerjali na osnovno šolo Prežihov Voranc.

V šol. letu 1982/83 je na obeh šolah vpisanih devet oddelkov 1. razreda. Osnovna šola Tone Cufar sprejme štiri oddelke in osnovna šola Prežihov Voranc pet oddelkov 1. razreda, torej 2 oddelka več, kot je njena prostorska kapaciteta. Zato bo potrebno v osnovni šoli Prežihov Voranc pouk organizirati tako, da bodo učenci od 1. do 4. razreda v eni izmeni v poldnevni šoli, od 5. do 8. razreda pa v dveh izmenah. Sočasno pa bi ponovno organizirali štiri oddelke podaljšane bivanja za učence od 1. do 4. razreda. (Oddelki COŠ na nižji stopnji so v tem šol. letu še možni, vendar ne ob 14,1% rasti sredstev. V naslednjem letu pa ta organizacija ni več možna).

V šol. letu 1982/83 je tudi v osnovni šoli Jeseniško-bohinjskega oddelka v Kranjski gori 19 učencev več kot v letošnjem letu, s tem pa tudi en oddelk več. V letu 1982 bo prostorsko stisko na tej šoli možno reševati tako, da se z manjšo adaptacijo prejšnje kuhinje usposobi za gospodinjstvo učilnico, učilnico za gospodinjstvo pouk pa nameni rednemu pouku. Za to preureditev bodo uporabljena sredstva družbene amortizacije zgradb, ki se združuje pri izobraževalni skupnosti Jesenice.

Ker število učencev v naslednjih letih še narašča, bodo v tej šoli potrebni novi prostori v sami šoli ali izven nje. Pri iskanju sredstev za te namene bo potrebno sodelovanje vseh organov občine Jesenice. Povečano število učencev in oddelkov predvideva tudi osnovna šola 16. decembra Mojstrana. Zato bo morala tudi ta šola uvesti dvoizmenski pouk za dva oddelka.

Skladno s srednjeročnim programom in številom slušateljev glasbene šole bo ta šola v naslednjem letu povečala svojo dejavnost za 1 oddelk. Delavska univerza Jesenice z novim šol. letom načrtuje le osem oddelkov osnovne šole za odrasle namesto 10 oddelkov. Ta sprememba je nastala, ker bo verjetno že s šol. letom 1982/83 organiziran skrajšan program usmerjenega izobraževanja, ki bo vključeval prav te odrasle, ki nimajo dokončane osnovne šole.

V ostalih šolah ni sprememb v številu oddelkov, povečano je le število učencev v oddelkih, kar pa ne vpliva na finančni efekt.

Zaradi nižjega prihodka skupnosti od načrtovanega v letu 1982 ni več mogoče organizirati šole v naravi, prav tako pa tudi ni več namenskih sredstev v finančnem načrtu za preprečevanje nalezljivih bolezni.

S tako organizacijo vzgojnoizobraževalnih dejavnosti, ob 14,1% rasti sredstev, je v letu 1982 možno oblikovati ceno storitev tako, da se povečajo elementi cene:

- dohodek	za 18%
- osebni dohodek	za 19%
- mater. stroški	za 20%
- amortizacija	za 25%

S tako oblikovanimi cenami vzgojnoizobraževalnih storitev v letu 1982, ob upoštevanju še ostalih obveznosti, ki jih ima izobraževalna skupnost do republiških programov, kjer rastejo sredstva v primerjavi z letom 1980 za 15,3%, nadalje do anuitet in drugih obveznih dejavnosti, bo potrebno za leto 1982 načrtovati sredstva v višini din 180.328.204.

Ob zahtevku, da osnovna šola Prežihov Voranc v letu 1982/83 še nadaljuje s celodnevno poukom na nižji stopnji, bi potrebovali dodatnih sredstev za 4 mesece poslovanje 3.451.538 din.

Poleg tega je odprto še vprašanje sredstev za revalorizacijo osnovnih sredstev, ki je ceni storitve oblikovana le v višini 25% rasti. V primeru, da bo ta odstotek višji, ni za to razpoložljivih sredstev. Se nadaljnje krčenje programa pa pomeni že občutno škodo, ki bi jo na področju vzgoje in izobraževanja občutili najbolj otroci.

Skladno s programsko usmeritvijo vzgojnoizobraževalnih dejavnosti v letu 1982 je dan v razpravo in sprejem predlog dodatka k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1981-1985 za leto 1982.

SOFINANCIRANJE PROGRAMA OPREMLJENOSTI KABINETOV ŠOL SREDNJEGA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA

Ob prehodu na srednje usmerjeno izobraževanje v SR Sloveniji so bili sprejeti določeni normativi, ki so odločali o razvoju vzgojnoizobraževalnih dejavnosti na tem področju. Ti normativi, ki med drugim določajo vzgojnoizobraževalne vsebine posameznih učnih načrtov, so zasnovani tako, da so temeljna strokovno-teoretična znanja vključena v predmete: fizika, kemija, biologija in osnove tehnike in proizvodnje.

V ta namen so se že spomnili 1978 pričele priprave za materialno opremljenost teh funkcionalnih učilnic. Zaradi novega zahtevnejšega pristopa izbire vsebine usmeritev je potekala izdelava usmeritvenih učnih načrtov počasneje, kot je bilo to predvideno. Šele v letu 1980 so bila usklajevalna dela delovnih skupin na poenotenju opreme, strojev in orodij v zaključni fazi. Tako je bilo ob koncu leta 1980 šele dokončno ugotovljeno, katere učilnice za usmerjeno izobraževanje na Jesenicah potrebujemo. Takrat je bilo tudi po sklepu zborov delavcev vseh treh šol srednjega usmerjenega izobraževanja določeno, da bo nosilec naloge opremljenosti kabinetov Zelezarski izobraževalni center Jesenice. Dogovorjeno je bilo tudi delitveno razmerje stroškov opremljanja in je morala tudi izobraževalna skupnost Jesenice zagotoviti določena sredstva v te namene. Ker pa je v prvih letih tega petletnega obdobja skupnost močno obremenjena z visokimi anuitetami za šolski center Plavž, je to obveznost lahko vključila šele v letu 1984 v višini 2.000.000 din in v letu 1985 v višini 3.000.000 din, računajoč, da bo v letu 1981 oz. 1982 lahko najela premostitveni kredit do višine tega planiranega zneska. Opremljenost teh kabinetov je namreč pogoj za verifikacijo šol oziroma usmeritev v jeseniški občini.

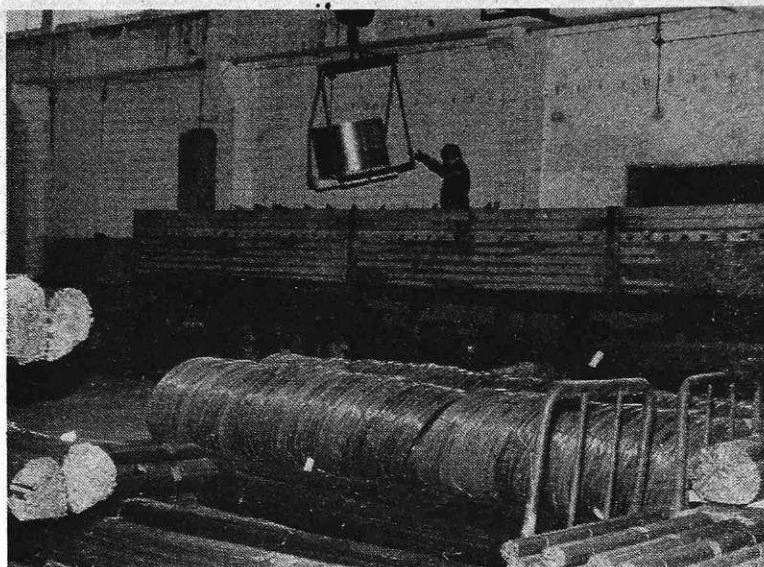
Cena po pogodbah za opremo treh učilnic znaša 3.920.000,00 din. Gradbena in instalacijska dela 1.841.949,70 din. Skupaj 5.761.949,70 din.

(Poleg tega bo potrebno dopolniti tudi kabinet za OTP, ki so ga šole že same opremlile. Z lastnimi sredstvi šol je opremljen tudi kabinet za obrambo in zaščito).

Viri sredstev:	
- Izobraževalna skupnost Slovenije	1.920.000,00 din
- Lastna sredstva ZIC in Centra srednjih šol	1.841.949,85 din
- Soudeležba Izobraževalne skupnosti Jesenice po programu l. 1984	2.000.000,00 din
Skupaj	5.761.949,70 din

O nastali problematiki kritja stroškov adaptacij je razpravljala tudi izvršni svet Skupščine občine Jesenice, ki je dal priporočilo, da izobraževalna skupnost Jesenice da za usposobitev kabinetov, ki so potrebni za izvajanje vzgojnoizobraževalnih programov Zelezarskemu izobraževalnemu centru premostitveni kredit iz sredstev samoprispevka, kar utemeljuje s tem, da ima izobraževalna skupnost za te namene že planirana sredstva, in sicer v letih 1984 in 1985.

Skladno s potrebami usposobitve manjkajočih kabinetov za verifi-

Odpreda v jeseniški hladni valjarni in žičarni (Foto I. Kučina)

kacijo šol oziroma programov srednjega usmerjenega izobraževanja v naši občini je izvršni odbor izobraževalne skupnosti Jesenice predložil v obravnavo in sprejem predlog sklepa, da se odobri Zelezarskemu izobraževalnemu centru premostitveni kredit v višini 2.000.000 din iz sredstev samoprispevka, s tem, da bo ta kredit vrnila skladu samoprispevka izobraževalne skupnosti Jesenice v letu 1984, ko so za to

zagotovljena sredstva v srednjeročnem programu.

V nadaljevanju seje bodo delegati razpravljali tudi o imenovanju gradbenega odbora za nadzor pri gradnji šol s sredstvi 2. samoprispevka v občini Jesenice, zbor izvajalcev pa bo izvolil predsednico svojega zbora. Za novo predsednico zbora je predlagana Vera GARTNER, učiteljica v osnovni šoli 16. decembra Mojstrana.

eva

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD VZDRŽEVANJE

Na sedmi seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje, ki je bila 2. novembra, so najprej obravnavali devetmesečno poslovno poročilo, ki ga je razložil vodja temeljne organizacije.

Ugotovili so, da je temeljna organizacija v devetih mesecih poslovala slabše, kot so načrtovali. Celotni prihodek je dosegel 78% glede na plan, dohodek pa 91,5%, ker so stroški manjši od planiranih. Čisti dohodek so dosegli 89,6%. Poslovnega sklada in sklada skupne porabe za druge namene niso ustvarili. Čisti dohodek so razporedili le na obvezni rezervni sklad in za stanovanjsko izgradnjo. Temeljna organizacija se srečuje z iztrošenimi napravami, kar zelo otežkoča normalne vzdrževalne posege. Ker pa je celotna Zelezarna dobro poslovala, se strinjajo s poravnavo v višini 40% poprečno doseženega osebnega dohodka v devetih mesecih in s povečanjem osnovne vrednosti nalog za 7%. Vodja temeljne organizacije je opozoril člane izvršnega odbora, da so dolžni v okviru svojih SDS dajati pojasnila, ko bodo razpravljali o devetmesečnih poslovnih rezultatih.

Seznani so se s sklepom delavskega sveta Zelezarne, da za sredo, 18. novembra, razpisujejo referendum. Zadolžili so predsednika volilne komisije, da pregleda sestavo volilne komisije in poskrbi, da bo referendum v redu organiziran. Ker delavci na sestankih SDS postavljajo različna vprašanja v zvezi z novim načinom nagajevanja, so menili, da bi morali odgovorni posredovati natančne odgovore in razlage.

Občni zbor bodo predvidoma organizirali 15. januarja v prostorih Kazine. O podrobnostih se bodo dogovorili na posebnem sestanku.

Nogometnemu klubu Jesenice so namenili 3.000 din pomoči. Zavrnilo so prošnjo upokojenca za finančno pomoč ob selitvi; za šest sodelavcev pa so konferenci sindikata Zelezarne posredovali prošnje za solidarnostno pomoč.

TOZD ELEKTRODE

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode je imel redno sejo v sredo, 4. novembra.

Obravnavali so devetmesečno poslovno poročilo. V temeljni organizaciji so v devetih mesecih količinski plan proizvodnje izpolnili, zaostajajo pa v proizvodnji elektrod. Ta zaostanek je predvsem zaradi pomanjkanja žice in vodnega stekla.

Glede referenduma, ki ga je delavski svet Zelezarne razpisal za 18. november, je izvršni odbor OOS mnenja, da so vsi delavci dovolj informirani o referendumu in da ni potrebna ponovna razlaga predloga samoupravnega sporazuma. Posamezne člane so zadolžili za nemoten potek referenduma in članom volilne komisije odobrili po polovico dnevnice za delo na volišču.

Občni zbor osnovne organizacije bodo organizirali januarja v prostorih restavracije Kazina.

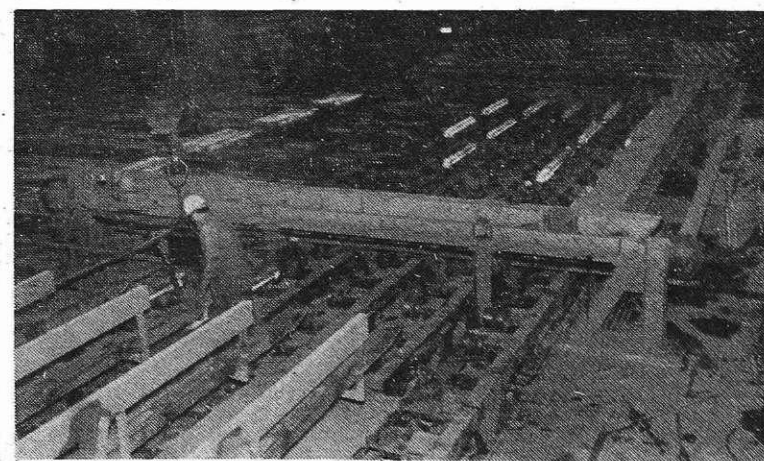
Zaradi izrednih finančnih težav, s katerimi se srečujejo mladi nogometaši Jesenic, so nogometnemu klubu Jesenice namenili 5.000 din. Za vsakega upokojenca bo osnovna organizacija sindikata v letošnjem letu namenila od 2.000 do 3.000 din.

TOZD ENERGETIKA

Na 17. redni seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata, ki je bila v petek, 13. novembra, so po pregledu sklepov in potrditvi devetmesečnega poslovnega poročila obravnavali organizacijo občnega zbora. Ker dosedanji članom izvršnega odbora poteče mandat, so opozorili vse vodje SDS, da najkasneje do 15. decembra predlagajo iz svoje srede člane za izvršni odbor OOS.

Volilni komisiji so za organizacijo referenduma namenili 900 din. Potrdili so tudi spremembe v volilnem odboru in predloga za novega delegata delavskega sveta in za člana komisije za delovna razmerja, ki ju bodo izvolili v sredo, 18. novembra, na referendumu.

Pregledali so informacijo Standard konfeksije o ugodni prodaji na potrošniško posojilo in ugotovili, da ni nobene prošnje za pomoč socialno šibkim družinam sodelavcev.

Kontiliv (Foto I. Kučina)

KOKRŠKI ODRED

Za tem Kidrič jasno pove, da se ob mobilizaciji brez močne in lastne ofenzivnosti, ki bo prebivalstvu vli- la novo vero v moči NOG, lahko zgodi dvoje:

1. da se bo veliko fantov pustilo mobilizirati, čeprav bi morda raje šli k partizanom in
2. da se lahko ponovi lanski množičen in preveč spontan odhod ljudi v hribe.

Zelo pronicljiva pa je njegova misel, da so »sedaj dani še vsi po- goji, da se s primerno ofenzivnostjo narodna vstaja in njena rast or- ganizirata«. Dotlej se je namreč že večkrat pokazalo, da je na Gorenj- skem v pogojih silovite nemške okupacije možna in uspešna le po- stopna rast NOG. Ob tem je Boris Kidrič tudi ugotovil, da so tudi v glavah gorenjskih voditeljev pojmi o ofenzivnosti »jasni in bodo začeli takoj kuriti z lastnimi silami, ne glede na našo pomoč«.

Pri ocenjevanju souvažnika pa Kidrič, očitno z željo, da bi hrabil, med drugim pravi: »Ob pomankja- nju lastnih vojaških sil Nemci upo- rabljajo štajerske prostovoljce in domačo izdajalsko sodrgo. Ta ban- da je sicer sila strahopetna in se gre partizane. Vseposod postavlja po- noči zasede, znana so jim skrivna pota in naši so doslej padali kot muhe. No, zdaj bodo pričeli tej sodrgi po svoje kuriti na nov način in upati je, da jo bo minilo, vsaj počasi...«

Glede souvažnikove moči se je Kidrič zaradi pomankanja ob- veščevalnih podatkov uštel. V tem času je bil tu poleg več sto orož- nikov, raztrgancev in drugih sou- važnikovih oddelkov, namenjenih za boj proti partizanom na Go- renjskem, tudi večji del 19. poli- cijskega polka s tremi bataljoni, kar vse je zneslo čez 3000 mož.

Gorenjsko so Nemci tedaj raz- delili na tri operativna področja: za okrožje Radovljica, za okrožje Kranj in za okrožje Kamnik. Drugi, tretji in peti policijski bataljon tega polka so svoje čete imeli na Brezjah, v Kranju, na Jesenicah, na Bledu, v Domžalah, v Kamniku itd.

Za izdajalsko sodrgo, pri čemer so mišljeni raztrganci, pa ne more- mo trditi, da je bila strahopetna, marveč v resnici zelo napadalna in nevarna. Ob tem si je tudi težko predstavljati, kako bi maloštevilni gorenjski partizani v tej zimi mogli preiti v ofenzivo, saj je bilo konec decembra 1942 v vsej pokrajini s- terenski delavci vred le okoli 300 partizanov, (Edvard Kardelj v svojem poročilu Titu 14. 12. 1942 go- vori o »nekaj preko 300 ljudi«). (»Jesen 1942«, IZDG, Ljubljana, 1963), od tega v Kokrškem odredu le dobra tretjina ali okoli 110 borcev.

Hkrati z omenjenimi napotki in pismom tovarišu Leskožku je glavno poveljstvo slovenske partizanske vojske dne 1. decembra 1942 poslalo ustrezno povelje tudi štabu 1. grupe odredov. Ob tej priliki glavni štab ob svetlem spominu padlih junakov Jožeta Gregorčiča-Gorenjca in Loj- zeta Kebeta-Stefana, komandanta

in politkomisarja 1. grupe odredov, poziva novi grupni štab k prisegi, naj se neusmiljeno maščujejo faš- stičnim krvolokom. Povelje 1. grupi odredov našteva naslednje naloge:

POZIVLJANJE POLITIČNEGA IN VOJAŠKEGA DELOVANJA NA TERENU, A TUDI NOVE IZGUBE

- naj takoj preide v ofenzivne akcije in naj »ne ostaja pri defen- zivni in zgolj diverzantski taktiki«;
- naj tolče okupatorjevo živo silo in izdajalsko sodrgo;
- osvaja naj souvažnikovo orož- je;
- predvsem pa naj nemški mobi- lizaciji gorenjskih mož in fantov, namenjenih vzhodni fronti, zoper- stavijo svojo, množično partizansko mobilizacijo!

Le z večjo ofenzivnostjo naj bi varovali kadre, ki so jih v 1942. letu že zaskrblyujoče veliko izgubili. Z istim poveljem je bil imenovan tudi novi štab 1. grupe odredov, v katerega so prišli Stane Starc-Fa- zan kot komandant, Vinko Hafner kot politkomisar, Stane Kersnik-Jelovčan kot namestnik politkomi- sarja, Franc Ravbar-Marko Boršt- nik (Vitez) kot obveščevalni oficir.

Za maloštevilne partizanske eno- te te naloge niso bile lahke, a prav zaradi maloštevilnosti je bila mobi- lizacija najvažnejša naloga. Borci, ki so bili poslani na teren, naj bi v prvi vrsti imeli pred očmi prav mobilizacijo.

Pri vsem tem se je osrednje vod- stvo dobro zavedalo, da brez pomoči od drugod Gorenjci, ki so izgubili že veliko vodilnega kadra, ne bodo kos vsem tem tako perečim nalogam. To vidimo iz Kidričevih pism in ugotovitev.

Glede tega je jasen tudi Edvard Kardelj. Kot član vrhovnega štaba NOV in POJ ter vodstva KPJ že po- urnitvi Borisa Kidriča v Gorenjsko 14. decembra 1942 poroča vrhovne- mu komandantu Josipu Brožu-Titu o razmerah v Sloveniji ter posebej na Gorenjskem in pravi, da je parti- zanska vojska na Gorenjskem vse 1942. leto delovala v hudih razme- rah. Ko pravi, da je padlo veliko borbenega kadra in da se je število borcev silovito zmanjšalo, zapiše tudi, »da smo jim nudili premalo pomoči, kar poizkušamo zdaj nado- knaditi«. Na koncu tudi pravi, da se je pred nekaj dnevi vrnil v Gorenjsko tudi Boris Kidrič-Peter in da »smo v zvezi s tem sprejeli neke sklepe glede učinkovitejše pomoči Gorenjcem«.

Vendar pa do te tako potrebne pomoči potem ni moglo biti nič. Na Gorenjsko ni bilo ne bataljona ne Serčerjeve brigade, kaj šele »Tom- šičeve, pa Dolomitskega in Severno- primorskega odreda, kot beremo v kroniki Serčerjeve brigade. (Milan Guček: Serčerjeva brigada I. Knjiž- nica NOV in POS, Ljubljana, 1973, str. 64–66.)

Tako je Kidričev obisk v Poljanski dolini na Gorenjskem veliko prispe- val k razčiščenju pojmov o ofen- zivnosti in defenzivnosti, o mobiliza- ciji in širjenju NOG ter o razkrin- kanju in zatiranju bele garde na

Gorenjskem. Ob tej priložnosti je Boris Kidrič izročil Maksu Krmelju tudi dve fotografiji s Titovim por- tretom. To so bile tudi prve razgled- nice s Titom, ki so prišle na Gorenj- sko. Takoj zatem jih je tehnika v manjšem obsegu razmnožila.

A že med sestankom s člani PK KP za Gorenjsko je v bližini prišlo do manjšega spopada in Boris Kid- rič je tudi tod lahko občutil, kakšne so razmere v tej pokrajini; in to kljub dejstvu, da Kidrič tedaj ni mogel doseči levega brega Save, kjer je bil sektor Kokrškega odreda.

Razčiščenje pogledov glede na- daljnega delovanja in bojevanja pa je pripomoglo, da je tudi politično delo dobivalo večjo širino, da je začelo bolj oživljati in dobivati jasnejše oblike.

Vse te ugotovitve in napotki pa so veljali tudi za območje Kokrškega odreda, kjer so politični delavci spet oživljali delo na terenu.

Komaj se je Boris Kidrič vrnil na sedež CK KPS in glavnega povelj- stva, je gorenjsko pokrajinsko parti- škovo vodstvo na osnovi njegovih napotkov partijskim organizacijam v gorenjskih partizanskih enotah 7. decembra 1942 razposlalo skrbno sestavljena navodila. Navodila so govorila o mobilizaciji, o propagan- di, o akcijah, o vojaškem in poli- tičnem izgrajevanju ter še posebej o disciplini, ki je bila precejšnje uprašenje. Med drugim je v pismu navedeno:

»Z ozirom na današnji in posebno jutrišnji dan morajo partijske orga- nizacije organizirano, partiji pa še posebej z osebnim zgledom drugati disciplino v partizanskih enotah in njihovih partijskih organizacijah na višjo stopnjo.« In dalje: »Verjetni skorajšnji zlom Hitlerja in njemu sledeč prevzem oblasti po OF ter veliko pomajkanje kadrov še po- seben zahtevajo, da se partizanske enote in njihove partijske organi- zacije z uvo silo vržejo na siste- matično in načrtno VOJAŠKO IN POLITIČNO IZGRAJEVANJE partizanov in partijcev...«

To dokazuje, da vodstvo narod- nosvobodilnega gibanja na Go- renjskem tudi v najhujših zimskih razmerah ni izgubljalo optimizma. Tudi Boris Kidrič je kljub pravil- nemu stališču glede ofenzivnosti omalovaževal souvažnikovo moč na Gorenjskem, hkrati pa ob navduše- vanju za boj malce pretraval glede možnosti za širše in udarnejše delo- vanje gorenjskih partizanskih enot. Te pa so bile šibke in utrujene, sredi zime razpršene po raznih krajih.

S KAMNIŠKIM ALI 1. BATALJONOM PRED KOSTANJSKO PLANINO

Kamniškega bataljona poletna ofenziva ni prizadela — Se kar naprej je dosegal lepe uspehe, dasi- ravno so mu bili poslej souvažniki neprestano na sledi — Pogoste akci- je Kamniškega bataljona vedno bolj hkrati prebivalstvo in zaposlujejo okupatorja — V sosesčino pride tudi bojevit Moravski bataljon iz 2. grupe odredov — Morala raste, razrašča pa se tudi souvažnikovo vohunstvo in zasledovanje.

Zdaj se spet vrnimo h Kokršemu odredu, in sicer k njegovemu 1. ba- taljonu na Kamniško. O njem smo že povedali, da je prestal dolgotraj- no in silovito souvažnikovo ofenzivo skoraj brez izgub in da je v tem času pošiljal patrulje na teren.

Zadnja taka patrulja je šla na teren okrog 1. oktobra 1942.

(Se nadaljuje)

Sicer niso šli vsi šolarji iz soseske v trg. Samo nekateri starši so uvideli, da je to pač potrebno, kadar je čas učenja. In četudi jih bodo zaradi jezika psovali, kaj moreš. So pač taki časi. Mladež pa ne sme zaostajati.

Za Zdravka je določil prestop v novo šolo še učitelj, preden je odšel. Milčini in Borisovi materi pa je pomagala tržanka, da sta to uredili. Kar je najbolj vlekle otroke naprej, je bilo kolo, s katerim so se vsak dan vozili v šolo. In katerega otroka ne bi mikalo vsakdnev- no kolesarjenje? Zdej, ko so ti trije zahajali v trg, so se tudi med sabo bolj zblížali. Prej, v domači šoli, so bili pač samo znani sošolci, kajti vsak se druži bolj s svojimi sorodniki in sedežnimi sosedi.

Prva skrb, ki je trla Zdravka, je bila: S kom bom sedel v razredu skupaj? Toliko je že zvedel, da imajo v tržanski šoli samo dvosedež- ne klopi, dočim so v grapi bile tiste široke in dolge, v katerih je bilo včasih natrpanih po pet in še več učencev.

K sreči je bil v Zdravkovem razredu neki daljni sorodnik, za katerega plahi fantek iz soseske sprva niti vedel ni. In ta ga je poteg- nil k sebi v klopi in mu bodrilno povedal kar slovensko: Bova pa mi- dva skupaj. Saj mi boš pomagal? Sem že čul, da si bil v soseski za prvaka! Velja?

Nič rajši kakor njega ubogati! se je strinjal Zdravko.

Vsi trije iz grape pa so se zavedali od prvega dne, da so domačini in da je trg zanje tuji svet; ob vsaki priliki so iskali drug drugega in večkrat je zakrožilo med njihovim pogovorom: Mi iz soseske pa nismo taki! Tega pa pri nas ni bilo!

VALENTIN POLANŠEK

2

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Zdravko je hodil v šesti razred, onadva pa v četrtega, ker sta bila tudi mlajša. Ob vsakem odmoru so se stisnili v kakšen kot dvori- šča ali poslopja in so si bolj šepetaje izmenjavali dnevne novice. Ugotavljali so, da jih tržaški šolarji večji del ne štejejo za svoje, da jih celo prezirajo in se iz njih norčujejo, zlasti, če je kdo iz soseske v nemškem poskušanju spregovoril kako preočito jezikovno napako. Te pa so delali, zato so raje čim bolj molčali. Kaj kmalu pa je Zdravko opažal, da so bili najbolj zopni kaki prevzetni priseljenci, ali tudi taki, ki so znali drugače malo po domače.

Milka, Boris in Zdravko pa so vselej hodili skupaj domov. Nazaj grede se niso mogli vso pot peljati s kolesom, bilo je mnogo klancev vmes. Zato so vozila tiščali, kar pa je bilo za malo Milko vseeno dosti naporno.

Hugo se je meni danes posmehoval in me dražil, da sem čuš. Kaj pa je to, čuš? je vprašala Milka. Zdravko jo je spremljal z živimi očmi.

Zatožila bi ga učiteljci! Ali pa bi ti, Boris, ko si bolj zgovo- ren? se je sestra zazrla v brata.

Mojduš, ali ne veš, zakaj nam pravijo čuš? Vprašaj mamo! To je grda žalitev za vse nas, ki slovensko govorimo! se je začudil Boris, ker dekle žaljivke ni razumela.

Zdravko pa je dejal: Le čakajmo, ga bom pa jaz dobil v pest, saj ga večkrat vidim s Plavčevimi otroki skupaj tukaj v grapi. Potlej bom pa tak naredil z njim kot takrat s Tesarjevim, ko mi je rekel »kmečko teslo«.

Zdravko je pomislil: Tisti Tesarjev me je že prvi dan dražil, ker sem ga v razredu tako pokidal, ko nisem prav nič povedal na vpraša- nje nadučitelja, zakaj me je naš domači učitelj poslal v šesti razred. Menda so moje besede bile nekako tako sestavljene, da je bilo razu- meti, češ z učiteljem bova šla v šesti razred, da me bo potlej poslal v tiste šole, kjer se »novi učitelji delajo«. Moral bi reči »gospod učitel- ja«, pa sem jo kar po domače vsekaj. Menda je bilo še nekaj slovenskih besedi med mojo nemščino.

Ali od prvega spisa naprej pa je dobro. Tudi narek sem naj- boljši pisal. Nadučitelj se je čudil: Neverjetno, pismeno je odlično, ustmeno pa ga še precej lomi! Vsekakor, moj sedežni sosed Hanzi me je potprepal po ramenih, ker je tudi on dobil dvojko v nareku. Zdej si je tudi sosed pred mano v klopi, Franči, izmislil nekaj: Pri vsakem pismenem delu pomaka svoj peresnik v najin črniličnik, pri tem hitro malo pogleda, kako sem jaz napisal. Naj kar gleda! Meni se Franči prav tako dopade. Šele dober je. Vselej ima dobro kmečko malico s sabo. Pa za mene vedno kaj odpade. Franči je doma na prvi kmetiji tik nad trgom, kjer se začena naša grapa. Ali sosed za mojim hrbotom Maksi? Ta je preveč nestrpen. Vedno me žoka v hrbet, ako dvignem roko, in hoče vedeti: Kako? kako? Pa če mu tudi povem. Dlan nastavim na usta, da odnese moje besede nazaj mimo mojega levega ušesa k Maksiju. Pa me ne razume. Je precej zavaljen. Hoče pa vedno od mene kaj slišati! Maksi je prav tako iz okolice, dalje v dolini notri doma. Brata ima v petem razredu, prava fejlja, a pri učitelji za risanje pa je dobro zapisan. Maksi drugega nima, da bi se nekako oškodoval za moje usluge, pa mi obljublja, da mi bo poma- gal, če bi me kdaj kak tržanski paglavec hotel namahati.

ANICA AŽMAN

5

DAN NOČE ZASPATI...

ERIK RDEČELASI IN ZELENA DEŽELA

Pred približno 1000 leti je prišla flota 14 vikinjskih ladij v fjerne jugozahodne Grönlandije. Za seboj so imeli težko plovbo skozi led in vihar v najsevernejšem delu Atlantika. 25 do 35 ladij je zapustilo Island, samo 14 jih je doseglo cilj. Ostali so se morali vrniti, ali pa so postali žrtev Atlantika.

Vodja ekspedicije, katerega cilj je bil zasedba nenaseljene- ga dela Grönlanda, je bil Erik Rdečelasi, imenovan tudi Rdeči Erik. Rojen je bil na Norveškem. Ker je bil obdolžen umora, je zbežal na Island. Tudi tam se je prepiral s sosedi in enega umoril. Kot izobčenec je moral Rdeči Erik zapustiti tudi Island. Pustolovska žilica mu ni dala miru. Odpravil se je spet v svet. Plul je proti zahodu in pristal na jugozahodnem delu

Grönlanda. Nekaj časa je raziskoval velike dolge fjerne in nji- hova lepota se mu je vtisnila tako globoko v spomin, da se je po treh letih izobčenja vrnil na Island, da bi pripravil ekspedicijo, ki bi se hotela preseliti na Grönland. Otok je imenoval Grön- land — zelena zemlja zato, da bi pridobil ljudi, ki bi hoteli z njim v neznano deželo. Prijavilo se je od 400 do 500 mož, žena in otrok, ki so bili pripravljeni, da se tam naselijo in ustanovijo kolonijo. Leta 985 so odpluli v smeri Grönlanda.

Ladje so napolnili z domačimi živalmi, z orožjem, orodjem in hrano, za pot in za začetek življenja na otoku. Naselili so se na obeh straneh Osterbygda in Vesterbygda.

Za sebe in družino je Erik Rdečelasi izbral prostor na- duvito lepi planini na koncu plodnega Tunugdliarfik fjorda. Sam ga je imenoval Brattahild. Razvaline tega vikinjskega posestva so vidne še danes. Tja se pride po polurni vožnji z motornim čolnom od letališča Narssarsuaq in je v bližini današnje ovčjejeke farne, imenovane Qaqsarsuk.

Takoj po prihodu iz Islanda na Grönland so pričeli z grad- njo naselij. Za gradnjo so uporabljali isti material kot na Islan- du: kamen in šoto. Posestva so bila res solidno zgrajena. Še danes so vidni temelji in se lahko loči, kaj je kje bilo, na primer, kje so kurili, kje so spali, kje so imeli shranjena živila, kje je bil izhod.

Ker trgovskih zvez med Islandom in Norveško ni bilo, so se morali vzdrževati popolnoma sami.

Možje so prebili čas na lovu in ribolovu. V bližini naselja so lovili severne jelene in morske pse. Večkrat so šli za dalj časa na lov proti severu na severnega medveda in na mrože. Koža in zobje so bile zelo cenjeni.

Vesterbygd je bila najsevernejša naselbina Vikingov. Lovske karavane so pa prišle še dlje na sever vzdolž zahodne obale. Viden dokaz za to je mali obdelan kamen, katerega so našli na 72 stopinj 58 minut severne širine. Od tu so odkrivali še druga ozemlja in tudi današnje severno Ameriko. Erikov sin Leif je večkrat potoval v to gozdno in vabljivo deželo. O kakšni daljši preselitvi v Ameriko ni bilo govora.

Po številu odkritih gospodarstev je bilo v času največjega razcveta, okoli leta 1200 do 1300, okrog 4000 do 5000 prebivalcev. Zakaj je to ljudstvo že okrog leta 1500 popolnoma izumrlo, se še danes natančno ne ve. So različne domneve. Ena od teh pravi, da so istočasno z Vikingi prišli s severa Eskimi, ki so lahko nordijske priseljence premagali. Dokaza za to ni. Drugi

spet pravijo, da so se Vikingi pomešali z Eskimi in od njih pre- vzeli navade. Obstoji tudi domneva, da so postali zaradi ozkega krvnega sorodstva degenerirani. Slabi življenjski pogoji, po- manjkanje zvez z Norveško in Islandom, poslabšanje podneb- nih razmer so tudi omenjeni kot vzrok izginotja Vikingov.

Določenega odgovora za to ni. Hans Egede, ki je leta 1721 prišel na Grönland raziskovat, ni našel niti enega Vikinga, ampak le razvaline njihovega naselja.

Namesto pričakovanih rojakov je našel samo Inuite, kakor se Eskimi sami imenujejo; to so prvotni prebivalci Grönlanda. Če Eskimi novodošlemu pomagajo nositi prtljago, potegniti njegov čoln na suho, pokažejo s tem, da je dobrodošel, drugače pa mirno stojijo in se ne ganejo. Možje uporabljajo majhne čolne, ki jih imenujejo kajaki. Za družino in hišno opremo pa imajo večje čolne, ki jih imenujejo umiak — ženske čolne.

Sodelovanje Danske in Grönlanda se je začelo že pred 260 leti s Hansom Egede. Potrebno je bilo Grönland naseliti, Eski- mom posredovati evropsko kulturo poleg njihove domače, jih oskrbeti z obleko in hrano. Poleg grönlandskega jezika so jih učili še danskega. Tako so se medsebojni odnosi povsem zblížali. Posebno v času tehnike je spoznanje navad drugih ljudstev veli- kega pomena. Mnogo Dancev se je naselilo na Grönlandu, sprejeli so njihov vsakdanjik in prevzeli njihovo samoupravo. Prijateljske zveze med obema narodoma ostanejo v spoznanju, da kljub velikim razlikam drug drugega cenijo. Grönland ima od prvega maja 1979 samoupravo v območju danske kraljevine, ki se imenuje Hjemestyr. To pomeni, da Grönland po zakonih danske vlade prevzema odgovornost za samostojno rešitev veli- kega števila odprtih problemov. Vsebinsko Hjemestyr ni mogoče dokončno definirati, ker se šele oblikuje.

Na Grönlandu imajo tudi svojo radiooddajno postajo, deželno biblioteko in poseben oddelek za šolstvo.

Grönland je tudi politično aktiven.

Grönlandski Landsstyre zastopa gospodarsko politiko, ki v prvi vrsti izkorišča naravne zaklade dežele. Povečanje proizvod- nje in odlični izdelki omogočajo izvoz. S tem bodo imeli tudi ljudje večji zaslužek in ne bo nezaposlenosti. Lastne izdelke, ki pomenijo istočasno tudi gospodarski razvoj naselij, izvažajo, uvažajo pa hrano. Finančna politika Landsstyre usmerja uvoz in izvoz. Če opazijo, da bi uvožene stvari lahko naredili doma, takoj ukrepajo.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 166. seji izvršnega sveta OS Radovljica 10. novembra so obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o usmerjeni družbeni izgradnji soseske Center v Lescah. Največ pozornosti v nadaljnjih razpravah so posvetili revalorizaciji programov SIS družbenih dejavnosti za 1981. leto in predlogu izhodišč za pripravo odloka o proračunu občine Radovljica za 1982. leto. Na seji so prešli tudi izvajanje programa prihodkov in odhodkov proračuna občine Radovljica za obdobje januar-oktober 1981.

Komite OK ZK Radovljica je na 23. seji 4. novembra podrobno obravnavalo delo delegacij in delegatov občinske konference ZK Radovljica v občinski konferenci SZDL in njenih organih. V 15 koordinacijskih odborih je vključeno 15 delegatov OK ZK, razen tega pa so delegati OK ZK zastopani še v 8 svetih in dveh komisijah SZDL. Beseda je tekla tudi o drugih oblikah delovanja članov ZK v SZDL in ZSMS ter o organizacijsko kadrovskih pripravah na volitve v ZK.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na razširjeni seji 13. novembra, na kateri so sodelovali tudi člani izvršnega sveta, predstavniki večjih in izvoznih delovnih organizacij ter RK SZDL, obravnavalo resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana občine Radovljica za obdobje 1981-1985 v letu 1982. Sočasno so na seji razpravljali tudi o resoluciji SRS za 1982. leto.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 36. seji 17. novembra po temeljiti razpravi o občinski resoluciji za leto 1982 ter izvajanju letošnjih gospodarskih načrtov spregovorilo o poteku priprav na sejo sveta OS ZSS Radovljica o uresničevanju socialne politike v občini. V nadaljevanju se je pregledali dosedanje izvajanje postopkov evidentiranja kandidatov za volitve 1982 ter potrdili predloge za izvolitev delegatov za III. konferenco Zveze sindikatov Slovenije.

Predsedstvo občinskega odbora ZB NOV Radovljica je na 31. seji 12. novembra v pripravah na sklepno razpravo v okviru SZDL obravnavalo resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana občine Radovljica in republiško resolucijo za prihodnje leto. Na dnevnem redu so bila še nekatera organizacijsko-kadrovska vprašanja, predvsem pa seznanjanje članov predsedstva s potekom kadrovskih priprav in postopkov na volitve 1982. leta.

Na skupni seji predstavnikov izvršnih odborov vseh SIS družbenih dejavnosti radovljiške občine 12. novembra so spregovorili o predlogu izdelave študije o organiziranju delovne skupnosti skupnih strokovnih služb SIS. Študijo bi izdelali izvedenci Visoke šole za organizacijo dela preko izvajalca Delavske univerze Radovljica. Vsekakor bo po enoletnih pripravah potrebno kar najresnejše pristopiti k uresničevanju sklepov skupščin SIS, za kar bo, kot kaže, tokrat dana tudi potrebna strokovna osnova.

Svet za planiranje in ekonomsko politiko pri občinskem svetu ZSS Radovljica je pod predsedstvom Kemala Alibegovića

12. novembra s strokovnega in družbenopolitičnega vidika predložil mnenja in pripombe z javnih razprav o resoluciji izvajanja dogovora o temeljnih družbenega plana občine in republike v 1982. letu. Svoja stališča je svet posredoval z gradivom za predstavo OS ZSS in OK SZDL Radovljica.

V pripravah na zvezno posvetovanje o aktivnostih družbenih organizacij in društev v prihodnjem letu, ki bo konec novembra na Zvezni konferenci SZDL Jugoslavije, je tudi koordinacijski odbor za družbene organizacije in društva pri predsedstvu OK SZDL Radovljica pričel zbirati podatke za gradivo za to razpravo. Gre predvsem za to, če bo tudi v radovljiški občini katera od 12 občinskih organizacij zvez oz. društev prihodnje leto organizirala večje posvetovanje, simpozije, seminarje, športna ali druga tekmovanja in srečanja. Predvsem je tokrat potrebno ugotoviti vire financiranja. O tem morajo nemudoma poročati koordinacijskemu odboru vse občinske zveze in društva.

Na 10. seji sveta za informiranje pri predsedstvu OK SZDL Radovljica 16. novembra so razčlenjevali devetmesečni obračun časopisnega podjetja Glas iz Kranja ter povzetek poslovnega poročila, ki ga je podal radovljiški delegat v izdajateljskem svetu CP Glas Mirko Birk. V nadaljevanju se je prav tako pregledali tudi devetmesečno poročilo z oceno uspeha do konca leta 1981 lokalne radijske postaje Triglav Jesenice. Povzetek in stališče programskega sveta je posredoval predstavnik LRP Triglav.

V prostorih izobraževalnega centra republiškega sveta ZSS v Radovljici je bilo 29. oktobra posvetovanje strokovnih in vodilnih delavcev skupnosti otroškega varstva in socialnega skrbstva gorenjskih občin, predstavnikov gorenjskih DPO in predsednikov izvršnih svetov gorenjskih občinskih skupščin. Namen posveta je bil medsebojno seznanjanje o dosedanjem uresničevanju nalog socialne politike v občinskih skupnostih otroškega varstva in dogovor za skupna izhodišča v nadaljnjem delu na tem področju. Razprava sodi v okvir priprav na 3. konferenco Zveze sindikatov Slovenije, ki bo obravnavala izvajanje sklepov socialne politike na področju varstva otrok v združenem delu in KS.

Osnovna organizacija ZSMS Zasip je v soboto, 31. oktobra, organizirala na celotnem območju krajevne skupnosti Zasip tekmovanje mladih občine Radovljica v obrambnih veščinah.

Med obiskom v Sloveniji konec oktobra si je delegacija romunskih sindikatov delavcev gozdarstva, lesarstva in gradbenega materiala ogledala eno od delovišč Gozdnega gospodarstva Bled. Romunski gostje so se z delavci pogovarjali o njihovih življenjskih pogojih in socialni varnosti.

Delavci tovarne mehanizmov Iskra Lipnica od februarja letos izdelujejo predvsem različne impulzne številce za zahodnonemško tržišče, ki ga zastopa firma IRION. Naročil imajo toliko, da jim ne preostane drugega, kot da delajo v treh izmenah. Do konca leta načrtujejo izdelavo najmanj 500.000 števk, kar naj bi jim navrglo prav toliko deviznih mark.

Na 4. konferenci Ljubljanske banke - Temeljne banke Gorenjske - poslovne enote Radovljica 30. oktobra so delegati presojali izvajanje investicijske politike LB na Gorenjskem v letu 1981, sprejeli srednjeročni plan LB Temeljne banke Gorenjske za obdobje 1981-1985 ter predlog srednjeročnega plana

Združene banke Ljubljana. Podprli so predlog vzdrževanja oz. prenosa trafo-postaje in kablovske visoko in nizke napetosti LB v Temeljni banki Gorenjske Kranj.

Po poročilu sekretariata za občo upravo in družbene dejavnosti OS Radovljica je od 1. januarja do 31. oktobra realizirano 125.820.872 din ali 90,90 % plana prihodkov občinskega proračuna za 1981. leto. Odhodki proračuna za desetmesečno obdobje pa so znašali skupaj 103.087.606 din, kar je 74,5 % načrtovanih proračunskih odhodkov za leto 1981.

Na območju radovljiške občine uspešno deluje sedem lovskih druščin, ki so na osnovi zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč že sprejele lovske gospodarske načrte in sporazume o dodelitvi lovišč. Načrte in sporazume bo pred koncem leta sprejela tudi občinska skupščina Radovljica. Vseh sedem lovskih druščin razpolaga s 30.695 ha lovne in 1.397 ha nelovne površine.

V prostorih informacijsko dokumentacijskega centra za oblikovanje v Ljubljani, Igriška 5, so v torek, 10. novembra, popoldne svečano odprli razstavo »Industrijsko oblikovanje pletenine«, ki jo je pripravila delovna organizacija Almira Radovljica v sodelovanju z Gospodarsko zbornico Slovenije in Društvom oblikovalcev Slovenije.

Zadnje dni oktobra je bil Bled gostitelj tridnevnega, tokrat 29. zbora gostinsko turističnih delavcev Slovenije, ki se ga je udeležilo nad 700 gostincev in uglednih gostov. Prvega dne so gostinski učenci prikazali razstavo jedil in pijač ter pogrnikov, sledila so razna tekmovanja. Sočasno so bila tudi koristna posvetovanja o vlogi gostinstva in turizma. Letos so prvič pripravili tudi razstavo spominkov.

Na 13. tekmovanju za najprizadenejši turistični kraj v Sloveniji, na katerem se je potegovalo za naslov najboljšega nad 220 krajev, je zaslužno osvojila prvo mesto Radovljica. Zasluga gre TD in KS, pa tudi vsem občanom, ki so poskrbeli za red, čistočo in okrasili svojo okolico.

Prizadevni člani DPD Svoboda Rudi Jedretič Ribno so v nedeljo, 15. novembra, zvečer v tamkajšnjem združenem domu priredili svečano prireditev ob stotem nastopu pionirske in prvem nastopu odrasle folklorne skupine. Pionirji, ki so se izkazali že na številnih domačih in tujih prizoriščih, so zaplesali star program v novi obliki, odrasla skupina pa je prikazala gorenjske svatovske pleske.

V organizaciji sindikalne konference pri DO Iskra Elektromehanika Kranj v avli ATC Iskra na Laborah od 6. do 20. novembra razstavlja svoja platna blejski akademski slikar Janez Ravnik. Pred tem je že v teh prostorih razstavljal svoja dela tudi slikar Albin Polajnar iz Bohinjske Bistrice.

Koordinacijski odbor za proslave pri predsedstvu OK SZDL Radovljica je v začetku novembra izoblikoval osnutek programa proslav in prireditev občinskega pomena za leto 1982. Teh bo devet: dan OF, 1. maj, štafeta mladosti, občinski praznik, spominška svečanost na Lipniški planini, dan mrtvih, dan republike, spomin zmage mrtvega bataljona na Pokljuki in dan JLA. Določeni so kraji, nosilci in izvajalci proslav in prireditev. Sklep o potrditvi bo sprejelo predsedstvo OK SZDL Radovljica pred koncem leta 1981.

V RADOVLJICI JE BILO TEKMOVANJE SPLOŠNIH ENOT CIVILNE ZAŠČITE

Občinski štab civilne zaštite občine Radovljica je v nedeljo, 15. novembra, uspešno organiziral tekmovanje splošnih enot civilne zaštite iz krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela radovljiške občine.

Nedeljsko tekmovanje v Radovljici je bilo preverjanje znanja splošnih enot civilne zaštite, ki so jih začeli ustanavljati v zadnjem času. Te enote s posebej določenimi nalogami delujejo predvsem v vaseh, manjših delovnih organizacijah in stanovanjskih blokih, skratka tam, kjer ni specializiranih enot civilne zaštite.

Čeprav so te enote imele zelo malo časa za priprave na tekmovanje, so pokazale zelo dobro znanje in usposobljenost. Tekmovanje je obsegalo vaje reševanja ranjenca, gasilske ter druge veščine. Komisije, ki so spremljale tekmovanje, so največ točk prisodile ekipi splošne enote civilne zaštite Knjigoveznice Radovljica.

Po končanem tekmovanju so vse ekipe prejele diplome, zbranim pa sta spregovorila Janko Rozman, načelnik sekretariata za ljudsko obrambo skupščine občine Radovljica in Borut Kobal, predstavnik republiškega štaba za civilno zaščito Slovenije.

Po končanem tekmovanju so se sestali člani organizacijskega odbora za izvedbo tekmovanja in člani občinskega štaba civilne zaštite občine Radovljica in podali oceno in krajšo analizo poteka tekmovanja. Kot so

ocenili, je bilo uspešno izvedeno, vse ekipe pa so pokazale zelo dobro znanje, kar je dokaz, da v svojih sredinah aktivno delujejo in uresničujejo naloge s področja civilne zaštite. Podali so tudi več predlogov, kako naj bi takšna tekmovanja

V SILI SPOZNAŠ PRIJATELJA

Počitnice so minile, kot bi trenili. Spet smo se zbrali v šoli. Pričakala nas je domača in gostoljubna, vendar nekoliko neurejena. Ne mislimo na učence, učitelje ali razrede, zaskrbelo nas je, ker še obnovitvena dela na stopnišču in v kuhinji niso bila zaključena.

No, stopnice so bile kmalu nared, šolski zvonec nam je že pridno pozvaljal, le iz kuhinje še ni dihalo. Dela so se zavlekla in zbrali smo se, da bomo lačni.

Razveselila nas je novica, ki nam jo je sporočil tovariš ravnatelj po zvočniku, da bomo kljub težavam v kuhinji dobivali šolsko malico in kosila. S kosili nam bo namreč priskočila na pomoč TOZD VERIGA. Veseli smo bili mi, skrbni so bili rešeni posebej starši, ki delajo v več izmenah. Za njihove »rogovilčke« je bilo poskrbljeno. Hrana je bila okusna, dobra. Radi smo jo jedli tudi zato, ker smo vedeli, da to jedo tudi naši starši, delavci, ki nam omogočajo brezskrbno otroštvo.

November se nagiba v drugo polovico in naša kuhinja je dobila novo obleko. Hvaležni smo TOZD Veriga za pomoč v stiski. Veseli smo, da živimo v takem kraju, ki zna prisluhnuti našim željam in potrebam. To posebej velja za delovne organizacije Veriga, Žito, Murka, prav tako pa krajevno skupnost, družbenopolitične in družbene organizacije, kot so ZB NOV, SZDL, ZSMS, društvo prijateljev mladine in Rdeči križ. Potrudili se bomo, da bomo po

organizirali v prihodnje. Predvsem so se zavzeli, da bi spremenili datum, saj mesec november zaradi pozne jeseni ni najbolj primeren, poleg tega pa so tudi predlagali, da bi v okviru točkovanja na tekmovanju upoštevali tudi aktivnosti in preverjanje znanja splošnih enot civilne zaštite tudi pri drugih akcijah v njihovih sredinah.

Vrstni red najboljših ekip: 1. Knjigoveznica Radovljica, 2. Zdravstveni dom Bled, 3. Krajevna skupnost Radovljica I. ekipa, 4. Zdravstveni dom Radovljica, 5. Almira TOZD Bohinjska Bistrica I. ekipa, 6. Krajevna skupnost Bled I. ekipa, 7. Krajevna skupnost Gorje, 8. Osnovna šola Radovljica II. ekipa, 9. Osnovna šola Gorje II. ekipa, 10. Krajevna skupnost Radovljica III. ekipa.

J. R.

POŽGANA RADOVNA POD SPOMENIŠKIM VARSTVOM

Srednja Radovna: Zidovje požgane Smolejeve hiše v Srednji Radovni (pri Lojzku), ki stoji tik za spomenikom žrtvam požganih v Radovni v letu 1944, so v letošnjem oktobru restavrirali. Nad odprtini, ki so bila okna, so namestili hrastove nosilne trame, vse zidovje (pore ali fuge), pa so skrbno očistili in prevlekli z močno fino cementno malto. Tudi venec celotnega oboka zidovja so zabetonirali s finim betonom. Tako je sedaj vse zidovje te požgane hiše dobro zavarovano pred nadaljnjim razpadanjem, kajti čas beži in zob časa je neumljen.

Vsa ta dela so opravljali delavci - člani ZB NOV Gorje pod strokovnim vodstvom zavoda za spomeniško

varstvo iz Kranja. In prav je tako, kajti zidovje te hiše stoji tik ob cesti v Radovno in naj ostane trajen spomenik in opomin še poznim rodovom, da bo vsak mimoidoči vedel za kruto resnico, ki se je odvijala v tej gorski vasi med zadnjo svetovno vojno. Mrtvim v spomin, vsem nam pa v opomin!

V Srednji Radovni je takrat pogorelo 12 hiš in gospodarskih poslopj. Dve kmetiji sta se po vojni sami postavili na noge in si obnovili hiše in gospodarska poslopja (ali si postavili povsem nove). Vse ostale hiše in gospodarska poslopja pa so bolj odmaknjena od glavne ceste in jih večino že prerašča mahovje in srobot.

Jože Ambrožič

GRADI SE NOVA TRGOVINA

Spodnje Gorje: V letošnji jeseni je začelo SGP GORENJEC iz Radovljice graditi novo samopostrežno trgovino v Spodnjih Gorjah. Gradnjo te trgovine financira iz lastnih sredstev veletrgovina SPECERIJA Bled. In

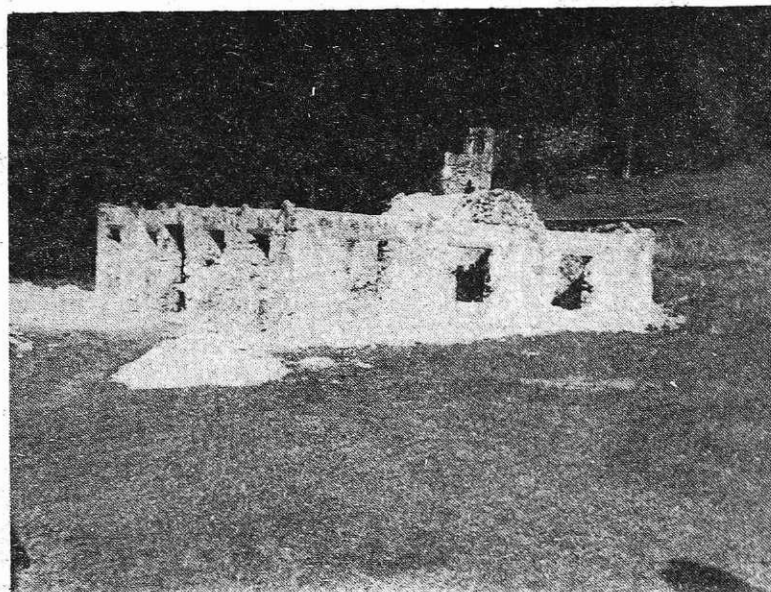
kot obljubljajo gradbeni delavci gradbenega podjetja, bo ta trgovina predana namenu že 15. decembra letos.

Trgovino v Spodnjih Gorjah gradijo ob sedanji klasični trgovini istega trgovskega podjetja. Ko bo nova samopostrežna trgovina začela posloovati, bodo prostore sedanje trgovine preuredili v skladiščne prostore nove trgovine. Urejšajo tudi centralno kurjavo, da bodo vsi poslovniki prostori primerno ogrevani.

Da je tak korak SPECERIJE z Bleda ne samo potreben, temveč tudi nujen, govori že to, da so v letošnjem poletju zaprli staro trgovino ŽIVILA Kranj - TOZD Bled v starem predelu Spodnjih Gorj, na zloženem sončnem terenu pod to novo trgovino pa je nastalo v zadnjih letih prvaceto novo naselje. Vas Spodnje Gorje, ki spada pod krajevno skupnost Gorje, je največja vas v tej krajevni skupnosti z že več kot 200 hišnimi številkami (v to vas spadajo danes tudi Zgornje Laze in Mežaklja). V bližini je še vas Podhom, ki tudi nima svoje trgovine in bodo v tej novi trgovini kupovali tudi prebivalci te vasi.

Upajmo le, da bo postrežba solidna, kar pa SPECERIJA že uvaja v vseh svojih poslovalnicah.

Jože Ambrožič

Obnovili in zaščitili so ostanke požgane Lojzetove hiše v Srednji Radovni (Foto J. Ambrožič)

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

UKREPI ZA URESNIČITEV SKLEPOV 15. SEJE SKUPŠČINE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI SRS

Skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije je na svoji seji 23. septembra sprejela vrsto sklepov, ki pomenijo naloge za občinske zdravstvene skupnosti in zdravstvene delovne organizacije v zvezi z uresničevanjem resolucijskih usmeritev in zahtevajo stabilizirano in racionalno uresničevanje zdravstvenega varstva. Istočasno pomenijo sprejeti sklepi tudi zaostrovanje odgovornosti vseh nosilcev planiranja na področju zdravstva in za dosledno izvajanje nalog, ki izhajajo iz sprejetih planskih dokumentov.

Samoupravni organi občinskih zdravstvenih skupnosti Gorenjske so že pri polletnem pregledu prihodkov in odhodkov analizirali poleg finančnih tudi vrsto drugih problemov na področju zdravstvenega varstva in o celotni problematiki s posebno informacijo seznanili delegate skupščin zdravstvenih skupnosti in politične in druge dejavnike.

Sklepi, katerih uresničevanje zahteva zdravstvena skupnost Slovenije, so vsebinsko že vključeni v ustavitvene in varčevalne programe zdravstvenih skupnosti Gorenjske, pa tudi v samoupravne sporazume o svobodni menjavi dela v letošnjem letu. Iz dosedanjih obravnav in sprejetih ukrepov v zvezi z reševanjem te problematike lahko ugotovimo naslednje:

I. Naloge, ki izhajajo iz samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah za delitev dela na področju zdravstva v SR Sloveniji, so vključene v planske dokumente zdravstvenih skupnosti in se že uresničujejo prek sporazumov o svobodni menjavi dela. Uresničevanje sprejetih nalog se odraža v naslednjem:

— Uvedena je nega občanov na domu v vseh zdravstvenih skupnostih Gorenjske, saj je bil v svobodni menjavi dela za izvajanje te dejavnosti priznan dodatni kader. Pri organiziranju te dejavnosti se je pokazalo, da zdravstveni službi manjkajo strokovno-doktrinarna izhodišča za konkretno opredelitev, kaj zdravljenje in nega občanov na domu obsega, oziroma ustrezna opredelitev strokovne in laične nege na domu. Izračuni so pokazali, da je širjenje nege na domu smotno le tedaj, ko začne primanjkovati postelj v bolnišnicah, ker je nega na domu cenejša od širjenja posteljnega kapaciteta. Dokler pa je posteljnega fonda dovolj, je ta po sedaj veljavnem sistemu vedno poln, ne glede na razvitost nege na domu. V takem primeru povzroča nega na domu le dodatne stroške. Uvajanje zdravstvene nege na domu mora biti postopen proces, da bi dolgoročno prinesel pozitivne rezultate, ne pa le dodatnih stroškov.

— Plan bolnišničnega zdravljenja je v letu 1981 nižji od posteljnega kapaciteta kar velja predvsem za splošno bolnico Jesenice in Psihiatrično bolnico Begunje.

V teku je tudi proces zmanjševanja posteljnega fonda in to predvsem v bolnici v Begunjah, nekaj tudi na Jesenicah in na Golniku. Istočasno pa je že sedaj preveliko koriščenje bolnišničnega zdravljenja izven regije, predvsem zato, ker so domače kapacitete premajhne. V občinskih zdravstvenih skupnostih Jesenice in Radovljica je skupni odliv 9 %, kar lahko štejemo za normalno število kliničnih primerov. V občinski zdravstveni skupnosti Kranj je zdravljenja izven regije že 20 %, v Skofji Loki že 30 % in v Trzinu 10 %. Cena bolnišničnega oskrbnega dneva je izven regije za precejšen odstotek višja kot doma. V internih oddelkih je oskrba višja kar za 66 %.

Racionalizacijo bolnišničnih kapacitet pomeni tudi ukinitve otolskega oddelka Splošne bolnice Jesenice, ki je lociran v Kranju. Izračun namreč kaže, da zdravljenje v kliničnem centru ne bo bistveno dražje.

— V mesecu juliju letos je bil sprejet v okviru sestavljene organizacije Gorenjski zdravstveni center Kranj samoupravni sporazum o delitvi dela med osnovno, specialistično in bolnišnično dejavnostjo, oziroma o večstopenjski diagnostiki. Sporazum se je začel izvajati v drugi polovici leta.

V vseh temeljnih organizacijah SOZD Gorenjski zdravstveni center so že v letu 1980 sprejeli in v letu 1981 izvajali stabilizacijski ukrep, s katerim so zmanjševali obseg vseh oblik dela prek rednega delovnega časa. V nobeni TOZD ne znaša delo prek rednega delovnega časa več kot 12 % (Splošna bolnica Jesenice), medtem ko je v vseh ostalih TOZD mnogo nižji, konkretno v osnovnem zdravstvu Gorenjske 7,6 %.

— V sporazumih svobodne menjave dela med zdravstvenimi skupnostmi Gorenjske in zdravstvenimi organizacijami imamo že tretje leto vgrajene stimulativne in destimulativne elemente — rizike, ki usmerjajo zdravstvene organizacije v racionalno izvajanje zdravstvenega varstva.

II. V zvezi z uresničevanjem določil samoupravnega sporazuma o skupnih temeljnih planov zdravstvenih skupnosti je ugotovljeno:

— S priznanim prioriteto osnovnega zdravstvenega varstva in načrtovanjem programov zdravstvenega varstva uresničujemo postavljene planske naloge.

V letu 1981 je bil med izhodišči za svobodno menjavo dela sprejet

sklep, da se bolnišnice kadrovske ne širijo, ampak da se s povečanjem kadra in preusmeritvijo sredstev omogoči širitev osnovnega zdravstva, zlasti zdravstvenega varstva otrok in mladine ter nege na domu. V gorenjskih bolnišnicah je sedaj obseg tega zdravljenja in poprečna ležalna doba pod republiškim povprečjem. V devetih mesecih letos je Splošna bolnica Jesenice realizirala za 2 % manj bolniško oskrbnih dni kot v enakem obdobju lani. Poprečna ležalna doba je znašala 8,6 dni.

— Ob vseh prizadevanjih za racionalno koriščenje posteljnega kapaciteta ugotovljamo, da to ne bo bistveno izboljšalo osnovnega zdravstvenega varstva. Bolnišnične kapacitete močno koristijo uporabniki zagotovljenega programa, katerega uresničevanje zagotavljamo prek republiške solidarnosti. Sedanji sistem solidarnosti v nekem smislu celo stimulira neracionalno koriščenje, saj vpliva na višjo ali manjšo obveznost do solidarnosti (republiške).

III. Gorenjske zdravstvene skupnosti so v mesecu septembru sprejele predlog samoupravnega sporazuma o postopku in načinu uveljavljanja pravic uporabnikov, razen v Kranju in Radovljici, kjer bodo o tem razpravljali v novembru.

V skladu z določili sporazuma smo v zdravstvenih skupnostih in njihovih strokovnih službah že racionalizirali vrsto administrativnih postopkov, v zdravstvenih organizacijah pa bo to možno, ko bomo na vseh ravneh uvedli zdravstveno informacijski sistem.

Investicijska poraba v gorenjskih zdravstvenih skupnostih je močno skršena, saj znaša celotni investicijski program za to srednjeročno obdobje le 160 milijonov.

Za nadaljnje uresničevanje sprejetih sklepov in nalog skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije in skupščin zdravstvenih skupnosti Gorenjske je zato potrebno:

— vsebinsko vgraditi sprejete sklepe in ukrepe v plane zdravstvenih skupnosti in zdravstvenih organizacij, v program zdravstvenega varstva in v sporazume o svobodni menjavi dela;

— zdravstvene organizacije Gorenjske, kot tudi Inštitut Golnik in klinične bolnice, bo treba dosledno strokovno in organizacijsko povezati, da bi odpravili nepotrebno podvajanje preiskav in storitev ter povečali učinkovitost zdravstvene službe;

— v skupščini medobčinske zdravstvene skupnosti bo treba sprejeti ustrezne samoupravne odločitve o ukinitvi očne bolnice Jezersko in otolskega oddelka Splošne bolnice Jesenice v Kranju;

— v svobodni menjavi dela v letu 1982 je treba upoštevati ugotovljene potrebe posteljnega fonda, in sicer za Splošno bolnico Jesenice 275 postelj, Psihiatrično bolnico Begunje 220 postelj, BGP 103, Inštitut Golnik 416;

— prek strokovnih teles je treba pripraviti strokovne opredelitve za izvajanje strokovne nege na domu in postopno razvijati to obliko dela zdravstvenega varstva tako, da bo pomenila racionalizacijo bolnišničnega zdravstvenega varstva;

— v svobodni menjavi dela še nadalje prek stimulacij in rizikov vključevati zdravstvene organizacije v racionalno potrošnjo in vključiti tudi lekarnje, v neposredni svobodni menjavi dela pa povezati prizadevanje kadrovske in varnostnih služb v organizacijah združenega dela materialne proizvodnje s socialno medicino dela, da bi tako zmanjšali bolezensko odsotnost;

— v zdravstvenih skupnostih in zdravstvenih organizacijah še nadalje dosledno izvajati sprejete varčevalne ukrepe in usklajevati obseg pravic iz zdravstvenega varstva z materialnimi možnostmi zdravstvenih skupnosti, oziroma združenega dela. Stane Torkar

OBČINSKA ZDRAVSTVENA SKUPNOST V DEVETIH MESECIH

Pregled prihodkov in odhodkov za obdobje devetih mesecev kaže še naprej zaskrbljujočo situacijo. Kljub izvajanju varčevalnih ukrepov ni mogoče več usklajevati stroškov zdravstvenega varstva z razpoložljivimi sredstvi. Prihodki so v pregledu prikazani po dejanskem stanju, odhodki pa le z oceno na osnovi dejanskih stroškov za osem mesecev.

PRIHODKI

Podrobnejši pregled posameznih postavk znotraj finančnega plana kaže dokaj različno realizacijo. Primerjava prispevka iz bruto osebnega dohodka in iz dohodka družbenega sektorja je otežena, ker je še skoraj ves januar 1981 veljal lanski sistem obračunavanja. Skupna realizacija obeh prispevkov je v obravnavanem obdobju znašala 98,1 %. Realizacija prispevkov zasebnega sektorja je bila v skupnem znesku obeh prispevkov dosežena 72,7 %, kar je bistveno slabše kot v družbenem sektorju. Približno enako je realiziran prispevek iz kmetijstva (72,5 %). Pri tem se odraža prenos teh nalog na pristojne uprave družbenih prihodkov. Med drugimi prihodki so posebej izkazani prispevki za zdravstveno varstvo upoko-jencev (B-2), v glavnem za mesec januar, nekaj malega pa je tekočega priliva iz drugih republik. Med drugimi prihodki (brez omenjenega prispevka za zdravstveno varstvo upoko-jencev) so izkazani naslednji zneski:

- obresti 6.189,95,
- odškodninski zahtevki 370 tisoč 366,05
- razlika v ceni in prenos salda od KC 85.977,70,
- prihodki od konvencij 179 tisoč 089,50.

ODHODKI

Nadomestila osebnega dohodka in povračila

Za to skupino odhodkov, katerih delež je v primerjavi s preteklimi leti manjši, je bilo načrtovano 22.449.000 dinarjev, porabljeno pa je bilo nekaj več. Vzrok višje realizacije je v upoštevanju januarskih izplačil nadomestil za nesreče pri delu in poklicne

PRIHODKI:

POZICIJE	Finančni načrt I-XI	Realizacija I-XI	Indeks
1. Prispevek iz dohodka družbeni sektor	172.330.000	157.633.000	91,5
zasebni sektor	167.160.000	154.140.000	92,2
2. Prispevek iz OD družbeni sektor	5.170.000	3.493.000	67,6
zasebni sektor	21.954.000	31.415.000	143,1
3. Prispevek od kmetijske dejavnosti	21.274.000	30.658.000	144,1
4. Drugi prihodki (B-2)	680.000	757.000	111,3
5. Drugi prihodki izven B-2	466.000	338.000	72,5
6. Prenos iz leta 1980	—	1.671.000	—
Skupni prihodki	225.000	641.000	284,9
	2.286.000	2.286.000	100,0
	197.261.000	193.984.000	98,3

To so prvotno planirani prihodki in so za 3.277.000 pod planom.

ODHODKI:

A. Nadomestila osebnega dohodka in povračila

	22.449.000	22.749.000	101,3
1. Nadomestila OD za bolezen, nego in izolacijo	20.168.000	19.903.000	98,7
2. Nadomestila OD za nesreče pri delu	—	250.000	—
3. Nadomestila za nosečnost in porod	—	493.000	—
4. Pogrebnine	1.162.000	1.242.000	106,9
5. Posmrtnine	296.000	350.000	118,2
6. Potni stroški	823.000	511.000	62,1

B. Neposredno zdravstveno varstvo

	155.372.000	159.131.000	102,4
1. Splošno in dispanz. zdravljenje	26.116.000	26.801.000	102,6
2. Specialistično zdravljenje	15.198.000	16.811.000	110,6
3. Bolnišnično zdravljenje	78.619.000	79.033.000	100,5
4. Zobozdravstvo	9.334.000	7.859.000	84,2
5. Preventiva	1.255.000	1.246.000	99,3
6. Reševalni prevozi	2.953.000	2.807.000	95,1
7. Zdravila	17.817.000	19.519.000	109,6
8. Zdraviliško zdravljenje	1.561.000	2.192.000	140,4
9. Ortopedski pripomočki	1.063.000	1.272.000	119,7
10. Zdravstveno varstvo po konvenc.	1.254.000	1.587.000	126,7
11. Zdravstveno varstvo v tujini	202.000	2.000	1,0

C. Materialni in drugi odhodki

	921.000	694.000	75,4
1. Plačilni promet	310.000	309.000	99,7
2. Drugi odhodki vključno samouprava	611.000	385.000	63,0
D. Združevanje sredstev	18.519.000	17.914.000	96,7
1. Solidarnost v regiji	1.439.000	1.439.000	100,0
2. Skupni program v SRS	2.911.000	2.911.000	100,0
3. Skupni program v regiji	12.222.000	12.203.000	99,8

— investicijski program	6.027.000	6.027.000	100,0
— kadrovske razvoj	878.000	878.000	100,0
— SLO	778.000	778.000	100,0
— povračilo strokovni službi	3.732.000	3.732.000	100,0
— samouprava regije	18.000	22.000	122,0
— komisije in organi regije	141.000	118.000	87,3
— informacijski sistem	648.000	648.000	100,0
4. Sredstva za pospeševanje izvoza	—	1.361.000	—
5. Nepredvideni riziki	1.948.000	—	—

SKUPNI ODHODKI	197.261.000	200.488.000	101,6
FINANČNI REZULTAT		-6.504.000	

To so rezultati devetmesečnega poslovanja, pri čemer so odhodki za neposredno zdravstveno varstvo za devet mesecev ocenjeni. Tako lahko pričakujemo še večje odhodke. Pri

tem pa niso upoštevane dodatne zahteve, kakor tudi ne pri dohodkih, katere smo planirali z oktobrsko valorizacijo.

Stane Torkar

Železarski globus

LR KITAJSKA

Za največji kitajski projekt črne metalurgije, železarno Baoshan, še vedno ni popolnoma jasno, ali bodo nadaljevali z izgradnjo druge faze ali ne. Ta železarna naj bi prispevala največji delež k povečanju kitajske proizvodnje surovega jekla iz sedanjih 33 milijonov ton na 60 milijonov ton v letu 1985. Vendar so zaradi finančnih težav pri investiranju in

preusmeritve prednosti izgradnje v lahko industrijo in kmetijstvo letos stornirali nekatera naročila in plačali velike odškodnine japonskim in zahodnonemskim podjetjem, ki so že pričeli z deli na naročeni opremi. Zaradi letošnjega zmanjšanja proizvodnje kitajske težke industrije kaže, da bodo strokovnjaki in planerji ponovno proučili možnosti za izgradnjo druge faze železarne Baoshan.

ZOBNA AMBULANTA ZA BORCE NOV PONOVO OBRATUJE

Sporočilo iz Zdravstvenega doma Jesenice, da bo od četrta, 19. novembra, dalje VSAK ČETRTEK OD 7. DO 12. in OD 13. DO 18. URE ponovno delala zobna ambulanta za borce NOV, ki jo bo vodil zobozdravnik Nedeljko Koludrovič, je bilo težko pričakovano.

V 1980. letu je bilo v zobni ambulanti dvakrat tedensko izven rednega delovnega časa opravljenih 1007 ur dela za 1.008 obiskov borcev NOV. Saniranje zobovja je bilo opravljeno na osnovi preventivnega pregleda v 1979. letu. Takrat so bili vabljeni s »pozivi« vsi borci NOV, vendar se vsi niso odzvali. Ugotovljeno je bilo porazno stanje, zato je bilo več kot nujno, da je ambulanta, čeprav v nadurnem delu, v letu 1980 opravila 28.430 terapevtskih storitev in 24.883 zobotehničnih storitev.

V 1981. letu je ambulanta zaradi kadrovske in finančne težave prenehala z delom. Prizadevanja vodstva zdravstvenega doma, komisije za socialno zdravstvene zadeve borcev NOV in predsedstva občinskega odbora ZBZ NOV Jesenice ter komisije za zdravstvene zadeve borcev NOV pri skupnosti zdravstvenega zavarovanja Jesenice, da bi se formirala zobozdravstvena ekipa, ki bi delala v rednem delovnem času, niso bila uspešna.

Razpisi za zobozdravnike so bili tudi zaradi pomanjkanja stanovanj neuspešni. Kadrovska zasedba tudi sedaj še ni popolna, vendar je taka, da je omogočila ponovni začetek dela ambulante.

Določeno število borcev NOV bo vsak četrtek na pregled in popravilo zob pisno povabljenih, s čimer pa ni preprečen obisk tistim, ki jim je zdravljenje nujno potrebno (bolečine in drugo). Ambulanta bo v začetku delala le vsak četrtek, če pa bo potrebno, se bo število ur povečalo.

Občinski odbor ZBZ NOV Jesenice poziva borce NOV, da se vabilom na popravilo zob, ki so odločilnega pomena za splošno zdravstveno stanje in počutje, odzovejo!

LOVSKA RAZSTAVA V DELAVSKEM DOMU

Ob 60-letnici organiziranja lovskega varstva na Gorenjskem in 35-letnici Lovske družine Jesenice je jesenjska lovska družina uredila razstavo lovstva v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah, ki so jo odprli

v soboto, 14. novembra. Na razstavi člani Lovske družine Jesenice prikazujejo delce iz svojega 35-letnega delovanja. Prikazani so primerki vrhunskih merjačjih trofejev, srnjacjih rogov in gamajih rogčev.

Obiskovalce bo še posebej pritegnila diarama gorske in nižinske favne. Razstava je odprta do vključno sobote, 21. novembra.

A. Tavčar

JESENIŠKA MLADINA V PRVIH RAZREDIH NA SREDNJIH USMERJENIH ŠOLAH

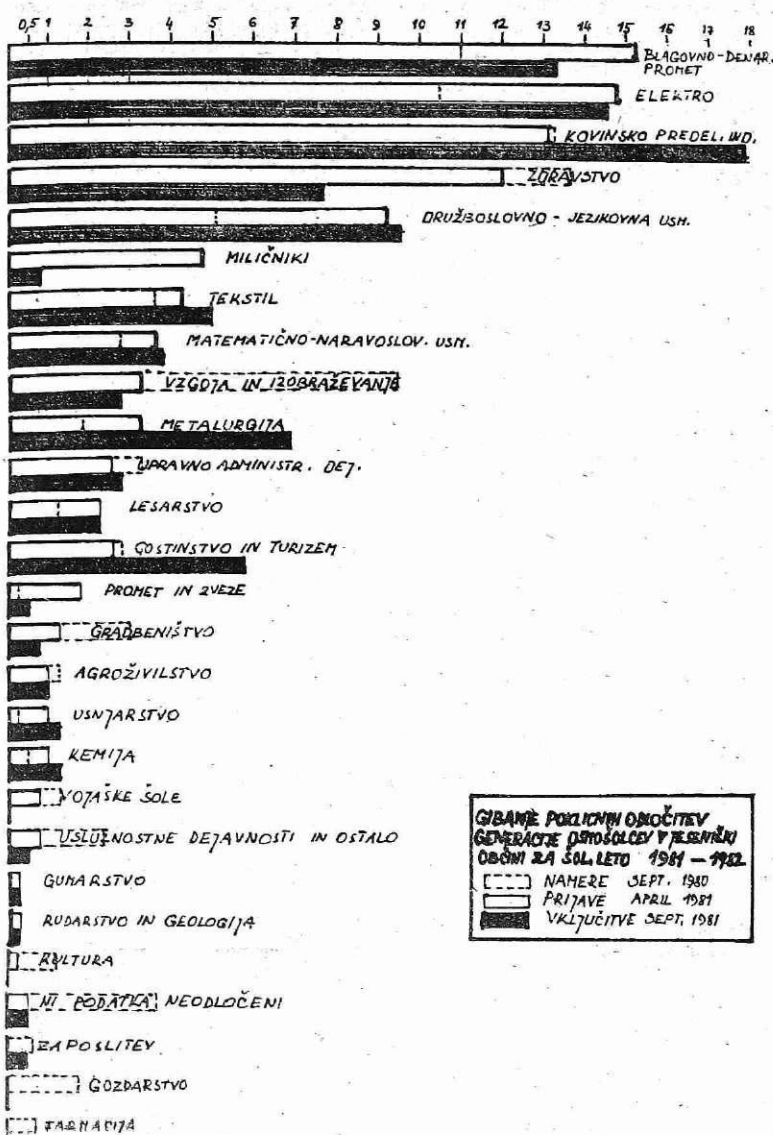
Že več let seznanjamo bralce Železarja s tem, kakšne so poklicne odločitve naše mladine. Ko smo lani ob tem času poročali o vpisu generacije 79/80, smo hkrati že predstavili želje in pričakovanja skupine, o kateri bomo danes pisali.

JESENIŠKA MLADINA V PRVIH RAZREDIH NA SREDNJIH USMERJENIH ŠOLAH

Povedali smo, da zaključuje najštevilnejša skupina osmošolcev v zadnjih petnajstih letih in da bo hkrati to prva skupina, ki bo vstopila v srednje usmerjeno šolstvo. Kakšna je bila njihova pot?

Začetna razmišljanja in načrti so bili precej oddaljeni od možnosti za vključitev in usmerjeni na ozko število vzgojnoizobraževalnih pro-

gramov. V zadnjem šolskem letu so morali ti učenci prehoditi naporno pot in mnogi so pristali v povsem nasprotni usmeritvi. Spremembe so nastajale v dveh fazah: od septembra do 10. aprila, ko je bil zaključen rok prijave za vpis in od srede maja dalje, ko so tudi srednje šole preusmerjale, če je bilo število prijavljenih večje od kapacitet. Več o tem lahko razberete iz spodnje slike, ki je pripravljena na osnovi podatkov strokovne službe skupnosti za zaposlovanje.

GIBANE POKLICNIH ODLOČITEV
GENERACIJE OSMOŠOLCEV V JESENIŠKI
OBČINI ZA ŠOLSKO LETO 1981-1982

NAHRE SEPT. 1980
PRIJAVE APRIL 1981
VKLJUČITVE SEPT. 1981

Prva analiza vpisa nudi nekaj ugotovitev.

1. POT DO DOKONČNEGA VPISA JE BILA MNOGOKRAT PREČEJ VIJUGASTA

Omenili smo že, da smo skupino spremljali najmanj trikrat, septembra 1980, aprila 1981 in septembra 1981. Ob prvem ugotavljanju razmer se je kar 60 odstotkov učencev odločilo za ožek krog petih dejavnosti, ki jih po takratni priljubljenosti naštejemo po vrstnem redu: zdravstvo, kovinsko-predelovalna industrija, blagovni in denarni promet, elektro stroka ter vzgoja in izobraževanje. V toku enega, to je zadnjega osnovnošolskega leta so nastale velike spremembe. Število v zdravstvo vpisanih je dvakrat manjše, v vzgojo in izobraževanje pa celo tri in pol krat manjše, od sedmih kandidatov za gozdarstvo se ni vpisal nihče, v gradbeništvo se jih je vpisalo kar štirikrat manj, na šolo za miličnike je bila sprejeta le šestina kandidatov. Na drugi strani je za četrtino naraslo število vpisanih v kovinsko-predelovalno industrijo, v programih elektrostroke je kar 16 učencev več, več kot dvakrat več učencev se je vpisalo v gostinske poklice. Tako je bilo v obdobju enega leta, to je od aprila do septembra. Gibanja, ki so nastala po vpisu, so v razpredelnici posebej predstavljena.

2. UVEDBA USMERJENEGA IZOBRAŽEVANJA JE POVZROČILA POMEMBNE PREMIKE

Opazovanja zadnjih štirih generacij kažejo nihanja pri vključevanju, vendar je do najpomembnejših razlik prišlo v zadnjem letu, torej z uvedbo srednjega usmerjenega izobraževanja. Pri tem mislimo zlasti na spremembe v mreži šol kot na najmočnejši dejavnik. Poleg tega so vplivali še drugi dejavniki, kot zaostrena situacija na področju zaposlovanja, štipendijski razpisi, sestanki s starši in učenci, individualno svetovanje v okviru strokovne službe in na osnovnih šolah, drugačna sestava programov in smeri in drugi. Pomemben delež so imele kapacitete vzgojno-izobraževalnih programov, ki so bile ponekod mnogo manjše, kot je bilo število vpisanih.

3. KATERE PANOGJE SO DOBILE POMEMBNO VEČJI KOS GENERACIJE?

Kaže, da je močno pridobila elektro stroka, kjer na zvišanje vpliva tudi nova smer računalništvo, v katerega so se vključili slabi trije odstotki. Pridobili so še gostinstvo, česar smo še posebej veseli, tekstil,

lesarstvo, agroživilstvo. Novih smeri naravoslovno-matematične in družboslovno-jezikovne pa ne moremo primerjati s prejšnjimi leti. Nekoliko se je povečalo število vpisanih na področje kemije, prav tako tudi zdravstva, kjer je bilo zanimanje še veliko večje in je od vseh prijavljenih lahko realiziralo svoje želje okoli 64 % učencev.

4. KATERE PANOGJE SO DOBILE POMEMBNO MANJŠI KOS GENERACIJE?

Vključitve v dejavnosti blagovnega denarnega prometa so se v zadnjih dveh letih pomembno znižale v absolutnih številkah kot v relativnih deležih. Se najbolj opazno je znižanje pri odločitvah za VIP trgovinska dejavnost, deloma zaradi bistveno zmanjšane števila kadrovskega štipendij, deloma zaradi napovedanih viškov v poklicu prodajalec, zaradi katerega je bilo organizirano preusmerjanje v deficitarne smeri (gostinstvo). Prav tak pomemben padec zaznamujemo na področju vzgoje in izobraževanja, deloma zaradi odmaknjenosti šole, ki je bila nekaj prejšnjih let na Jesenicah, deloma zaradi zasičenosti v mnogih smereh vzgoje in izobraževanja.

Opazen padec že prej skromnega števila je na področju gradbeništva, kjer se torej še pogloblja velika neskladnost med potrebami in prilivom iz domačih osnovnih šol. Kljub dejstvu, da smo imeli letos prvi možnost izobraževanja v gradbeništvu tudi na Gorenjskem, še ni nobenih pozitivnih premikov.

V primerjavi z letom poprej imamo v zadnjem letu manj vključitev v upravno-administrativno dejavnost, kamor pa že prej ni odhajal pretirano velik delež naših učencev. Znižalo se je število sprejetih v šolo za miličnike, čeprav je zanimanje za to šolanje izredno veliko. Od treh prijavljenih za poklic oficirja ni uspel na sprejemnih postopkih niti eden.

5. RAZMERJE MED PROIZVODNIM IN NEPROIZVODNIM PODROČJEM

Vsako leto se delež vključitev v proizvodne dejavnosti v primerjavi z željami dvigne, največji dvig je bil dosežen prav zadnje šolsko leto in lahko trdimo, da se približujemo zaželenim ciljem. Tako beležimo letos razmerje 36,6:63,4 v korist proizvodnih dejavnosti, če pa štejejo med proizvodne tudi trgovinsko dejavnost, smo dosegli razmerje 30,8:69,2. Analiza podatkov o tem, kako so se razmerja v zadnjih štirih letih in med zadnjim šolskim letom 1980/81 spreminjala, pokaže, da so bila prizadevanja na tem področju z uvedbo usmerjenega izobraževanja že v prvem letu uspešna.

ZA ZAKLJUČEK:

Našteli smo nekaj značilnosti letošnjega vpisa, ki ga bomo v eni od prihodnjih števil Železarja analizirali tudi po posameznih vzgojno-izobraževalnih programih, spolu in kraju šolanja.

Pripravili: Magda Pogačnik in Francka Thaler

REZULTATI TEKMOVANJA O UREJENOSTI KRAJEV NA GORENJSKEM

Turistično društvo Jesenice je šele 10. novembra 1981 prejelo rezultate tekmovanja o urejenosti krajev, kjer delujejo turistična društva. Rezultate je ugotovila komisija za varstvo okolja pri gorenjski turistični zvezi po posebnem točkovnem sistemu.

VRSTNI RED TURISTIČNIH DRUŠTEV PRI OCENJEVANJU UREJENOSTI TURISTIČNIH KRAJEV NA GORENJSKEM V ČASU OD 18. DO 29. AVGUSTA:

1. TD Cerklje 98 točk, 2. TD Bled 97, 3. TD Škofja Loka 93, 4. TD Kranj 93, 5. TD Lesce 92, 6. TD Bohinj - jezero 91, 7. TD Radovljica 89, 8. TD Predvor 87, 9. TD Dražgoše 85, 10. TD Kranjska gora 84, 11. TD Dovje-Mojstrana 83, 12. TD Poljane 82, 13. TD Železniki 82, 14. TD Žirovnica 82, 15. TD Jezerško 81, 16. TD Selca 81, 17. TD Bohinjska Bistrica 81, 18. TD Jesenice 80, 19. TD Kokrica 79, 20. TD Žiri 79, 21. TD Senčur 79, 22. TD Sovodenj 78, 23. TD Begunje 77, 24. TD Gorice 77, 25. TD Sorica 77, 26. TD Naklo 76, 27. TD Bela 76, 28. TD Gorje 75, 29. TD Rateče-Planica 74, 30. TD Brezje 73, 31. TD Hotavlje 73, 32. TD Rateče 72, 33. TD Javorje 72, 34. TD Ribno 71, 35. TD Stari vrh 70, 36. TD Kropa 69, 37. TD Besnica 69, 38. TD Gorenja vas 65, 39. TD Trebija 64, 40. TD Golnik 63, 41. TD Davča 63, 42. TD Pokljuka 62, 43. TD Podljubelj 62 točk.

POMANJKLJIVOSTI, KI JIH JE KOMISIJA UGOTOVILA OB PREGLEDU IN OCENJEVANJU KRAJEV V OBČINI JESENICE

ŽIROVNICA: Ob cesti skozi vas je nepokošena trava. Neurejeno

skladišče odpadnega materiala pri hiši Rada Prešerna v Vrbi. Divje odlaganje smeti pri pokopališču. Obnoviti streho na obzidju starega pokopališča v Rodinah. Odstraniti tablo »Zimmer frei« v Žirovnici. Urediti vozni red na avtobusni postaji v Žirovnici. Odstraniti divje plakatiranje.

JESENICE: Nepokošena trava ob cesti od Javornika do šole na Jesenicah. Neurejeno divje parkirišče pred vhomom v spominski park na Jesenicah. Odstraniti odpadna avtomobila na Javorniku pri železniškem mostu. Na Plavžu odstraniti papir in druge smeti v parku in zelenicah. GTZ naj ponovno pošlje dopis DINOS Jesenice, da od Prešerna iz Vrbe odpelje odpadni material.

DOVJE-MOJSTRANA: Bivša cementarna je zanemarjena. V vasi ob poteh nepokošene koprive. Okoli spomenika NOB nepokošena trava, gredice neoplete.

KRANJSKA GORA: Nepokošena trava in koprive ob cesti od Gozd Martuljka proti Kranjski gori. Isto ob cesti na Vršič. Gredice v parkih neoplete. Odstraniti table »Zimmer frei«.

RATEČE-PLANICA: Okoli spomenika NOB nepočisto in neoplete gredice. Strugo potoka Trbiža očistiti. Dokončno urediti divje odlagališče smeti med Kranjsko goro in Ratečami.

B. B.

ZBIRANJE OSNOVNIH PODATKOV ZA PROJEKTIRANJE RAZVODA ZEMELJSKEGA PLINA V OBČINI

Komite za urejanje prostora in varstvo okolja je na pobudo izvršnega sveta skupščine občine Jesenice prišel z akcijo za pripravo analize o možnosti uporabe zemeljskega plina v naši občini. Ker je najprej treba dobiti pregled nad količino in uporabo dosedanjih energetskih virov in raziskati potrebe po energiji do leta 2000, je bil v ta namen izdelan poseben vprašalnik, ki bo poslan vsem uporabnikom.

Vprašalnik obravnava v prvih treh rubrikah dinamiko dosedanje in predvidene bodoče uporabe goriv. Te rubrike bodo izpolnili vsi porabniki. Tudi zadnja četrta rubrika je namenjena vsem porabnikom. Specifični porabniki pa imajo še posebne razpredelnice, ki bodo izpolnjene omogočile ocenitev potreb po zemeljskem plinu v komunalni dejavnosti.

Za projektiranje razvodnega omrežja zemeljskega plina po delovnih organizacijah in proizvodnih obratih so potrebni naslednji osnovni podatki:

1. Pregled dnevne porabe toplote po urah, mesečne po dnevih in letne porabe po mesecih za vsako napravo posebej.

Namesto razpredelnice so primerni tudi časovni diagrami s krivuljo uporabe toplote analogno kot v tabeli, in sicer dnevni diagram, mesečni diagram in letni diagram za vsako napravo oziroma porabno mesto posebej.

Taki diagrami so pomembni za usklajevanje istočasnosti in enakomernosti odvzema plina iz plinske-

ga omrežja. Odločilni so tudi za presojo potrebne akumulacije plina oz. pokrivanja konic iz drugih energetskih virov.

2. Za vsa porabna mesta je potreben opis dosedanjega kurjenja z navedbo vrste goriva ter števila in vrste gorilnikov. Ta podatek je potreben za presojo uporabnosti že obstoječih vodov in gorilnikov pri uporabi zemeljskega plina.

3. Napraviti je potrebno seznam vseh porabnikov, ki pridejo v poštev za uporabo zemeljskega plina z navedbo maksimalne potrebne toplote na uro (KJ/h ali Kcal/h). Podatek je potreben za izračun in dimenzioniranje dovoda ter za določitev optimalnih gorilnikov.

Z vnašanjem realnih podatkov v vprašalnik boste prispevali k presoji o upravičnosti uvajanja zemeljskega plina, na podlagi katere bodo pristojni organi pri skupščini občine Jesenice dokončno odločili o obsegu gazifikacije.

Strokovni nosilec naloge je Tehnični biro Jesenice, kjer lahko do 11. decembra dobite tudi morebitne dodatne informacije in pojasnila v zvezi z izpolnjevanjem vprašalnika.

DEDEK MRIZ BO TUDI LETOS RAZVESELJEVAL OTROKE

Že več let si prizadevamo, da bi v novoletno prijetno razpoloženje vključili čim več otrok. Ravno zato so pred leti tudi začeli z delom koordinacijski odbori za praznovanje dedka Mriza. Tak odbor dela tudi v jeseniški občini. Leta 1979 je posredoval združenemu delu tudi samoupravni sporazum o praznovanju dedka Mriza, ki zavezuje podpisnike, da združujejo sredstva v višini 0,05 odstotka od mase osebnih dohodkov v preteklem letu.

Koordinacijski odbor, ki vodi priprave na vsakoletno praznovanje, poskuša voditi poenoteno akcijo in uskladiti praznovanje, da ne bi bilo socialnih razlik pri obsegu praznovanja in obdarovanja. Vsako leto se zberejo sredstva, ki jih delavci v zbranim delu namenijo za to praznovanje, čeprav se ponekod še pojavljajo interna, bogata praznovanja in obdarovanja, za katera pa si želimo - in ob tem tudi družbenopolitične organizacije ne smejo ostati neprizadete - da jih ne bi bilo.

Za lanskoletno praznovanje je bilo na razpolago 723.570,35 din, od tega so bila nakazila za leto 1980 611.606,75 din, ostalo so bila prenešana sredstva iz leta 1979. Za lanskoletno praznovanje so porabili 484.908,70 din, tako da je ostalo za letošnje praznovanje 238.661,65 din. Lani so v vseh krajevnih skupnostih jeseniške občine obdarili 3820 otrok od tretjega leta starosti do 4. razreda osnovne šole s knjigami in slašicami. Poleg tega so pripravili v okviru novoletnega praznovanja še 14 gledaliških predstav, deset lutkovnih, deset predstav risanih filmov, 15 obiskov dedka Mriza in drsalno revijo kot zaključno prireditve. Skupaj naj bi v občini obdarili 3900 otrok, 80 otrok pa daril ni prejelo, ker jih starši iz krajevnih skupnosti Sava in Plavž niso pripeljali na prireditve.

Priprave na letošnje praznovanje in obisk dedka Mriza so se že začele.

SREČANJE AKTIVISTOV

V soboto, 24. oktobra, je bilo v telovadnici osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB na Koroški Beli srečanje predvojnih aktivistov z območja krajevnih skupnosti Javornik-Koroška Bela. To srečanje je bilo že šesto in je postalo že tradicionalno. Srečanje aktivistov organizira odbor aktivistov s predsednikom Ignacem Smoletom, ki je bil med NOB aktivist kot pionir.

Navzoče je na srečanju prvi po zdravi predsednik krajevnih skupnosti SZDL in član odbora aktivistov Lovro Brce. Za njim je vse pozdravil predsednik krajevnega odbora ZB NOV, ki je med drugim predvsem poudaril pomembnost takih srečanj, ki vodijo k združevanju, zbliževanju, spoznavanju in obnavljanju spominov na vse akcije, delo, uspehe in predvsem na tovarištvo, ki je bilo glavni pogoj za vse zmage. Tudi on je v imenu krajevnih organizacij ZB NOV pohvalil odbor aktivistov za delo in organizacijo srečanja in zaprosil vse prisotne aktiviste, da pomagajo SZDL in ZB NOV pri zbiranju podatkov imen in naslovov vseh medvojnih aktivistov, ker so se mnogi po vojni preselili drugam.

V kulturnem delu programa so se posebej pozdravili jeseniški ženski pevski zbor in folklorna skupina iz Javorniškega rovtva, ki je prvič izven domače vasi zaplesala nekaj narodnih plesov.

Ob zvokih zabavnega ansambla je postala telovadnica kar pretesna za vse, ki so se zavrteli, veselili in obujali spomine. Precej po polnoči so se šele zadnji ugnali in odšli z eno samo željo, da bi takih srečanj bilo še več. Poleg odbora aktivistov gre za zahvalo delovnemu kolektivu osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB za pomoč, razumevanje in prostore, ki so jih dali na razpolago.

Pri tem pa moramo pripomniti tudi to, da prireditve ni zahtevala nobenih finančnih sredstev. Vsi stroški so bili kriti s prostovoljnimi prispevki udeležencev srečanja in je zato lahko za zgled, kako se da organizirati uspešno in prijetna srečanja in proslave brez posebnih finančnih sredstev, ki so prevečkrat prvi pogoj za delo.

Predsednik KO ZB NOV Javornik-4Koroška Bela Jaka Klinar

SREČANJE PESNIKOV IN PISATELJEV ZAČETNIKOV – PREDSTAVNIKOV DRUGIH NARODOV IN NARODNOSTI JUGOSLAVIJE

V prizadevanju za hitrejšo vključevanje delavcev iz drugih republik in pokrajin v organizirano kulturno življenje Slovenije Zveza kulturnih organizacij Slovenije razpisuje v sodelovanju z Zvezo sindikatov Slovenije in soorganizatorji tretje srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, predstavnikov drugih narodov in narodnosti Jugoslavije, ki stalno ali začasno bivajo v Sloveniji. Program zajema naslednje:

Razgovor za okroglo mizo, kjer se bodo avtorji pogovarjali s člani žirije o pregledanih prejetih tekstih, z organizatorji pa o delu, o možnostih objavljanih in o sodelovanju. Na literarnem večeru se bodo izbrani avtorji predstavili poslušalcem s predlaganimi teksti.

Sodelujejo lahko pesniki in pisatelji začetniki, predstavniki drugih narodov in narodnosti Jugoslavije, ki stalno ali začasno bivajo v Sloveniji in ki se skušajo v pisanju v

materinem jeziku in še niso izdali (razen v samozaložbi) nobenega svojega dela v knjižni obliki. Kandidati morajo biti stari več kot petnajst let.

Posamezni kandidati lahko sodelujejo z literarnimi prispevki v materinem jeziku (ki ni slovenski), napisanimi s pisalnim strojem v treh izvodih. Organizatorji bodo upoštevali prispevke vseh vrst proze, poezije in dramatike, in sicer:

- črtice, novele, satire, humoreske, romane, itd.;
- pesmi, epigrame, basni, aforizme itd.;
- dramska besedila, dramske proze, skeče, enodejanke, tragedije, groteske, TV igre, nadaljevanke, filmske scenarije, scenarije za proslave, recitale itd.;

– kritične prispevke, eseje z vseh področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja itd.

Prispevki (v treh izvodih) morajo biti podpisani s šifro. V priloženi ovojnici pa morajo biti naslednji podatki: ime in priimek, natančen naslov, starost, izobrazba, poklic, delovna organizacija, šola in narodnost. Organizatorji ne bodo upoštevali prispevkov, ki bodo podpisani s polnim imenom. Tekstom s šifro je torej treba priložiti ovojnico z avtorjevimi podatki.

Člani žirije bodo med prispelimimi teksti izbrali najkvalitetnejše.

Avtorji odstopijo vse poslane prispevke za morebitno objavo brezplačno. Organizatorji bodo objavili dela izbranih avtorjev na način in v obsegu, ki bo ustrezal gnotnim in organizacijskim možnostim.

Prispevke pošljite najkasneje do 25. novembra na naslov: ZKO Slovenije, Kidričeva 5, Ljubljana, za srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov, predstavnikov drugih narodov in narodnosti Jugoslavije v Sloveniji. Telefon: 061/22-54, interna 18.

Srečanje bo sredi decembra verjetno v Novem mestu. O tem bodo vsi, ki se bodo prijavili, pravočasno obveščeni.

Občinski sindikalni svet
Jesenice
Komisija za kulturo

PODELITEV ČUFARJEVIH PLAKET

V petek, 20. novembra, bo ob 19. uri v dvorani gledališča na Jesenicah podelitev letošnjih Čufarjevih plaket.

V kulturnem programu bodo sodelovali solisti ljubljanske opere: Olga Gracelj, Ivan Sanci in Jaka Jerša, pri klavirju jih bo spremljala pianistka Nataša Kerševan.

K obisku vabi kulturna skupnost Jesenice.

MUZEJI V RADOVLJIŠKI OBČINI

Ob sredah, sobotah in nedeljah ter državnih praznikov so odprti naslednji muzeji:

- čebelarški muzej z Linhartovo sobo v Radovljici od 10. do 12. in od 15. do 17. ure;
 - kovaški muzej v Kropi od 10. do 13. in od 15. do 17. ure;
 - muzej talcev v Begunjah od 10. do 17. ure.
- Ob sobotah, nedeljah in državnih praznikih:
- muzej Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.
- Sivčeva hiša v Radovljici je odprta ob sobotah od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

RAZMIŠLJANJE OB MESECU KNJIGE

ZAKAJ BEREM KNJIGE?

- Knjige rad berem, ker me veliko naučijo, mi dajo ideje in me zabavajo. Pomagajo mi odganjati dolgčas in me včasih potolažijo. (Aljoša)
- Knjige berem, ker me kratkočasijo. Rada jih berem. (Barbara)
- Knjige rada berem zato, ker so zanimive in iz njih se učim. (Renata)
- Knjige rada berem, ker me peljejo v nov svet. (Senka)
- Zelo rada berem knjige, ker mi nekaj povedo, me razveselijo, razvedrijo in naučijo. Kadar sem žalostna in berem, me knjiga razvedri. Knjiga je moje največje bogastvo. (Lili)
- Knjigo berem zaradi boljšega branja v šoli. (Klemen)

KAJ MI POMENI KNJIGA?

- Knjiga mi pomeni veselje in radost. (Vesna)
- Beseda knjiga mi pomeni kratkočasje. (Zoran)
- Knjiga mi pomeni prijateljstvo in veselje. (Miha)
- Knjiga mi pomeni veliko bogastvo, ki ga moramo čuvati in spoštovati. (Gaber)
- Knjiga mi pomeni učenje in delo. (Barbara)
- Knjiga mi pomeni velik zaklad. (Renata)
- Knjiga mi pomeni nekaj velikega, ker mi bo v življenju vedno pomagalo. (Lenčka)

KJE SI SPOSODIM KNJIGE?

- Knjigo si sposodim pri sosedu, v knjižnici ali jo imamo doma. (Milica)
- Knjigo si sposodim pri prijateljih in v pionirski knjižnici. (Sandra)
- Največ knjig si izposodim v šolski in ljudski knjižnici. (Miha)
- Knjige si izposodim pri sosedih in v šolski knjižnici, dobim pa jih tudi za rojstni dan. (Aljoša)
- Knjigo si sposodim v knjižnici, ali pa jih vzamem iz svoje knjižne omare. (Renata)
- Doma imam dosti knjig, zato bom prej prebral vse knjige, ki jih imam doma in jih še nisem. (Gaber)

Učenci 4. a razreda COŠ
Prežihov Voranc Jesenice

KAJ DELAMO MLADI GLEDALIŠČNIKI

Ze kar nekaj časa je minilo, odkar smo prek železarja pa tudi v svojih šolah zvedeli, da se začneja tečaj, oziroma študij za mlade gledališčneke pod vodstvom ljubljanske igralki Alje Tkačeve. Moram povedati, da je bila to zame in za vse druge, ki ljubijo igranje in gledališče, izredna priložnost, da dobimo nekaj splošnega znanja o gledališču, igranju – o gledališki umetnosti nasploh.

Zbiramo se v gledališču, in sicer vsako sredo in soboto. Razdeljeni smo v dve skupini, v skupino osnov-

nošolcev in skupino srednješolcev. Skupaj nas je približno dvaindvajset.

IZŠLO JE GLASILO TURISTIČNEGA PODMLADKA OŠ 16. DECEMBER »OJ, TRIGLAV, MOJ DOM«

Člani turističnega podmladka, literarnega in likovnega krožka osnovne šole 16. december Mojstrana smo izdali prvo številko glasila Oj, Triglav, moj dom. V zajetni brošuri smo skušali zajeti turistični utrip naše vasi, njeno preteklost, zanimive vaške originale in običaje, ki so še vedno živi med ljudmi.

Vsebinsko glasila smo razdelili na dva dela. V prvem, literarnem delu smo v poglavju »Kjer mi zibka tekla je« opisali naše življenje pod Julico, utrip vasi, prelepe skrite koticke na vasi, gobarjenje po bogatih dovških Ravnah, naše vode in planine, našo vas.

Poskušali smo tudi v pesmih izraziti našo ljubezen do rodnega kraja in do gora, ki nas obdaja. V poglavju »Kmečke hiše« smo opisali stare zanimive domačije in življenje kmetov v naši vasi. Pocarjevo, Sedučnikovo, Španovo kmetijo. Zanimali so nas vaški originali in ljudje v vasi, ki jih zelo cenimo in spoštujemo. Obiskali smo pesniškega samotarja Požrvovega Janeza iz Radovne in povedal nam je marsikaj zanimivega.

Med čebelarji smo našli starega Tilna, ki že od leta 1925 z veliko ljubeznijo goji čebele. Sandica je

opisovala teto Stanko (Štimc), ki živi tiho življenje v svetu svojih rož in med njimi najde radost in smisel življenja.

V rubriki »Stari predmeti, šege in navade pripovedujejo povesti davnih dedov...« smo opisali nekaj zanimivih vaških običajev, ki so že skoraj izumrli (kuhanje oglja, košnja po rovtih, nabiranje zelišč). Drugi del glasila je namenjen aktualnim novicam našega kraja. Opisali smo delo turističnega podmladka, turističnega društva, naravne možnosti za razvoj turizma v vasi, obiskali smo gostinske obrate v našem kraju in se pozanimali, s kakšnimi problemi se srečujejo. Na koncu smo tudi kritično razmišljali in v rubriki »Ni nam všeč, zato vas sprašujemo...« nakazali nekaj kritičnih vprašanj, na katere ne vemo odgovora.

Upamo, da bodo odrasli podprli in razumeli naša skromna prizadevanja in nam pri njih tudi pomagali.

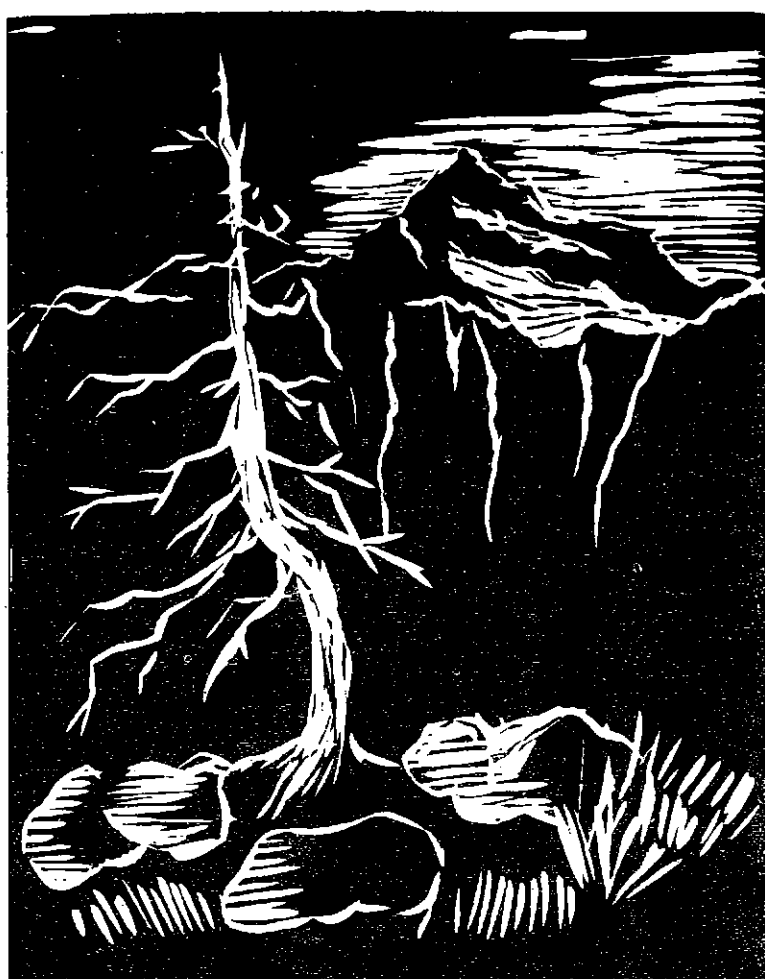
Literarni krožek
osnovne šole 16. december
Mojstrana

Ure potekajo različno. Ker sta to približno dve uri, ju razdelimo na pol. Prvi del sestavlja telovadba ali joga. Da, prav ste prebrali – joga. Ampak ne tista »psihična« joga, pač pa tista, s katero vsak dober prekrvavi svoje telo, začuti svoje noge, roke in vrat in na koncu marsikdo še svoj križ. Ostane le še jezik. Z njim migamo, kot še nikoli. Z njim smo se naučili narediti nekaj zanimivih vaj. Potem se učimo še izgovorjave vseh glasov, kot, na primer, ma, me, mi, mo, mu... Sedaj, po dveh mesecih, bi vam lahko vsak od nas povedal, da se nam takšne in podobne vaje pošteno poznajo pri branju in izgovorjavi.

Po odmoru pride na vrsto tisto, kar nas najbolj veseli – pripravljajne igrice. Ne, še prej vadimo občutek. Sicer ne zmeraj in ne vse, pa vendar... Učimo se celo hoditi na mestu, kar je ena izmed osnov mima. Potem prodajamo rože, se pogovarjamo z očmi, hodimo čez ozke brvi, pod nami pa šumi globoka, mrzla reka ali pa zija prepad. Brv je ozka in je tik pred tem, da se zruši. A mi pridemo čez njo, seveda z veliko mero občutka. Potem gazimo sneg, brodim po vodi, hodimo po čudovito mehki travi. Vse to pa spremlja občutek, OČUTEK, ki je za igralka izredno pomemben. Učimo se tudi stalne koncentracije na odru, brez treme, učimo se pravilno dihati. No, in šele potem pride na vrsto naš Martin Krpan. Ne mislite, da ga igramo s tekstom v rokah. Sicer je resnica, da ga uporabljamo pri bralnih vajah, vendar je najpomembnejša naša lastna iznajdljivost. Vsak dogodek odigramo posebej: smo kobilica, smo kočija, Dekletom ni prav nič nerodno odigrati, na primer, kočijaža.

Ni nam težko. Prav ničesar nam ni težko in nerodno narediti. Naredimo in se včasih nasmejimo do solz. Radi hodimo v gledališče in tudi Aljo Tkačevu imamo radi. Žal nam bo, ko bo vse skupaj končano.

Mojca

OJ, TRIGLAV MOJ DOM...

Glasiło turističnega podmladka osnovne šole

16. december Mojstrana

PROSLAVA OB DNEVU ŠOLE COŠ TONE ČUFAR

Pisatelj in revolucionar Tone Čufar se je rodil 14. novembra 1903 na Jesenicah, padel pa je pod okupatorjevimi streli 11. avgusta 1942. S svojim revolucionarnim delom in zgledom je postal simbol naprednih jeseniških delavcev med obema svetovnima vojnama, med NOB in po njej. Zato smo ponosni, da nosi naša šola njegovo ime. Obletnico njegovega rojstva praznujemo kot dan šole. Ta dan še posebej preverimo svoje delovne uspehe in predanost revolucionarnemu izročilu Toneta Čufarja.

Proslavo ob dnevu šole so pripravili člani mladinskega pevskega zbora pod vodstvom Mire Mesarič, člani recitatorskega krožka pod vodstvom Marije Hlebanja in člani dramskega krožka pod vodstvom Igorja Skrlja. Pestreni in bogatemu programu so pozorno sledili vsi učenci od 1. do 8. razreda. Zbor je zapel nekaj revolucionarnih pesmi. Recitatorji so nas najprej seznanili z življenjem in delom Toneta Čufarja, nato pa so doživeto predstavili nekaj njegovih najlepših revolucionarnih pesmi.

Člani dramskega krožka so uprizorili zaključne prizore Čufarjeve drame Polom. Ni nam bilo težko razbrati položaja delavca v času pred drugo

svetovno vojno, ko so lastniki tovarn z obljubami, lažmi in podkupovanjem hoteli preslepiti delavce in jih ogoljufati za njihove pravice. Toda učenci so se, kajti enotnost in tovarištvo delavcev je nepremagljiva sila. Z Internacionalo, ki so jo zapeli vsi nastopajoči, smo slovesno zaključili prireditve.

Proslave ob dnevu šole, ki je bila v petek, 13. novembra, so se udeležili tudi predsednik občinske konference SZDL, Jesenice Zdravko Črv, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Branko Iskra in predstavnica VIZ Jesenice Mimi Malenšek. Novinarski krožek COŠ Tone Čufar mentor Srečko Rutar.

SPOMINSKE PLOŠČE RELEJNIM KURIRSKIM POSTAJAM V OBČINI

Pododbor partizanskih kurirjev Gorenjske je poskrbel, da se bodo za vse relejne kurirske postaje postavila ustrezna obeležja na vidnih, zelo prometnih krajih. Pododbor je že tudi poskrbel, da so se ta obeležja naredila, občinske komisije kurirjev NOB pa bodo skupno z drugimi organizacijami in prebivalci poskrbele, da se ta obeležja postavijo in slovesno odkrijejo.

Za uresničitev tega so se v jeseniški občini pred kratkim sestali predstavniki pododbora, občinske komisije in občinskega odbora ZZZB NOV. Po daljši razpravi so se dogovorili, da bodo plošče odkrite prihodnje leto, in sicer za kurirsko postajo G-8, ki je bila na Mežakliji, na hiši pri Pestnaku – Petelinu v Zgornji Radovni. Za G-10 naj bi bila plošča na domu tabornikov v Planini pod Golico. Plošča kurirske postaje G-17 naj bi se postavila na Valvasorjevem domu pod Stolom, za G-22 pa na planinskem domu na Pristavi. Za kurirsko postajo G-28 naj bi ploščo odkrili na Kejzarjevi hiši v Plavškem rovtu, za G-31 na graničarski karavli na Dovjem in za G-32 na poslopju mladinskega doma v Srednjem vrhu.

Za uresničitev tega se bo občinska komisija kurirjev povezala s krajevnimi skupnostmi, krajevnimi odbori ZB NOV, Solami in drugimi, s katerimi se bodo dogovorili o postavitvi plošč na njihovem področju in za pripravo slovesnosti ob odkritju. Odkritje plošč kurirske postaje G-10 v Planini pod Golico naj bi bila maja prihodnje leto, in sicer na dan, ko bo tu zbor relejnih kurirjev za Gorenjsko.

Na tem sestanku so se tudi dogovorili, da bo letošnji zbor kurirjev jeseniške občine 26. novembra. Ob

tej priliki bodo podelili zlati znak vsem tistim kurirjem, ki ga doslej še niso prejeli.

B. B.

42.000 OBISKOVALCEV V MUZEJU TALCEV

Muzej talcev v Begunjah je v letošnjem letu obiskalo že več kot 42 tisoč obiskovalcev. Največ je bilo družinskih obiskov iz Slovenije in ostalih krajev Jugoslavije. Veliko je bilo tudi skupinskih obiskov organizacij ZZZB NOV, kmetijskih združenj, društev, upokojencev, sindikalnih organizacij in drugih. Precejšnje število obiskovalcev je bilo tudi med turisti. Največ je bilo obiskovalcev iz Holandije, Anglije, Francije celo in SSSR. Zadnjem času se povečuje obisk nemških turistov, katerih je bilo do sedaj zelo malo.

Poleg naštetih obiskovalcev so muzej obiskale tudi številne vladne in partijske delegacije iz Poljske, Mongolije itd., ki so položile tudi vence k grobovom talcev.

Vasjo Hribar

USPEHI MOSTEV JESENIC IN KRAJSKE GORE

N. KOLO DRŽAVNEGA PRVENSTVA

JESENICE - CINKARNA 9:4
(3:2, 1:0, 5:2)

Dvorana v Podmežaklju, gledalcev 1000, sodniki Hegediš (Zg), Rozman in Čemažar Jesenice.

Streli za Jesenice so bili: Š. Šeap in Bešić po 2, Lah, Šuvak, M. Horvat, Raspet in D. Horvat po enega. Za Celje pa Felc 2, F. Zbontar in Filipovič po 1.

Za različno obrednja s Partizanom so tokrat Jesenice z igralci zelo resno in udarno. Ker pa so tudi Celjani igrali zelo dobro, je bilo srečanje zelo razburljivo in lepo. V prvih dveh tretjinah so večkratni prvaki precej več napadali na vrata gostov, toda zaradi zelo dobrega in razpoloženega Marjana Zbontarja, ki niso mogli ustvariti večje prednosti. Šele v zadnjih dvajsetih minutah je bila njihova premoč kronana z večjo razliko.

Tudi Celjani so igrali precej dobro in se večji del tekme kar uspešno upirali sicer hitrejšim in boljšim domačinom. Ravno zaradi tega je bil dvoboj prava poslastica (v našem nekvalitetnem prvenstvu) za večino ljubiteljev hokejske igre.

XI. KOLO

CRVENA ZVEZDA - JESENICE 4:6
(1:1, 1:4, 2:1)

Dvorana Pionir v Beogradu, gledalcev 800, sodniki Dvornik (Subotica), Šišić in Julovski (Beograd).

Streli za Crveno zvezdo so bili: Saliji 2, Janković in Bubić po enega, za Jesenice: B. Pajić in Hafner po 2 ter Šuvak in Razinger po enega.

Jesenjski hokejisti so dvoboju v Beogradu vzeli zelo resno. Igrali so zelo dobro in angažirano, vendar pa sodniki niso bili dorasli svoji nalogi. Glavni sodnik Dvornik sicer ni goljufal, vendar pa je bilo njegovo poznavanje pravil nezadostno in je vse preveč pušal umazano igro hokejistom Crvene zvezde. Šišić (bivši igralec C. zvezde) in Julovski sta velikokrat oskodovala jesenijske hokejiste.

V takšnih razmerah in ob dejstvu, da so domačini uporabljali velikokrat palice tudi za neusmiljeno udarjanje po jesenijskih igralcih, je rezultat za Jesenice ugoden, če pa bi bilo vse tako, kot bi moralo biti, bi bila zmaga gostov veliko izdatnejša.

Ob koncu naj omenimo, da je nekdo izmed neodgovornih beograjskih navijačev po končani tekmi razbil sprednje steklo jesenijskega avtobusa, tako da so se igralci morali vrniti z vlakom, da pa so ob tem člani upravnega odbora HK Crvene zvezde nudili Jesenicam vso pomoč in zaščito, za kar se jim ho HK Jesenice še posebej zahvaliti.

O slabem sojenju ho HK Jesenice obvestil predsedstvo HZJ in tekmovalno komisijo.

KRAJSKA GORA - CINKARNA 6:8
(2:0, 3:4, 2:4)

Dvorana v Podmežaklju, gledalcev 600, sodniki Gec (Bj), Petric in Razman (Jes). Streli za Krajsko goro so bili: Zidarović 3, D. Razinger, Kopitar in Brun 1, za Cinkarno pa: Poljanšek 3, F. Zbontar 2 ter Lesjak, Sendelbach in Felc po enega.

Krajskogorci so doživeli poraz, vendar so igrali tako, da zaslužijo pohvale. Če bi bili le nekoliko izkušenejši, oziroma zbranejši pred vrati Audica, bi lahko dosegli precej ugodnejši rezultat.

Ze v prvih dvajsetih minutah so zasluženo povedli z 2:0 in imeli še vrsto priložnosti, da bi to vodstvo krepko povečali. Tudi v drugi tretjini so bili Krajskogorci zelo dobri, vendar pa so se izkušenejši gostje bolje znašli pred Nočem in je bil rezultat po štiridesetih minutah igre neodločen - 4:4.

V zadnjem delu smo gledali izredno dramatično borbo, kajti po visokem vodstvu Celjanov, ki so predvsem po zaslugi Felca, F. Zbontarja in Poljanškega povedli s 7:4, so mladi domačini vložili veliko truda in srčnosti ter rezultat najprej zmanjšali na 6:7, v zadnjih minutah pa so v pravem pomenu besede oblegali vrata Cinkarne. Toda sreča jim tokrat ni bila naklonjena. Felc je le nekaj sekund pred koncem dosegel še zadnji zadetek.

Bekli smo, da je Krajska gora doživela poraz, toda, iz igre je bolj navdušila, kot razočarala.

LESTVICA PO ENAJSTIH KOLIH:

Jesenice	11	10	1	0	92	34	21
Olimpija	11	9	1	1	147	17	19
Cinkarna	11	7	1	3	74	54	15
C. zvezda	11	5	1	5	54	63	11
Partizan	11	4	1	6	39	55	9
Kr. gora	11	2	2	7	43	69	6
Medveščak	11	2	1	8	34	73	5
Spartak	11	0	0	11	30	121	0

Dvanajsto kolo bo na vrsti v soboto, 21. novembra, ko bo Krajska gora ob 18.30 v dvorani v Podmežaklju gostila Crveno zvezdo. Jesenice bodo gostovale v Subotici, kjer se bodo pomerile s Spartakom.

PARTIZAN - KRAJSKA GORA 4:4
(0:1, 3:2, 1:1)

Dvorana Pionir v Beogradu, gledalcev 150, sodniki Priboj (Subotica), Šišić in Vidlič ob iz Beograda.

Streli za Partizan so bili: Milanović 2, Timjanović in Piperski po enega, za Krajsko goro pa Kelih 2, Catak in Kopitar po enega.

Kdo bi se temu nadejal? Krajskogorci so proti mostu, ki je le nekaj dni prej proti Jesenicam imelo svojih pet minut, osvojilo točko. Nič ne bomo neskončni, če rečemo, da je imela Krajska gora lepo priložnost, da doseže pravo senzacijo in se iz Beograda vrne z dvema točkama. Krajskogorci so vodili kar z 2:0, 3:2 in 4:3, pri zadnjem vodstvu pa so imeli idealno priložnost, da bi ga tudi povečali. Toda neizkušnost je opravila svoje, čeprav je osvojitve točke izreden uspeh, za katerega zaslužijo vse čestitke.

LJUBITELJEM JESENŠKEGA HOKEJA

V lanskim hokejski sezoni so jesenijski hokejisti spet razkazali svoje navijače, saj so v prvenstvenem boju za državno prva osvojili že devetnajsto zvezdico. Pri vsaki osvojitvi zvezdici se po pojavijo nove in nove težave, zato bitka za zvezdico ne poteka samo na ledeni ploskvi temveč tudi izven nje.

Finančne težave so največje, ker brez denarja ne morejo kupiti osnovnih sredstev, niti organizirati prijateljskih mednarodnih tekem, ker je na ta način bi lahko napredoval hokej na Jesenicah in v Jugoslaviji.

V letu 1975 smo ustanovili društvo prijateljev Hokeja kluba Jesenice in Hokeja kluba Krajska gora in s pomočjo teh članov in pobrane članarine vsaj malo pomagali napredku jesenijskega športa številka ena.

Društvo prijateljev HK Jesenice in HK Krajska gora sedaj šteje 714 članov, ki pa so pozabili, da bi z rednim plačevanjem članarine se naprej pomagali pri težavah, s katerimi se srečujejo hokejisti obeh mostov.

Zato prosimo vse navijače in člane društva prijateljev HK Jesenice in HK Krajska gora, da poravnajo zaostalo članarino in ne pozabijo na uspehe jesenijskih hokejistov.

Vabimo tudi vse ostale ljubitelje hokeja in navijače obeh klubov, da postanejo stalni člani hokejskega društva in člani društva prijateljev HK Jesenice in HK Krajska gora.

Največ navijačev in prijateljev hokejskega hokeja je izven Jesenic in bi tekmo poravnali članarino osebno na Jesenicah, zato se lahko obrnejo na poverjenika našega društva ali pa članarino nakazuje oziroma pošljejo po pošti.

Društvo prijateljev Hokejskega kluba Jesenice ima poverjenike po vsej Sloveniji, in sicer:

— Oto Mencinger iz Zgoš in Ivan Breznikar, Begunjska 25, Lesce, sta poverjenika za Begunje in okolico;

— Aleksander Klinar, S. Jenka 8, Domžale — je poverjenik za Domžale in Mengeš;

— Bruno Selan, Dvorčakova 3, Maribor, Edo Paudner, Ob Blazovnici 28, Maribor in Vekoslav Cee, Ljubljanska 1/4, Maribor, so poverjeniki za Maribor in okolico;

— Mara Koritnik, Stahovica, Stranje in Janek Mali, Šmartno 24, Laze v Tuhinju — za Kamnik in okolico;

— Ljiljana Stribar, Leskovec 25, Leskovec — za Leskovec in okolico;

— Peter Jugovic, Suha 21, Škofja Loka — za Škofjo Loko in okolico;

— Franc Pukl, Lipce 21, Blejska Dobrava — za Blejsko Dobravo in okolico;

— Branko Roblek, Kuratova 4, Kokrica, Kranj in Tina Rozman, Hravste 8, Kranj za Kranj in okolico;

— Ljubo Trojer, Podbrdo in Ivan Bratin, Korica, Podbrdo — za Podbrdo, Tolmin in okolico;

— Stanko Remic, Podpeč 63, Preserje, Roman Stana, Tugomerjeva 2, Ljubljana, Tatjana Fink, Milska 12, Ljubljana in Dušan Cveteč, Postojnska 21, Ljubljana — za področje Ljubljane.

Poverjenik za celotno društvo prijateljev Hokejskega kluba Jesenice in poverjenik

Za članarino je Poljanšek, Tomšičeva 70, Jesenice. Z njim se lahko povežete tudi preko Hokejskega društva Jesenice — Sportna hala v Podmežaklju.

Vsakemu posamezniku z vpisom v članstvo pripadajo pravice, ki jih ima kot član Hokejskega društva Jesenice in so določene s statutom društva.

Pri vpisu v članstvo Hokejskega društva Jesenice je treba takoj plačati članarino za tekoče leto, ki znaša:

— za odrasle člane 30,00 din,

— za dijake in študente 15,00 din (do 19. leta starosti).

Pri vpisu v članstvo društva prijateljev Hokejskega kluba Jesenice in HK Krajska gora pa je treba takoj plačati članarino za tekoče leto, ki znaša:

— za odrasle člane 100,00 din,

— za mladino do 19. leta, študente, vojaše in upokojenece 50,00 din.

Vsak član društva prijateljev HK Jesenice in HK Krajska gora bo ob prvem plačilu članarine prejel:

— člansko izkaznico,

— klubsko značko HK Jesenice in značko hokejske prireditelje ali tekmovalna na Jesenicah.

— bon, s katerim bo lahko dvignil brezplačno vstopnico za katerokoli tekmo HK Jesenice na Jesenicah (bon bo prejel po vsakokratnem plačilu članarine za tekoče leto).

Članarino bomo sprejemali od srede, 18. novembra, v pisarni Hokejskega društva Jesenice poleg športne hale v Podmežaklju vsakih 14 dni od 16. do 18. ure. Člani bodo lahko članarino poravnali tudi pred vsako tekmo v istem prostoru.

Želimo, da bi člani in prijatelji Hokejskega kluba Jesenice in Krajske gore spet postali aktivni, poverjeniki pa tako kot pred leti ponovno pričeli zbirati nove navijače ter s tem pomagali pri nadaljnjem razvoju jesenijskega in jugoslovanskega hokeja.

Društvo prijateljev HK Jesenice

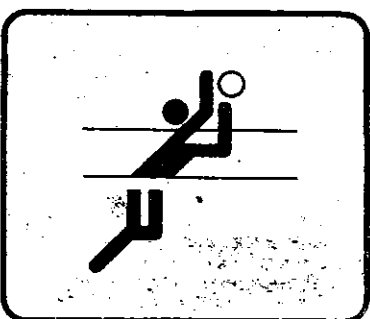
POKAL ZA MURKO

V nedeljo, 15. novembra, je bil v dvorani v Podmežaklju v organizaciji kegljskega kluba na ledu Jesenice peti mednarodni turnir v organizaciji ekipe Krivec. Na turnirju je sodelovalo 13 ekip iz Rute, Krajske gore, Jesenice in ekipe iz Avstrije in Zvezne republike Nemčije.

Lanskoletni zmagovalci turnirja ekipa DAB iz Beljaka je moral na mesto prepustiti boljši ekipi Murke. Prijetno je presenečilo ekipa Krivec, prireditelji turnirja za osvojenim tretjim mestom in tako potrdila svoje letošnje visoke uvrstitve na turnirjih. Za ekipo Krivec nastopajo: Milan Krivec, Zlatko Radonić, Ivan Celik in Franc Campa.

Rezultati: 1. Murka — Jes. 22 točk, 2. DAB — A 20 točk, 3. Krivec — Jes. 17 točk, 4. Krajska gora — 16 točk itd.

Rusa

MOKRONOG: ŽELEZAR (ŽIROVNICA) 2: 3 (-14, 13, 13, -12, 3)

Mokronog: telovadnica osnovne šole, gledalcev 60, sodnik Hočevar (Mokronog), prva slovenska odbojarska liga — zahod, mosti.

Mokronog: Pejovič, Koracin 1, Koracin II, Zlajpah, Jevšek, Dvornik, Kos, Hrovat, Sila.

Železar: Lega, Langus, Kos, Kovac, Rajgelj, Pogacar, Strnad, Mezek.

Tekma se je pričela z nekajminutno zamudo, ker delegiranih sodnika ni bilo. Obe ekipi sta se sporazumeli, da bo sodil domači sodnik Hočevar, ki je delo opravil zelo dobro. Telovadnica je zelo majhna, ker je močno motilo predvsem igralce Železarja. Kljub temu je bila igra enakovredna, v zadnjem pa je prišla do izraza tehnično boljša igra igralcev Železarja.

Do konca jesenskega dela prvenstva v 1. SOL sta na sporedu še dve tekmi; gostovanje v Kanalu in za Brezovico doma. Tekma za Brezovico, ki bo nedvomno zelo zanimiva, bo danes, 19. novembra, ob 18. uri.

M.I.

TURNIR V MALEM NOGOMETU

Osnovna organizacija ZSMS TOZD Transport je v soboto, 7. novembra, organizirala turnir v malem nogometu. V okviru temeljne organizacije smo sestavili šest ekip, ki so se pomerile za naslov prvaka TOZD Transport v malem nogometu.

Tekme smo odigrali v lepem vremenu na igrišču za osnovno šolo Prežihov Voranc. Sodelovalo je 58 (od skupno 99) mladih delavcev iz temeljne organizacije.

Vsa srečanja so bila odigrana na primerni kvalitetni ravni in so pokazala, da smo mladi delavci v TOZD Transport spretnejši tudi v premikanju žoge in ne le v premikanju vagonov.

REZULTATI: Predtekmovalje: II. dnina: 1. mladi premikali 3:1 (1:1); III. dnina: 1. mladi premikali 4:3 (0:3); IV. dnina: 1. mladi premikali 4:3 (0:3); Vozovna delavnica: III. dnina 4:2 (1:1); delavnica motornih vozil: II. dnina 0:2 (0:1); vozovna delavnica: IV. dnina 1:3 (1:1).

FINALE: Za tretje mesto: vozovna delavnica: mladi premikali 4:7 (0:2).

Za 1. mesto: II. dnina: 1. mladi premikali 2:3.

Prvo mesto je osvojila ekipa IV. izmene premikalec v postavi: Mirsad Osmanović, Koljo Smiljanov, Ibrahim Mujic, Tomislav Pantić, Luka Bilbija, Safet Skenderović in Idiz Čatić.

Najboljši strelac turnirja je bil Zijad Baderović (III. izmena premikalec).

DAVO

SEJEM RABLJENE SMUČARKE OPREME

Smučarski klub Jesenice organizira sejem rabljene smučarske opreme.

Sejem bo od toka, 17., do vključno petka, 20. novembra. V teh dneh bo sprejem in prodaja smučarske opreme, v soboto 21. novembra, dopolne pa bo izplačilo in vračanje neopredane opreme.

Sejem bo v dvorani Delaveškega doma na Jesenicah. Odprt bo vsak dan od 12. ure in popoldne od 15.30 do 19. ure.

Odbor SK Jesenice

MED ŽENSKIMI EKIPAMI NAJBOLJŠE KEGLJAVKE BUSP JESENICE

Svet za šport in rekreacijo ter izbrano prostega časa pri občinskem svetu zvez sindikatov Jesenice je skupaj s klubom za kegljanje na asfaltu Jesenice, prireditelji izvedel na kegljišču v Podmežaklju prvi del osmega sindikalnega prvenstva v kegljanju na asfaltu za leto 1981. Tokrat so tekmovalne ženske ekipe, in sicer je na letošnjem prvenstvu sodelovalo 11 ekip iz TOZD in drugih organizacij združenega dela jesenijske občine. Boji med posameznimi ekipami so bili izredno zanimivi, ob koncu pa so s precejšnjo prednostjo zmagale igralke Biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice.

REZULTATI: EKIPNI VRSTNI RED: 1. BUSP Jesenice 552 kegljev, 2. Železarna Jesenice 519, 3. Gradis Jesenice 502, 4. Merkur — TOZD Universal Jesenice 475, 5. Delovna skupnost športnega društva Jesenice 462, 6. Gorenjska oblačila Jesenice, 7. TOZD Družbena prehrana Železarna Jesenice 452, 8. ISKRA TOZD Blejska Dobrava, 9. Najboljši posameznik (registrirane igralke): 1. Olga Kajdič (Merkur TOZD Universal Jesenice 199, 2. Irena Mirtić 194, 3. Sonja Lotrič (obse Železarna Jesenice), neregistrirane igralke: 1. Cilka Baloh (Gradis Jesenice) 192, 2. Jozica Vavpotić 192, 3. Branka Ropret 191 (obse BUSP Jesenice), 4. Beti Novak (delovna skupnost športnega društva Jesenice), 5. Sonja Grzetič (Gorenjska oblačila Jesenice).

Drugi del osmega sindikalnega prvenstva občine Jesenice v kegljanju na asfaltu za leto 1981 bo v soboto, 21. in nedeljo, 22. novembra, prav tako na kegljišču v Podmežaklju. Obs dneva se bo tekmovalje začelo ob 9. uri. V drugem delu bodo tekmovalne moške ekipe iz TOZD in drugih organizacij združenega dela jesenijske občine.

Razglasitev rezultatov bo v nedeljo po končanem tekmovalju, in sicer ob 13. uri na kegljišču v Podmežaklju. Najboljše moške in ženske ekipe bodo prejele pokale, najboljši trije posamezniki pa medalje.

J.R.

POMEMBNE TOČKE S TEŽKIH GOSTOVANJ

LESONIT — ILIRSKA BISTRICA: JESENICE (ČLANI) 65:66 (31:30)

Dvorana v Podgradu, gledalcev 100, sodnika Pirih — Nova Gorica, Sulc — Ljubljana.

Jesenice: Novak 18, Rizvanović, Jelovčan, Subotić, Berginc 8, Grzetič, Smolej 10, Božić 20, Matučec 10, Domevček.

Jesenice so z vročega igrišča v izredno hladni telovadnici v Podgradu, kjer igra mostvo Lesonita iz Ilirske Bistrice, pričeli novi dve točki. Zmaga je še toliko pomembnejša, ker je domače mostvo v preteklem prvenstvu osvojilo drugo mesto.

V neogrevani dvorani so se v prvih minutah igralci Lesonita bolje znašli in povedli, kar pa jim ni bilo težko, saj so Jesenice svoj prvi kos dosegli šele v četrti minuti.

Ze v šesti minuti pa so igralci Jesenice domače dohiti, nato pa sta se mostvi do konca polčasa menjavali v vodstvu.

V drugem polčasu sta si bili mostvi do sedme minute enakovredni, do desete minute pa so Jesenice povedli za pet točk. V teh trenutkih so se gostje razgrnili, vendar pa svoje premoči niso znali izkoristiti.

Predvsem so naredili preveč napak pri zaključkih nasprotnih napadov, kar so domačini večje izkoristili in vodili s točko razlike štiri minute pred koncem srečanja.

Zadnji trenutki tekme so pripadli Jesenicam, ki so povedli s petimi točkami razlike in na koncu pri eni točki prednosti uspeli izriniti žogo do zadnjega sodnikovega žvižga.

V tretjem kolu prvenstva bodo igralci Jesenic igrali v soboto doma v telovadnici

železarskega izobraževalnega centra ob 18.30 proti ekipi Kopra.

OKRNJENO PRVO KOLO LIGE ŠSD

V prvem kolu lige za starejše pionirje in pionirke so nastopili le fantje, ker osnovna šola Tone Čufar Jesenice, Jeseniško-bohinjskega odreda Kranjska gora in Gorenjskega odreda Žirovnica svojih dekliških ekip niso prijavile. Skoda!

Rezultati: Kranjska gora: Mojstrana 21:107 (11:48); Prežihov Voranc: Tone Čufar 68:8 (44:4).

Ekipa osnovne šole Žirovnica, ki bi morala igrati proti osnovni šoli Koroska Bela, je pomotoma prišla v Mojstrano. Če se predstavnik teh dveh mostov ne bosta sporazumela za novo srečanje, se bo tekma registrirala z 20:0 za mostvo osnovne šole Koroska Bela.

Sporod drugega kola (dekleta igrajo na prvi termin):

— Tone Čufar: Žirovnica, že odigrano v ponedeljek, 15. novembra.

— Prežihov Voranc: Kranjska gora, odigrano v sredo, 18. novembra.

— Mojstrana: Koroska Bela, v petek, 20. novembra, in sicer ob 15.30 pionirke, ob 16.30 pionirji.

Sporod tretjega kola:

— Kranjska gora: Tone Čufar, 24. novembra ob 16. uri pionirke, ob 17. uri pionirji.

— Žirovnica: Mojstrana, 26. novembra ob 17. in 18. uri.

— Koroska Bela: Prežihov Voranc, 28. novembra ob 9. in 10. uri.

M.H.

MENGEŠ: JESENICE (ČLANICE) 75: 80 (38: 30)

Jesenjske Košarkarice so se tudi z drugimi gostovanja vrnila neporažene. V drugem kolu slovenske košarkarske lige so namreč gostovale pri ekipi KK Mengeš, ki je v letošnji sezoni po mnenju mnogih poleg Pomurja najresnejši kandidat za osvojitve republiškega naslova.

Igralke Mengeš so tekmo pričele kot favoriti, igra v prvem polčasu pa je pokazala, da povsem upravičeno. Gostje so sicer povedli s 4:2, nato pa je sledilo obdobje, ko so se domačinke razgrnile in pokazale svojo pravo vrednost. Od 3. do 9. minute so domačinke dosegle 19 točk, gostje pa le dve. V teh minutah so igralke domače peterke zares igrale odlično, vendar pa so jim pri tem nemalo pomagale tudi Jesenice same, ki so predvsem v napadu delale skoraj nerazumljive napake.

Pri razliki petnajstih točk so se gostje zmereno in borbeno igrali v obrambi in z umirjeno igro v napadu do konca prvega polčasa zmanjšale razliko na osem točk.

V prvih minutah drugega polčasa je vse kazalo, da se bo igra iz prvega polčasa

ponovila. Jesenice so sicer zmanjšale na 38:34, nato pa so zopet popustile in na hitro prejele nekaj točk, tako da je bila razlika v 3. minuti 12 točk. Od 3. minute do konca tekme so igralke jesenijske peterke prikazale odlično igro. V obrambi iz napadu so pametno izkoristile prednost v višini, v obrambi so temu dodale še borbenost, v napadu pa dober met z razdalje. Rezultat takšne igre je bilo 59 priporojenih točk v drugem polčasu (skoraj dvakrat več kot v prvem) in zaslužena zmaga.

Dve zmagi v gosteh, proti Cometu in Mengeš, pa še ne pomenita, da so igralke jesenijske ekipe posegle v boj za prvo mesto. Koliko zares veljajo kot ekipa in kam sodijo v slovenski ligi, bodo pokazale v naslednjih preizkušnjah. Prva je že v soboto, 21. novembra, v telovadnici ŽIC ob 16.30. Jesenice igrajo proti ekipi KK Senožeče.

Za Jesenice so igralce: Lah, Slaninik 8, Malkot, Strahar 8, Mlačnik, Krznarić, Kučina, Ulčar 18, Smolej, Vavpotić 38.

T.

ŽELEZARNA SINDIKALNI PRVAK OBČINE V ŠAHU ZA LETO 1981

V dvorani Delaveškega doma na Jesenicah je bilo v sredo, 11. novembra, občinsko sindikalno prvenstvo v šahu. Tekmovalja se je udeležilo osem ekip (kar je manj kot prejšnja leta), in sicer: Železarna Jesenice, Izolirka, BUSP, Bolnica Jesenice, Iskra, Carinar